Pe cine să tragem la răspundere? Pe directorul teatrului? Dar nu știm noi ce e un director de teatru, terorizat de diversele comitete de lectură și de pretențiile autorilor dramatici?

Ne-am adresa mai degrabă Ministerului Artelor; care e, precum se știe, și al Bisericii. Și am cere d-lui ministru – care, Doamne, a fost acuzat de prea multă Ortodoxie – să dea dezlegare directorului respectiv să treacă peste avizele comitetelor, peste eventuale pagube materiale și să scoată piesa de pe afiș. Și anume, cât mai repede, până nu ne facem de râs și până nu se prevalează adventiștii de precedentul batjocoririi Bisericii cu subvenția Ministerului Cultelor.

## Un excelent îndrumător tactic

De la Arad ne vine o cărticică de îndrumări religioase. E scrisă de P. S. episcop Grigore[1] și cuprinde indicații pentru combaterea activității sectelor. Aradul e unul din meterezele înaintate ale Ortodoxiei; așezat nu numai în punctul extrem al creștinismului răsăritean, dar și în bătaia sectelor. E natural, deci, ca, prin acele părți, oamenii să fie mai hârșiți cu lupta și mai pricepuți în cunoașterea ereziilor.

Cărticica de care vorbim surprinde totuși printr-un plus de înțelegere a problemei și a situației. Ea este un excelent îndrumător tactic; cu scurte caracterizări – aproape definitive – ale fiecărei secte în parte; cu recapitulări comparative; cu indicații istorice asupra vieții sectei respective prin țările noastre; cu o *scara biblica*, cuprinzând, sistematizate, toate locurile din Sfânta Scriptură cu ajutorul cărora se pot combate pozițiunile sectanților.

Dar lucrarea aceasta mai are un merit. Ieșită din necesitățile practice, de luptă, ea știe să deosebească teoria de realitate și să ierarhizeze diferitele secte după importanța pe care efectiv o au la noi în țară. E interesant, fără îndoială, să începi o campanie împotriva adventiștilor. Când te gândești însă că toți adventiștii din țara românească la un loc s-ar putea să nu treacă de 5 000, pe când baptiști avem, probabil, peste 40 000, parcă altă înfățișare ia planul tău de luptă.

Într-un curs universitar, citeam mai acum câteva luni în urmă despre secta... swedenborgienilor. Interesant, desigur, și absolut de nevoie acest capitol într-o lucrarea științifică asupra sectelor, unde trebuie să găsim cel puțin un registru al tuturor ereziilor aflătoare în lume. Mă gândeam, totuși: câți swedenborgieni vor fi pe plaiurile noastre? Probabil, nici unul. Iar viitorul nostru teolog trebuie să cunoască toate aceste nume; chiar dacă nu i se va fi vorbit niciodată de viața sectelor din România.

Asta înseamnă să faci „teorie". Se mai îndoiește cineva de dreptatea noastră atunci când ceream ca învățământul teologic să aparțină întru totul Bisericii? Biserica este un organism viu. Știința ei nu face decât să teoretizeze anumite realități existente. Cealaltă știință pune accentul fundamental pe teoria ca atare. Ceea ce, în materie de religiozitate, poate să fie primejdios.

# Y. M. C. A.

Adică: *Young Men's Christian Association*; sau, pe româneşte: Asociaţia Tinerilor Creştini. Este o organizaţie internaţională, de educaţie integrală a tinerilor. Aşezată şi activă prin una din secţiunile ei şi în România. Dar cine poate spune ceva precis în legătură cu activitatea ei? Ştim că printre persoanele cari conduc sau cel puţin patronează această asociaţie sunt şi câţiva profesori universitari[1]; dintre cari unul e îndeosebi interesat la organizarea ştiinţifică a vieţii studenţeşti. Dar mai mult?

Triunghiul roşu barat cu albastru, insigna distinctivă a tovărăşiei, a apărut prin ţara noastră după război. Stătea în legătură şi cu o operă de ajutorare materială, dar şi cu încercări tenace, dar puţin clare, de încreştinare a tineretului nostru. La un moment dat, anumite legături au putut fi stabilite între Y. M. C. A. şi câţiva români cari lucrau pentru... modernizarea Ortodoxiei, tocmai în momentul în care anglicanii ne făceau stăruitoare oferte de unificare a Bisericilor. Şi denunţate opiniei publice.

A fost o forfotă în toate părţile; ca într-o mişună de şoareci, când apare pisica. Cine a urmărit atunci mişcarea a putut stabili tot felul de legături neaşteptate şi aproape neverosimile; cari au rezistat totuşi verificării. Pe urmă, lucrurile au început să se potolească. Personalul străin din conducere s-a tras înspre origine încet-încet; înlocuit cu un fel de personal românesc. Singur, directorul a rămas dintre cei vechi: un boxeur. Care a continuat – şi continuă încă – să facă educaţia creştină a tineretului. Cu ajutorul câtorva milioane de lei anual, adunate prin chete şi administrate de d-l director-boxeur şi comitetul de patronaj.

De la o vreme însă, studenţii români, pe cari îi atrăgea în asociaţie interesul religios, s-au tras deoparte; din nevoi lăuntrice cari mânau înspre Ortodoxie. Şi au intrat în cadrul altor organizaţii. Y. M. C. A. le acorda numai un adăpost în subsolul localului din strada Sălciilor. Până în primăvara trecută, când au fost evacuaţi. Directorul avea nevoie de încăperea de la subsol. Cu atât mai mult cu cât adăpostiţii nu prea dovedeau înţelegere pentru acţiunea d-lui boxeur; dat fiind şi faptul că erau sau doreau stăruitor să devină ortodocşi!

Cei cari aveau ochiul asupra activităţii patronate de Asociaţia Tinerilor Creştini au crezut – din acest moment – că ce se petrece în strada Sălciilor nu mai e demn de interes. Până când, acum în urmă, la Congresul Studenţesc Internaţional de la Roma, se întâmplă lucruri în adevăr ciudate, de natură a pune într-o stranie lumină activitatea d-lui boxeur din strada Sălciilor.

Studenţii americani şi englezi ridică glasul împotriva românilor. Ce e cu pogromurile din ţara românească şi cu martiriul populaţiei evreieşti? Stupoare generală. Stupoare şi revoltă. În definitiv, fiecare om are dreptul să facă în ţara lui ce vrea, dacă legile îngăduiesc. Iar dacă faptele înfrâng legea, orice ţară are o justiţie, care e însărcinată tocmai cu respectarea legilor. Dintr-un exces de camaraderie, delegaţii români se oferă să dea lămuriri. Se opun însă celelalte naţii: francezi, italieni, cehoslovaci, polonezi. Imixtiunea şi controlul acestea

par, pe drept cuvânt, indiscrete şi deplasate. Dar, în sfârşit! E vorba de pogro-
muri şi de tot soiul de grozăvii. De unde ştiţi d-voastră de pogromuri? De la
cine deţineţi informaţii, domnilor englezi şi americani? De la Y. M. C. A.! Iată

Şi nu numai atât. În Elveţia se ţine, concomitent cu congresul de la Roma,
un alt congres. La care englezii şi americanii ţin să protesteze în numele umani-
tăţii împotriva pogromurilor din România. Studenţi români nu sunt de faţă: din
lipsă de bani; dar e de faţă secţia română a Y. M. C. A. Se vorbeşte de pogro-
muri în România. Are ea ceva de spus? Nu. Tace chitic.

Ar fi bine să intervină o lămurire. La Roma, Asociaţia Creştină a Tinerilor,
secţia Bucureşti, apare ca informatoare falsă şi tendenţioasă a străinătăţii asupra
împrejurărilor din ţara noastră. Dincolo – noi suntem înfieraţi şi ocărâţi pen-
tru fapte pe cari Y. M. C. A. le ştia inexacte. Y. M. C. A. e de faţă. Dar
Y. M. C. A. tace. Nu are nimeni nimic de spus?

În această perioadă, grea între toate, în care propaganda străină îşi umflă bucile pentru a sufla în pânzele calomniei împotriva noastră, Y. M. C. A. ni se dovedeşte duşmană.

Nu ştiu dacă trebuie să aşteptăm intervenţia guvernului. Suntem însă, în orice caz, îndreptăţiţi să cerem lămuriri profesorilor universitari din comitetul de patronaj.

Iar patronii – datori să răspundă.

# Un proces... al cui?

Se judecă zilele acestea la Focşani un proces din cele mai stranii. Aproape că refuză mintea omenească să înţeleagă împrejurările. Şi ar trebui considerată toată întâmplarea aceasta ca o poveste de rău gust, dacă nu ar fi existat deznodământul tragic, asupra căruia trebuie să cadă hotărârea juraţilor.

Să înşirăm întâmplarea. La o vie de lângă Focşani a doamnei Cotlescu era angajat ca îngrijitor un om de treabă, care se bucura de toată încrederea proprietarei. Dar via era arendată. Şi probabil că arendaşului nu-i convenea persoana îngrijitorului. Dar nu se putea scăpa de el. De aceea omul trebuia să suporte adesea violenţele de limbaj ale noului stăpân. Până când, într-o zi, arendaşul i-a dat şi o palmă. O palmă e, pentru un om de treabă, insultă gravă. La care, de obicei, se răspunde. Dar îngrijitorul este adventist. El ştie că aşa scrie la cartea sfântă: de te va lovi cineva pe obrazul drept, întoarce şi pe cel stâng. Deci, l-a întors. Şi arendaşul, care, probabil, nu era adventist, l-a izbit şi pe stângul. O dată. Pe urmă, scena s-a repetat. Adventistul continua să fie adventist, iar arendaşul – bătăuş. Până când, într-o bună zi, bietul om s-a luat de gânduri. Şi cum singur nu a ieşit la capăt cu socotelile, s-a mai sfătuit şi cu alţii. Ce va fi cules el din aceste sfaturi nu se ştie. Fapt e însă că, într-o zi, când proaspă-

tul lui stăpân l-a izbit din nou, a pus mâna pe o armă şi şi-a culcat la pământ insultătorul. Ăsta e procesul care se judecă acum la Focşani.

Stă mintea în loc. Ce jalnică anarhie de gândire trebuie să se fi încuibat în capul bietului om pentru ca, de la pasivitatea animalică aproape, care interpretează literal un text biblic şi se conformează lui, să treacă la gestul deznădăjduit al uciderii! Oribilă rătăcire, desigur. Dar o rătăcire care îşi are izvoarele în însăşi structura spirituală a adventismului. Omul care nu mai vrea să recunoască legile fireşti ale lumii se ridică în virtutea dreptului raţiunii sale suverane deasupra lucrurilor şi le judecă. Legea e el; raţiunea lui; buna lui credinţă.

Refuzându-se voluntar şi cu încăpăţânare încadrării pe care o vrea şi o impune societatea, el trebuie să sfârşească a veni în conflict cu ea şi a fi sfărâmat. Ştiu, adventiştii vor protesta: e o răstălmăcire! Nu e nici una: să se gândească mai bine şi să-şi măsoare răspunderile.

## Urmaşii călugărului din Wittenborg

Apusul ne-a trimis în zilele din urmă un sol pentru o prietenie care, în unele cercuri, se doreşte nu numai din ce în ce mai stăruitor, dar şi – ceea ce e de şi mai mare însemnătate – din ce în ce mai sincer.

D-l Kullmann, secretar al secţiei ruseşti Y. M. C. A., a conferenţiat la Fundaţia Carol, încercând să stabilească elementele de Ortodoxie cari, mai ales, ar putea fi valorificate de religiozitatea apuseană, dornică de un Dumnezeu adevărat, de când marea şi neînţelegătoarea schismă a lui Luther a izgonit pe Hristos din viaţă.

D-l Kullmann nu ne cunoaşte; sau nu ne cunoştea decât prin dorinţele sale şi prin lipsurile protestantismului. E natural, deci, ca domnia sa să împodobească Ortodoxia cu anumite daruri pe cari, chiar dacă, principial, ar putea să le posede, religiozitatea noastră răsăriteană, totuşi, nu le are efectiv. Am asistat, aşadar, la o conferinţă care ne înfăţişa o Ortodoxie nu numai ideală, ci şi idealizată. Protestantizanţii, ca şi catolicizanţii noştri, câţi erau în sală, vor fi fost, desigur, dezolaţi. Dacă au înţeles. Să nu exagerăm, totuşi.

Ceea ce a putut în adevăr interesa în vorbirea conferenţiarului de joi seara este necesitatea Apusului protestant de a se întoarce, după patru sute de ani, la izvoarele autentice ale creştinismului. Nu o întoarcere la sursă, aşa cum, de fapt, a încercat şi Reforma, şi cum în genere procedează ereticii, cari, toţi se cred deţinătorii doctrinei pure; ci la sânul Bisericii, care înseamnă mai mult decât puritatea originară. Puritatea originară e o abstracţie, sau, în orice caz, o poziţie de plecare care ignorează istoria şi vrea să treacă buretele peste optsprezece veacuri de viaţă, de durere şi de experienţă în căutarea lui Dumnezeu. Biserica este cuvântul lui Hristos, aşa cum a înflorit şi a rodit el de-a lungul veacurilor, după voia lui Dumnezeu însuşi.

Iată ce au înţeles, în sfârşit, urmaşii şi închinătorii inutilei răzvrătiri a călugărului din Wittenborg şi a vrut să ne lămurească, în limba lui ceva cam încărcată de retorism, joi seară, oaspetele nostru, d-l Kullmann.

Să-l primim prieteneşte şi să-l ascultăm cu obiectivitate. Avem ceva de învăţat de la un asemenea sol. Are şi Apusul protestant ceva de învăţat de la noi. Să ne vadă la noi acasă. Să ne măsoare şi păcatele, să ne înţeleagă şi comorile cari zac – chiar dacă nevalorificate – în adâncurile religiozităţii noastre.

Să priceapă de ce inerţia noastră de răsăriteni, ca şi mândria noastră de deţinători ai autenticului cuvânt al lui Hristos resping hotărât orice încercare de colonizare protestantă; şi să câştige elementele trebuitoare pentru a trage – cel puţin pentru viitor – drumuri noi şi potrivite de acţiune asociaţiei pe care o reprezintă.

D-l Kullmann e indicat a folosi o asemenea experienţă. Să nu neglijeze a o face.

## Iov

Întâmplarea preotului sas Leonhardt Ion conţine în ea ceva din simplicitatea măreaţă a unui destin biblic. Nu putem, fireşte, concepe un Dumnezeu al românilor. Trebuie însă să existe un Dumnezeu al Adevărului sufletesc şi al unei armonii superioare, de bună-credinţă, la care toată lumea, şi cu atât mai mult servitorii Domnului, sunt ţinuţi. Preotul Leonhardt Ion însă a uitat lucrul acesta, pare-se, în clipa când, urcând amvonul unui templu din Gratz, a ridicat cuvânt în faţa lui Dumnezeu pentru a mărturisi persecuţii şi torturi aplicate minorităţilor în România. Preotul Ion Leonhardt a căzut pentru de-a pururi în amvonul pe care încercase să-l presare cu neadevăruri şi cuvântul i-a fost, astfel, curmat de îngerul morţii.

Închidem ochii o clipă şi medităm. Care vor fi fost, după trecerea primului moment de panică, simţămintele din inimile pelerinilor adunaţi la Gratz să sărbătorească o biserică evanghelică şi reduşi la priveliştea unei morţi fulgerătoare?

Iov a avut un moment de tăcere înainte de a da un răspuns prietenilor săi, veniţi să-l vadă în mizerie. Şi tăcerea lui Iov nu a fost o simplă nedumerire. A fost, poate, o clipă de supremă despărţire de sine, o întrerupere a fiinţei lui spirituale de până atunci, pentru a lăsa lui Dumnezeu deplina libertate de a-şi aşeza în el noile sale porunci.

Şi a fost clipa de trecere a Domnului. În ea s-au precipitat dintr-o dată toate şi cele mai contradictorii simţăminte s-au ciocnit pentru a-şi găsi, astfel, echilibrul cel nou, care trebuia să dea omenirii pilda de totdeauna a primei tragedii omeneşti în faţa destinului. Iov însă a străbătut într-o clipă, în ochiul sufletului, toată adâncimea prăpastiei pe ale cărei margini ar fi putut aluneca şi, oprindu-se pe marginea ei, într-o supremă încordare spre cunoaştere, a rămas în latura

dumnezeiască a chemării lui. Căci marginea prăpastiei e, în acelaşi timp, şi piscul muntelui ei.

Preotul Ion Leonhardt, nesocotindu-şi misiunea lui de păstor al adevărului, pentru omeneşti patimi, a lunecat în prăpastie. Amintirea lui însă trebuie să ne rămână nouă, care avem datoria să descifrăm căile Domnului, cu îndoită lumină a conştiinţei noastre şi a pildelor cu care Dumnezeu îşi însemnează, pentru noi, voinţa şi puterea.

## O provocare adventistă

Preotul Chiricuţă, din Bucureşti, a provocat pe predicatorul şef al adventiştilor de ziua a şaptea la o discuţie contradictorie, publică, asupra problemei: *A doua venire şi sfârşitul lumii*. La această provocare, şeful adventist a răspuns. Nu însă fără a pune condiţiuni, cari făceau ţinerea discuţiunii imposibilă. Aşa, el cerea ca hotărâtoare în această discuţiune să fie numai mărturiile cărţilor canonice ale *Scripturei*. Pretindea, adică, preotului ortodox să adopte metoda adventistă. Ştiut este că adventiştii nu recunosc decât autoritatea *Scripturii*. Tradiţia care le-a dăruit aceste *Scripturi* pentru ei nu are autoritate.

Mai cerea apoi ca, în sala aleasă pentru ţinerea discuţiei, jumătate din locuri să fie ocupate de credincioşi adventişti. Ca şi cum acolo avea să aibă loc o veritabilă „încercare a puterilor". După unele discuţiuni, s-a publicat în ziare un proces-verbal semnat de cei doi, cuprinzând condiţiunile în care se va ţine discuţiunea în contradictoriu. Se hotărăşte, pentru fiecare, libertatea de a folosi, în interpretare, orice material documentar. Se stabileşte un punct de plecare. Se fixează ordinea discuţiunilor. Acestea vor avea loc în zilele de 8, 15 şi 22 martie, la Fundaţia Carol. Se declară că discuţiunile sunt *numai pentru intelectuali*. Se alege un arbitru: profesorul S. Mehedinţi.

La noi, asemenea discuţii sunt o noutate. Iniţiativa preotului Chiricuţă e lăudabilă. Nu pentru roadele pe cari le-ar produce asemenea discuţii în ogorul credinţei adventiste. Nu ne facem iluzii. Cine a stat, măcar o singură dată, de vorbă cu un adventist şi-a putut da seama că un astfel de om nu se poate „convinge". Nu. Ci, pentru lămurirea oamenilor cari nu cunosc, în sine însăşi, această rătăcire care este adventismul. Dar cari simpatizează cu ea, pentru că-i văd roadele în viaţa cea nouă şi curată a altor adventişti. Şi tocmai de aceea sarcina preotului Chiricuţă este foarte grea. Bunăvoinţa auditoriului este de partea sectanţilor. Preotul Petre Chiricuţă, îmbrăcat într-o haină unora simpatică, multora antipatică, are de partea sa adevărul şi, incontestabil, erudiţia. Va avea oare şi fineţea, absolut necesară unei victorii categorice? Iată întrebarea.

# Când capul nu e cap

Şeful Bisericii ştie să aducă pe subalternii săi în situaţia de a nu mai putea să asculte de ordinele lui.

Un caz. Petre Chiricuţă, *cu aprobarea Prea Fericitului*, a pus la cale o discuţiune contradictorie publică, cu şeful adventiştilor. Patriarhia a intervenit chiar, pe cale de adresă, pentru obţinerea unei reduceri de preţ la amfiteatrul ales pentru aceasta.

Oamenii au închiriat sala, au vândut biletele, au convenit cu cei de la radio pentru instalarea unui microfon acolo. Astăzi după amiază urma să aibă loc prima şedinţă.

Iată însă că o cucoană ortodoxă (sau mai multe cucoane) şi un arhimandrit cer, în scris, părintelui patriarh interzicerea discuţiunii cu adventiştii. Şi aceasta, pentru mai multe motive. Dintre care cel mai serios pare a fi teama de nesocotirea unui principiu de bază al Ortodoxismului. Care principiu, spun dumnealor, ar fi: „Crede şi nu cerceta".

Grav, nu? Iată ce se întâmplă când cucoanele se apucă să facă teologie!

Dar, să trecem. La cererea cucoanelor, părintele patriarh răspunde (în scris) că... nici Prea Fericirii sale nu i-a fost simpatică ideea unei astfel de discuţiuni; dar..., dacă s-a ajuns aci..., să se ţină asta; însă pe viitor nu va mai îngădui aşa ceva altui preot.

Dar iată că şi preotul Popescu-Mălăieşti[1], decan al Facultăţii de Teologie din Bucureşti, cere, în scris, interzicerea discuţiunii cu sectanţii. Între altele, pentru cuvântul că arbitri în asemenea cazuri nu pot fi decât sfinţii părinţi. (Cei doi aleseseră pe profesorul S. Mehedinţi, care, precum se ştie, nu e părinte bisericesc.) Pe cererea părintelui decan, şeful Bisericii pune rezoluţie. De data asta crede că... e bine să nu se mai ţină. Dar, deocamdată, să ne amâne numai. Să mai treacă o vreme. Să întrebe şi pe ceilalţi episcopi. Să se sfătuiască împreună. Că altfel este când... îşi iau cu toţii răspunderea. Şi preotul Chiricuţă a primit ordin pentru... amânare.

Acuma, evident, se poate discuta dacă asemenea controverse sunt sau nu folositoare Bisericii. Tot creştinul are dreptul să creadă ce vrea în această chestiune. Şi să ceară, de asemenea, ce pofteşte. Când însă tu, şeful Bisericii, dai aprobare pentru ţinerea discuţiei şi apoi revii, în etape, asupră-i, pe lângă paguba ce o aduci pungii bieţilor oameni, apoi pui pe un reprezentant al Bisericii într-o situaţie penibilă: în situaţia de a provoca şi a fugi apoi.

De ce i-ai dat aprobarea? De ce l-ai încurajat? Iată unde ajungem când Capul nu e cap.

# VI

# Estetica sacră

# Literatură religioasă

Sunt mai multe chipuri de a valorifica inspirația poetică de temă religioasă. Chiar în literatura noastră. Unul a fost cel întrebuințat de Galaction: aspru și sever; o strictă încadrare în Biserică și în formele ei de realizare a vieții sufletești; cu o mare bogăție de momente interioare, dar cu un fel de înțepenire hieratică la aparență. Bine sau rău? În materie de artă, în genere, sistemul nu înseamnă mai nimic; el nu condamnă – și nici nu promovează o operă; aceasta trăiește prin ea însăși – adică, în măsura în care izbutește să fie operă de artă. Și nu e nevoie să insist asupra valorii literare a lui Galaction.

D-nii Pătrășcanu și Sadoveanu au întrebuințat o altă metodă. Hotărând să refacă *Viețile sfinților*[1], nu au putut să se oprească numai la o nouă redactare stilistică. De la această încercuire de activitate îi îndepărta și materialul – deosebit de dramatic prin el însuși –, și neliniștea lor creatoare, de scriitori împătimiți în ale „compunerii". Să observăm însă că, pe când la Galaction avem de-a face cu o valorificare spirituală a vieții prin integrarea ei în Biserică, și, prin urmare, o amplificare și o adâncire a ei, în *Viețile sfinților* găsim o sărăcire a vieții. Cadrul rămâne cel religios; întâmplările se leagă toate cu Dumnezeu; dar numai exterior și numai prin afirmație. În fond, elementul de mister, de supranatural, care e propriu planului religios de existență, este adesea supus unei... amendări. Căci, cel puțin într-o parte din aceste *Vieți...*, textul este „revăzut". Unele din minuni sunt, pur și simplu, lăsate la o parte; cele cari au rămas par a fi, toate, alese pe criteriul posibilității de explicare. Adică, o parte din *Viețile sfinților* nu cuprind decât minunile care... nu mai sunt minuni. Asta înseamnează o raționalizare a textului, prin înlăturarea elementului supranatural. O asemenea ediție „expurgată" nu înseamnează, principial, o scădere a valorii artistice – dar, de bună seamă, o reducere a coeficientului de intensitate a vieții religioase. (De unde se vede că tovărășia cu „Viața românească" nu a rămas fără influență, nici chiar pentru scriitori așa de solid construiți, cum e d-l Sadoveanu.)

Iată însă pe cel mai nou scriitor de inspirație religioasă. E d-l *Ion Pillat*. D-sa publică, la „Cartea românească", un volum de versuri, *Biserica de altădată*[2]. Aş putea spune că îl aşteptam. D-sa este unul dintre scriitorii cei mai „români". O foarte intimă legătură cu istoria noastră, cu pământul nostru, cu peisagiul nostru românesc. (E adevărat, un ciudat amestec de autohton şi de hipersensibilitate artistică. Poezia d-sale este românească, dar este şi subtil rafinată. În literatura noastră, s-a confruntat rumânescul cu rudimentarul, cu primarul. O intelectualitate mai ridicată reprezintă de-abia Crainic, Maniu, Cezar Petrescu şi Bucuţa. La Pillat, conştiinţa artistică îl duce până aproape de dezagregarea expresionistă. Dar legătura cu pământul nu se pierde o clipă. De aci şi tonalitatea pastoral-idilică a poeziei sale.)

Solidaritatea organică a temperamentului său cu tradiția noastră mă îndemna să-l aştept pe poteca ce duce la Biserică. A venit. Dar în felul lui. Pillat este eminamente concret. El trăieşte în realităţi imediate. Nu abstractizează – şi nici nu-şi construieşte o lume de arhetipuri. Procedeul lui e altul: însufleţeşte lucrurile moarte şi creează în spatele lor o a doua existenţă; care, aceasta, poate fi simbolică, dar nu trăieşte decât în funcţie de exprimarea ei imediată şi concretă. Aceasta hotărăşte la Pillat şi modalitatea de realizare practică a motivului religios. *Biserica de altădată* este adaptarea, mai mult, localizarea românească a *Sf[intei] Scripturi*. Peisagiul este românesc, personagiile sunt româneşti; şi anume, nu [numai] ca structură spirituală, ci şi ca decor, îmbrăcăminte, plasare geografică, nume. Metoda e caracteristică – şi, credem, foarte potrivită. Căci, de fapt, aşa trăieşte ţăranul creştinismul lui: concret şi imediat. El nu se lasă stingherit de anacronisme sau anatopisme. Înţelesul simbolic îi scapă. De o „interpretare" nu poate fi vorba. Femeia care în Vinerea Patimilor plânge la prohodirea lui Hristos ca la îngroparea unui vecin (eu am văzut scena!) nu tipizează şi nu hipostaziază abstracţiuni; mecanismul cerebral urmează, în asemenea cazuri, mai degrabă calea inversă: el coboară pe pământ şi leagă de concret simbolul. Acesta e şi procedeul lui Pillat.

Să mărturisim că a izbutit în chip impresionant. Pentru omul cult, obicinuit cu abstracţiunile cărţii, *Biserica de altădată* e o revelaţie. Poetul creează, pur şi simplu, o cosmologie specială, în care natural şi supranatural nu se mai deosebesc; pentru că toată înlănţuirea evenimentelor se face după alte legi decât cele ale ştiinţei şi logicei pozitiviste. O lume stranie, desigur, dar o lume pe care o recunoaştem a fi efectiv aceea a ţăranilor noştri.

E o mare taină aceea de a te putea identifica cu spiritul poporului tău – şi anume, în formele lui. Pillat o posedă. *Biserica de altădată* este, în cel mai bun înţeles, poezia cultă în cadre poporane. Taina acestor realizări o deţine un poet, într-un fel sau altul, de la Dumnezeu. De aceea îi dorim… să nu facă şcoală.

# Păreri de rău... indiscrete

Nu avem, în nici un fel, simţul monumentalului. Este o lipsă a rasei noastre; a cărei principală calitate este intimitatea. Aşa am crescut noi, în raporturi mici, reduse ca proporţii, pe care, e drept, uneori le-am adâncit cu pasiunea miniaturistului.

Dar asta nu mai e azi suficient. Nu numai pentru că am devenit un stat mare; ci [şi] pentru că există anumite organisme care nu pot fi fecunde decât în funcţie de monumental. Aşa este, între altele, Biserica.

Ea sensibilizează transcendenţa; aduce în mijlocul lumii concrete acordurile spirituale ale altor sfere. Sărăcia nu-i poate prii; nu pentru că Dumnezeu nu poate fi invocat şi într-o colibă numai; ci pentru că maiestatea divină nu poate orbi şi cutremura masele omeneşti decât atunci când se coboară în proporţii adecvate.

Asemenea lucruri însă noi nu înţelegem. Noi, ortodocşii? Nu, noi, românii. Să ne aducem aminte de investirea primului nostru patriarh. Ce lipsă de linie mare, de pompă, de amploare! Suntem jenaţi, dar o spunem: reprezentaţia *Meşterul Manole* a fost, în ridicolul ei, mai impunătoare decât procesiunea patriarhală.

Nu e în sângele nostru. Şi dacă ar fi numai atât. Dar nu avem ţinută. Noi nu ştim să distanţăm; dacă nu prin persoana noastră, cel puţin prin funcţiunea noastră. Iată un fapt. Caracteristic. De când s-au înmulţit episcopii, toate restaurantele sunt pline de vlădici. Mănâncă la rând cu noi – beau la rând cu noi. Sunt oameni ca fiecare din noi, cu toate că noi îi ştim, sau ne încăpăţânăm a-i crede mitropoliţi şi episcopi.

Prinţi ai Bisericii. Asta sunt de drept, asta ar trebui să fie în fapt. Nu ne putem freca coatele cu ei la garderobă şi nici nu-i putem auzi chemaţi pe nume, cu „tu" şi cu „mă", de câte un laic, chiar dacă acesta i-ar fi frate sau prieten de şcoală.

Sunt ai Bisericii şi slujitorii lui Dumnezeu, semnul autorităţii lui Dumnezeu pe pământ. De ce vor cu orice chip să iasă din această funcţiune; de ce se concretizează, bagatelizându-şi darul?

Nu se poate lua o măsură? Înainte de război, episcopii îşi aveau locul lor, la Antim sau în altă parte. E mai bine acum, când stau la „Royal" şi mănâncă la „Maiorul Mura"? Ori astea sunt semne ale prefacerii şi înnoirii bisericeşti?

# Palatul şi Catedrala Patriarhală

Chestiunea Palatului şi a Catedralei Patriarhale a României tulbură şi excită competenţele urbaniştilor noştri. Nici nu-i ştiam că sunt atâţia. De câte ori întâmplări ne sileau să gândim asupra înfăţişării şi organizării oraşului nostru de

capitală, trebuia să constatăm cu descurajare că preocuparea de clădirea și gospodărirea așezărilor noastre orășenești nu a ajuns încă așa de departe, încât să creeze și la noi o clasă de oameni de meserie. Proiectele pe care, în diferite împrejurări, le preda publicului și celor în drept aproximativ acum așa-numita Casă a Clădirii Orașului erau numai niște improvizații cu caracter local. Ochiul sigur, văzând în linii mari, europene, lipsea.

Și acum, iată, de-odată, o întreagă falangă de urbaniști care își pun competențele în slujba interesului public. E adevărat, unii nu sunt decât advocați sau doctori. Au ei însă pentru acest motiv mai puțin dreptul de a propune și, Doamne ferește, de a hotărî chiar? Nu am asistat cum p-aci era să se dea la pământ Biserica Sf. Gheorghe, pentru că așa hotărâseră unele competențe? Și, dacă nu era intervenția energică a d-lui Iorga, nu ar fi rămas bună hotărârea?

Să nu se supere nimeni, dar noi, în toată discuția purtată prin presă în jurul construirii viitoarei Patriarhii, nu am găsit decât un punct de vedere serios: acel exprimat de arhitectul Ion Davidescu, prin ziarul „Viitorul". Aci se pune problema ceva mai vast, dintr-un punct de vedere care devine bogat în perspective, chiar pentru simplul om de bun-simț – care, precum se știe, ascultă, dar nu dă soluții. D-l Davidescu crede că o construcție de însemnătatea Patriarhiei nu poate fi considerată ca o problemă izolată. Că așezarea și înfățișarea acestui viitor monument arhitectonic e în funcție de viitoarele și actualele mari clădiri ale orașului, precum și de marile artere de comunicație, existente sau urmând a se deschide.

E așa de simplu și de evident; dar se va lua în considerare acest punct de vedere? Planul de sistematizare a orașului e o stăruitoare dorință a celor câțiva urbaniști serioși din țara noastră. Nu se face totuși. De ce? Pentru că, în virtutea vechilor noastre apucături turcești, preferim încă să facem întâi casele și pe urmă îngăduim străzii să se strecoare printre ele cum va putea.

Preocuparea urbanistică reprezintă o mentalitate publică evoluată, pe care noi nu o avem încă. În această direcție, totul trebuie făcut de sus în jos, de un cap modern, al unui om de curaj. Să-l așteptăm. Ne gândim însă că, poate, în împrejurările de azi, Patriarhia ar trebui să contribuie la promovarea acestui cap.

## Valorificarea estetică în Biserică

Seminarul Central din București a încheiat activitatea școlară a acestui an. Au fost obicinuitele cuvântări; mai impresionant simțite și mai semnificative poate și din pricina asistenței Patriarhului Miron, a cărui înțelegere pentru problemele școlar-bisericești se dovedește din ce în ce mai adâncă. Și a fost, între altele, în sfârșit, o „șezătoare artistic-culturală".

Faptul acesta din urmă alarmează puritatea dogmatică a unui ziar de seară, promovat nu demult la calitatea de monitor oficial al Ortodoxiei, prin câteva

științifice interviuri, acordate unui pravoslavnic redactor de către unele – nu toate? – din luminile noastre reformator-teologice. Când ești monitor ortodox *pe lângă* Biserică – în același chip în care un june Georgescu era pe vremuri „elev *pe lângă* Liceul «Carol I» din Craiova" – îți cresc dintr-o dată îndatoriri de conștiință și scrupule puritane în materie de autenticitatea creștină, cărora trebuie neapărat să le dai satisfacție.

Deci, confratele nostru se constată dintr-o dată îngrijorat de apariția stranie a unei „șezători artistic-literare" în programul festivităților de închidere a activității anuale într-un seminar. Șezătoare artistic-literară cu seminariștii!, oftează îndurerat monitorul – vai! ce va mai ajunge și Biserica noastră! Și redactorul respectiv își amintește cu aproximație suficientă de focarul de idei subversive pe care, la 1907, îl constituia orice seminar, așa cum o dovedea pe vremuri ancheta lui Spiridon Popescu (sau, mai exact, a lui Virgil Arion, domnule confrate). Dacă nu lipsea colegului meu vâna apocaliptică, nota respectivă de gazetă se termina, desigur, cu anunțarea lui Antihrist.

Totuși, să fim și serioși. Alarma ziarului de seară e de-a dreptul surprinzătoare. Ce e, mă rog, neobicinuit în preocuparea literar-artistică a seminariștilor noștri și ce e subversiv? Nu cumva literatura se reduce la memoriile marchizului de Sade și arta, la exhibițiile de la Cărăbuș?

Este o incompatibilitate între Biserică și valorificarea estetică a existenței? Și ce ne face să uităm rosturile împlinite de fapt de Biserică în viața artistică a omenirii și elementele artistice cari intră, de drept constitutiv, în viața religioasă?

Domnule confrate, rămâi, te rog, la genul „interviului", de conținutul căruia nu ești – cel puțin – responsabil. Iar Seminarul Central, cu toate cele ale lui, lasă-l în grija părintelui Partenie. E în mâni bune!

## Muzica sacră

Nu am avut niciodată prea multă înțelegere pentru muzica de cor, care întovărășește pe preot în bisericile noastre la Sfânta Liturghie. Este, în genere, o muzică duioasă ca factură, fără nici un fel de legătură nici cu vechea muzică bizantină, de la care, totuși, ar fi trebuit să ia cel puțin stilul, nici cu gama românească, pe care, ca pe un fundament solid, ar fi trebuit să se ridice. Partiturile de liturghie existente și întrebuințate astăzi în biserici sunt un straniu și hibrid amestec de incapacitate creatoare și tehnică, de lipsă de înțelegere în gradarea dramatică a diverselor momente din Sfânta Liturghie. Singura acceptabilă, aceea a lui Gavriil Muzicescu, stă prea direct sub influența muzicii rusești, pentru a nu o recunoaște la prima intrare într-o biserică rusească și pentru a nu-i stabili caracterul de împrumut forțat. Să mărturisesc – pentru că specialiștii tac – că nici încercarea maestrului Kiriac nu poate fi considerată ca izbutită. Îi lipsește pentru aceasta caracterul de înflorită ingenuitate a creștinismului nostru țără-

nesc, precum și adâncimea elementară, simplă. Asemenea lucruri nu se pot face decât sau de un biet călugăr, uitat printr-o mănăstire, cu o puternică, dar inconștientă viață mistică, sau de un muzician excepțional de cultivat, căruia să nu-i lipsească nici înțelegerea metafizică a Sfintei Liturghii.

Pe acest autor de muzică sacră îl așteptăm încă. E adevărat că nu am stat cu mâinile încrucișate, deși până azi așteptarea ne-a fost zadarnică. Iată, noi am trimis regulat la Paris tineri cari să conducă corul capelei românești de acolo și să se specializeze în asemenea lucruri de muzică. Nu am avut noroc. Cine a trecut prin Paris știe că, chiar dacă însuși corul ca atare nu e rău, partitura e fantezistă; căci nici gâlgâielile în stil de operă italiană, nici veselele axioane în chip de polka nu pot fi acceptate ca muzică românească de Biserică.

Acum, locul de la Paris e iarăși vacant. S-a publicat concurs. Suntem surprinși însă că așa-numitele condiții au fost schimbate. Înainte vreme, se cereau candidatului serioase studii de teologie, în afară de cele muzicale. Așa era și drept, și bine. Trebuia să fii licențiat în teologie – sau cel puțin absolvent de seminar. Acum, e de-ajuns să fii absolvent al unei școale de cântăreți bisericești. E puțin. Cine a schimbat condițiile și în ce cop? Cauza însăși nu e folositā. E așa de evident, încât ne putem dispensa de orice argumentare. Nu vrem să bănuim pe nimeni. Dar rugăm pe Î. P. S. Patriarhul Miron, care a dovedit cât prețuiește opera de intelectualizare a Ortodoxiei rumânești, să cerceteze din nou chestiunea: coborârea nivelului cultural nu se facă fără nici o primejdie. Mai ales astăzi.

## Nevoia de monumental

Am asistat dumineca trecută la Sfânta Liturghie oficiată în catedrala episcopală din Constanța. Biserica e rece și arta ei interioară nu izbutește să creeze atmosfera de cufundare lăuntrică, așa de caracteristică pietății răsăritene. Dar slujba religioasă e un minunat prilej de reconfortare sufletească. Un așezat ton călugăresc coboară asupra ostenitorilor la Sfânta Liturghie, creând o unitate rituală de cea mai autentică Ortodoxie. Prea Sfințitul Ghenadie e străin de toate modernismele, cari fac credința comodă și ușor de... consumat. Să-l felicităm.

Dar să-i dăm, domnule ministru Lapedatu, și o mână de ajutor, dacă se poate. Iată, alături de catedrală se înalță, din roșu deocamdată, palatul de reședință al episcopului. Lucrările stau – căci pentru anul în curs nu mai sunt bani. Foarte bine; se vor continua la anul. Se vorbește însă că s-ar schimba destinația palatului; el ar trebui să devină seminar. E o greșeală. Seminarul are nevoie de un nou local; neapărat și cât mai grabnic. Dar palatul episcopal nu e potrivit pentru asemenea lucru. Nici prin așezarea lui, nici prin proporții. Pe de o parte.

Iar pe de alta, chiriarhul respectiv are neapărată nevoie de plănuita clădire. Constanța stă în drumul tuturor creștinilor răsăriteni; fețe bisericești cari vor să

ia contact cu noi – cea mai însemnată țară ortodoxă – și laici. Să nu confundăm: palatul nu e al episcopului, ci al Bisericii. Și dacă, omenește și creștinește, episcopul e ținut, la el acasă, între cei patru pereți, să ducă o viață sobră până la asprime, Biserica noastră, în reprezentanța ei, are nevoie de monumental. Să se isprăvească odată cu linchireala aceasta dezgustătoare, cu măsurarea exagerată a banului dat pentru Biserică. Prinți ai Bisericii sunt și rămân episcopii noștri și ceva din slava împărătească a lui Hristos trebuie să se răsfrângă asupra celor mai înalți slujitori ai Lui. Am fost o Biserică roabă, pentru că toată bogăția noastră a mers atâta vreme să aurească altarele Răsăritului. Dar asta nu dă în nici un fel dreptul statului să se substituie spoliatorilor Bisericii noastre și să țină pe toți credincioșii în convingerea că proporțiile în viața Ortodoxiei nu pot fi decât modeste.

Biserica noastră are și ea dreptul la strălucire și statul nu poate să i-o refuze. Palatele episcopale sunt la locul lor – de o schimbare de destinație nu poate fi în nici un fel vorba.

## Cartea sfântă a mântuirii

A apărut, din teascurile tipografiei cărților bisericești, *Noul Testament*, tradus de părintele Grigore[1] (Gala Galaction). În orice altă țară, o asemenea întâmplare, care e de natură a domina desfășurarea generală a culturii, ar fi întâmpinată ca un mare eveniment. La noi, totul riscă să treacă aproape neobservat.

Nu vorbesc de marile publicații de specialitate. Chiar dacă ar exista, e în natura lor să se miște mai greoi. Traducerea *Noului Testament*, așa cum a fost făcută de părintele Grigore, e mai întâi o lucrare de știință; și numai în urmă, una literară. Tălmăcirea pe românește a acestei cărți, sfinte între toate, închide în ea o migăloasă muncă de comentare, savantă și erudită; în care nu intră numai cunoștințe de filologie; ci, mai ales, istorie, teologie și, ceea ce e mai rar și mai greu de găsit, simț al vieții religioase.

Analiza unei asemenea lucrări cere, deci, cunoștințe, metodă, cere atitudine și timp.

Dar traducerea *Noului Testament* e, totuși, și o operă literară. Filologi clasici și literatori trebuie să aibă ceva de spus. Comparând cu textul sau numai urmărind versiunea românească în realizările ei de frumusețe. Dacă părintele Grigore e creștin și teolog, Gala Galaction este literat. Și doară *amândoi* sunt traducătorii; fapt care, de altfel, ne este indicat și pe copertă. Nu prezintă aceste lucruri pentru literatorii noștri nici un interes? Imposibil! În altă parte stă, deci, pricina acestei întârzieri, care echivalează cu o abținere – sau amenință să devină una. Începem să bănuim că în critica literară curentă au dispărut forțele înțelegătoare și cunoscătoare ale frumuseților formale. Căderea clasicismului aduce cu sine barbarizarea literară, incapacitatea de a scrie și de a înțelege scrisul frumos. Iată de ce tac încă literatorii.

Cu toate acestea, traducerea părintelui nu este mai puțin un eveniment, care depășește și interesul științific, și cel literar, adresându-se peste toate preocupările de artă de-a dreptul sufletului.

Cartea sfântă a mântuirii stă astăzi, cetitorule, în fața ta; într-o strălucitoare haină de sărbătoare; e un mare dar care îți cade; *tolle, lege*[2]!

## Reprezentarea lui Hristos pe scenă

Sfântul Sinod a fost sesizat de o cerere a d-lui I. Gr. Perieţeanu, privitoare la reprezentările operelor de teatru cari aduc pe scenă figura Mântuitorului. I. Gr. Perieţeanu a tradus, anume, *La Samaritaine* a lui Rostand[1], într-o caldă, sonoră și mlădioasă formă românească – dar piesa nu se poate reprezenta. Există mai din vechi o oprelişte a Sfântului Sinod în această privință. Căci problema a mai fost pusă, acum vreo 30 de ani, cu prilejul încercării de a realiza scenic poemul dramatic *I. N. R. I.* al răposatului Haralamb Lecca[2].

Înaltul nostru for bisericesc a fost de părere și a hotărât ca asemenea spectacole, în cari ar trebui să apară în scenă figura Mântuitorului, să fie interzise. Și de atunci așa a rămas. De aceea, nici d-l Perieţeanu nu izbutește să treacă pe podiu[m] *Samariteanca* lui Rostand.

Mărturisim că interdicția aceasta ne surprinde. Este adevărat că la baza acestei hotărâri stă un sentiment în aparență legitim: jena pe care am resimți-o în fața Mântuitorului, reprezentat printr-un om obicinuit. Nu e puțin lucru și nu e plăcut să te întâlnești pe stradă cu o persoană concretă, care, aseară sau deseară, va înfățișa pe Iisus Hristos. Recunoaștem.

Dar să recunoaștem că acest sentiment izvorăște dintr-o prejudecată. Și nici măcar din atât. Ci din lipsa de obicinuință cu situația. Îmi aduc aminte, sunt mulți ani de-atunci, pe o stradă din Oberammergau, am întâlnit un personagiu: pe omul care înfățișa, de obicei, în *Passionspiele*, pe Mântuitorul. Eu, care îl vedeam pentru prima oară, l-am privit cu oarecare curiozitate. Dar semenii lui nu erau deloc izbiți sau jenați de dubla existență sau, mai exact, de dubla funcțiune a acestui om de treabă. E, deci, chestie de obicinuință.

Canonic, chestiunea nu se pune și atitudinea Sfântului Sinod apare, în consecință, ca nefundată. Nu există text în canoane care să interzică o asemenea reprezentare. E și natural. Căci reprezentarea aceasta a Mântuitorului printr-un om concret e pur și simplu o prefigurare. Sfântul Sinod, care a luat amintita hotărâre, ar fi putut să se gândească, în treacăt, că consecința logică a unei asemenea atitudini e... să fii iconoclast. Căci e indiferent, la urma urmelor, din ce material prefigurezi pe Hristos: din lemn, pânză, vopsea, piatră – sau din trup omenesc. Păcatul ar fi același. Și, de îndată ce Sfântul Sinod nu interzice pictorilor și sculptorilor de a înfățișa, cu mijloacele lor, pe Mântuitorul, de unde dreptul de a interzice actorilor acest lucru? Că doar tot de asta e vorba.

Este exagerat. Cu chipul acesta, s-ar putea să ni se interzică a-l pronunţa sau scrie numele. E potrivit oare pentru un creştin să reediteze ciudăţenia pentagramului iudaic sau a numărului 10 cabalist?

## Structura spirituală a vremii

Vineri seară. Teatrul Regina Maria, premiera lui *Don Carlos*. Lume adunată din toate straturile, stând ciorchine în staluri, loji şi balcoane. *Schiller* mai poate fi, deci, prilej de sărbătoare sufletească. Marile nume ale literaturii atrag încă.

E semnificativă însă atitudinea publicului la asemenea spectacole. Ea nu e strict artistică. Au fost în repetate rânduri aplauze la scenă deschisă. Ele se raportau însă nu la o izbutită realizare de artă, ci la *text*. Spectatorul e încă un element eminamente retorizant, deschis, în teatru chiar, dezbaterilor. De aceea el iubeşte sau urăşte diversele personagii, după preferinţele ideologiei sale şi, uitând fundamentala realitate a ficţiunii artistice, identifică în aceste sentimente pe actor cu rolul. Desigur, Ion Manolescu este un mare talent, dar aplauzele nu au mers către artistul Ion Manolescu, ci către înflăcăratul şi generosul marchiz Po.

Asta e plin de însemnătate: între cavalerul de Malta, care cerea regelui dreptul la liberă cugetare, şi marele inchizitor, care se ridică în apărător al autorităţii, simpatiile publicului mergeau, toate, înspre cel dintâi. Desigur, Schiller posedă cuvântul înaripat şi poziţia lui personală în materie de politică făcea să se plece cumpăna în favoarea libertarului. Dar asta nu ar fi suficient. Căci un public interesat la semnificaţia *politică* a textului ar putea să supună acest text unui examen critic. Dacă nu o face e tocmai pentru că e de aceeaşi părere cu autorul.

Faptul merită deosebita atenţie a Bisericii. Opera de restaurare a vieţii religioase trebuie să ţină seamă de această dificultate capitală: preferinţele publicului se îndreaptă către ideologiile libertare. *Dar, cu asemenea structură spirituală, viaţa religioasă autentică e imposibilă.*

Aci trebuie să intervină, deci, acţiunea de refacere morală. Nu e numai misiunea Bisericii. Am spune chiar că Biserica propriu-zisă ar trebui să se ţină pe al doilea plan. Aci rolul e al laicilor, cari stau în slujba creştinismului adevărat. Să activeze pentru grăbirea procesului de lichidare a ideologiilor libertare este operă care se poate realiza prin mijloace cu totul altele decât ale Bisericii; şi încă mai eficace.

Dar pentru asta ar trebui să întreprindem mai întâi o lămurire a Bisericii însăşi. Căci Biserica geloasă de drepturile ei, pe cari totuşi nu le exercită efectiv, nu se încrede decât în teologi. Fără să-şi dea seama că viaţa religioasă nu e izolată în structura spirituală a unei vremi, ci se angrenează între celelalte aspecte, cari sunt *corelate* şi se condiţionează reciproc. Drumul refacerii noastre sufleteşti este cu un mare ocol.

# Un element al tradiției noastre spirituale

Un cetitor ne scrie, alarmat de o propunere făcută în consiliul comunal: să se schimbe numele actualei străzi Sărindar, făcând-o să poarte numele lui Constantin Mille. Cetitorul nostru protestează pentru că – doar atâta a mai rămas din măreața biserică de odinioară: numele străzii. Să se renunțe și la asta?

Realmente, cazul nu e așa de grav. Propunerea, făcută de un romantic libertar, din vechea generație a pozitiviștilor, care erau pozitiviști fără a fi oameni de știință, ci numai din poezie, nu prezintă deocamdată nici o primejdie: nu a trecut încă de la moartea lui Mille termenul cerut de lege pentru ca o stradă să poată purta numele unui cetățean.

Cazul e destul de caracteristic însă, principial. Nu e în discuție dreptul lui Constant[in] Mille de a avea o stradă în București. E ciudată însă soarta întâmplărilor religios-istorice. Își mai aduce cineva în București aminte de Biserica Sărindar? Și totuși, a fost pe vremuri cea mai mare biserică a Capitalei. Pe locul unde-i astăzi Cercul Militar, și unde până mai acum 15 ani exista încă scuarul Sărindar, se ridica pe vremuri biserica cu același nume; îi mai zicea și Biserica Coconilor, după denumirea pe care o purtau feciorii domnilor munteni – până a nu deveni beizadele. Era o clădire impunătoare, cu trei nave, în mijloc pentru neamul domnitorului, marii dregători și boierime, pe lături, pentru popor. Mai știe cineva că în această biserică s-au însurat pe vremuri și Grigore Vodă Ghica, și Bibescu, și Știrbey? Că la '78 aci au ascultat Liturghia împăratul Alexandru al II-lea cu țareviciul și cu puternicul Gorceakov – după cum mai înainte aci era locul de închinăciune al lui Kisseleff?

Biserica a fost dărâmată. Nu e nici măcar o cruce, un semn pe undeva, ca să arate cel puțin locul sfântului pristol. De-abia dacă strada adiacentă mai păstrează, ștearsă, această amintire. Și încă! Pentru că, mă întreb, câți din tinerii bucureșteni de azi știu că „Sărindar", în afară de semnificația proprie, în speță irelevantă, este numele unei biserici dispărute?

Și aci începe să aibă dreptate corespondentul nostru. Pentru pomenirea lui Constant[in] Mille s-a găsit un om care să ridice glasul. Pentru perpetuarea amintirii unei biserici istorice – nimeni. Ce înseamnă iureșul acesta în viața noastră istoric-religioasă? De ce așa de puțin respectuoși cu asemenea realități? Cine este geniul răutăcios, care exclude sistematic de la masa amintirilor toate elementele tradiției noastre spirituale, de natură a ne defini istoric ca națiune caracteristică?

A protestat *împotriva* străzii C. Mille primarul. Dar *pentru* strada Sărindar nu a intervenit nimeni. Biserica noastră unde e?

# Academia de Muzică Bisericească

Cântăreţii bisericeşti, în sânul cărora se desemnează de câtăva vreme o intenţie de organizare, fac să apară publicaţie profesională „Cântăreţii stranei", unde nu e vorba numai de apărarea intereselor lor materiale, ci şi de încercarea de a înlesni precizarea spiritului de corp.

E o iniţiativă meritorie, care trebuie sprijinită. Căci e de neapărată nevoie ca această breaslă să ajungă la conştiinţa rosturilor ei şi, dacă nu se poate altfel, să impună celor cu cădere înţelegerea pentru însemnătatea cântăreţului de strană.

Publicaţia de care vorbim apare, de altfel, într-o conjunctură fericită. Î. P. S. Patriarh a luat nu demult iniţiative care făgăduiesc o renaştere a muzicii noastre bisericeşti. Academia de Muzică Bisericească, înfiinţată după hotărârea înaltului ierarh, dovedeşte o impresionantă şi ridicată înţelegere pentru problemele cruciale ale vieţii noastre religioase şi va fi, probabil, cea mai de seamă faptă care va împodobi păstoria Î. P. S. Miron.

Cea mai de seamă, şi foarte de seamă. Căci, dacă, în adevăr, acolo se va lucra ştiinţific – şi elementele de judecată de până în prezent sunt toate favorabile ca auspicii –, atunci Biserica noastră va restaura, cel puţin pe această latură, vechea şi minunata tradiţie răsăriteană, pe care nemistuite consideraţiuni moderniste au izbutit, pe nesimţite, să o conrupă până la nerecunoaştere.

Suntem siguri că efectele acestei înalte Academii muzicale – care poate deveni o autoritate şi un centru de cultură artistică ortodoxă pentru întreg Răsăritul creştin – nu vor lipsi să se răsfrângă şi asupra artei umile, dar de cea mai mare însemnătate, a cântăreţilor de strană. Grija, de altfel, nu lipseşte la Patriarhie pentru ei. Există o şcoală de cântăreţi îndeaproape supravegheată.

Iată de ce spuneam că e conjunctura favorabilă. Dar va fi ea folosită în adevăr? Ne temem. Pentru ca să fie altfel, ar trebui să dispară tonul polemic. Cu ceartă nu se face nimic. Nu spunem că tonul aceasta nu ar fi, poate, îndreptăţit. Dar el nu făgăduieşte nimic bun. De aceea ne-am ruga *sus*, pentru mai multă bunăvoinţă încă faţă de cântăreţii stranei.

# Limba duhovnicească

Sărbătorile Naşterii Domnului ne-au fericit anul acesta, între altele, şi cu o serie de scrisori pastorale, pe care chiriarhii noştri le-au îndreptat către credincioşi.

Am cetit câteva din ele. Şi m-am întristat de stilul oribil, de cancelarie, întrebuinţat în aceste scrisori. Şi aci, ca peste tot în viaţa noastră bisericească, se pierde buna tradiţie. Episcopii şi mitropoliţii încep să vorbească... cum le e portul. Adică, un hibrid amestec de grai duhovnicesc, de barbarisme şi de termeni tehnici, luaţi de-a dreptul din structura spirituală a industrialismului modern.

Nici chiar acolo unde există efortul conştient şi binevoitor către un stil al Bisericii, cum, de pildă, ar fi în cuvântările şi scrisorile părintelui patriarh, amestecul acesta supărător nu izbuteşte a fi înlăturat. Ba, în această împrejurare, hibriditatea apare cu atât mai crudă cu cât, între încheieturile înţelenite ale limbii, se desluşeşte intenţia de a „scrie frumos".

Încercarea părintelui Gr. Pişculescu – pe numele său literar, Gala Galaction – e, în acest sens, desigur, onorabilă. Dar, pe de o parte, nici P. C. sa nu izbuteşte să realizeze complet o omogenitate de termeni, iar pe de alta, avem totuşi de-a face cu... literatură.

Singurul nostru scriitor care în adevăr posedă o limbă bisericească, aşa încât, din acest punct de vedere, scrisul lui e o desfătare, este părintele Neculai Popescu, de la Biserica Bradu-Boteanu. Singurul – după ştirea noastră.

Şi trebuie să mărturisim că, pentru starea de azi a Bisericii Ortodoxe Române, e mult şi atât. Ca să scrii frumos adevărata limbă duhovnicească e nevoie sau de simplicitatea primitivă aproape a credinciosului, care vorbeşte de-a dreptul din păturile adânci ale sufletului, unde vorba e mai degrabă scâncet, atunci când nu e *lucru* real – sau de o cultură aşa de înaintată, încât simte nevoia să se depăşească pe ea însăşi, uitând tot ce „a învăţat" şi întorcându-se înapoi la izvoarele vii ale vieţii.

Dar, veţi recunoaşte, nici una, nici cealaltă din atitudini nu poate fi cerută astăzi de la Biserica noastră.

Asemenea lucruri nici catolicii nu mai au. Ei au, în schimb, altceva: un limbaj tehnic, propriu preocupărilor lor, care se deosebeşte de limbajul nostru obicinuit, dar care, totuşi, nu e decât un limbaj tehnic.

Să le urmăm exemplul, încercând a ne făuri şi noi un stil şi un vocabular al nostru, potrivit cu nevoile noastre? Nu aş avea curajul să o recomand. Cu toate că orice e preferabil actualei noastre limbi bisericeşti, care numai bisericească nu e.

... Şi, pe urmă, dacă, cum e adevărat, scrisul e în bună parte şi un dar de la Dumnezeu, nu putem rămâne numai în dar. Ci, acolo unde lipseşte, cată a-l împlini cu altceva.

# Odoarele bisericeşti

Am fost căutat, acum, de curând, la redacţie de o veche cunoştinţă a familiei mele. Descinde din neamul mitropolitului Stamati[1], dar pricina pentru care voia să-mi vorbească se leagă de o altă figură a Bisericii, cu care această persoană pare iarăşi a fi înrudită. Mi s-au arătat trei obiecte, istorice toate. O colecţie de documente, un portret miniatură şi capul, în argint, al unei cârje arhiereşti. Toate privind pe Gavriil Bănulescu[2], fost mitropolit al Kievului.

Colecţia de documente cuprinde o serie de acte, minunat conservate, de la sfârşitul veacului al XVIII-lea, emanând, toate, şi purtând semnătura ţarului

Alexandru I, știți, contemporanul lui Napoleon I, și privind pe mitropolit. Miniatura, însemnată operă de artă, lucrată pe porțelan și legată în aur, cu cifrul portreturatului, arată chiar chipul lui Gavriil Bănulescu, de o surprinzătoare vioiciune și frumusețe. Iar capul de cârje, o bucată de argint masiv, admirabil lucrată de mână.

Toate aceste lucruri, de cel mai mare interes pentru istoria noastră și pentru viața noastră culturală, au fost pe rând oferite de posesor în diverse locuri: la Ministerul Artelor, la Comisia Monumentelor Istorice, la Academia Română, la Mitropolia Chișinăului, la Patriarhie.

Cele mai interesate ar fi, desigur, Academia, care însă nu are bani, Mitropolia Chișinăului, care iarăși nu are bani, Patriarhia, care ar vrea să le aibă..., dar cu kilogramul, sau, în sfârșit, Mitropolia Cernăuților, dat fiind că locul de origine al mitropolitului Gavriil este Câmpulungul Bucovinei.

Cred că e mai bine de un an de când obiectele acestea trec din mână în mână, sunt admirate, cântărite, dorite, li se dau certificate, dar ele tot la vechiul proprietar rămân. Până când, într-o zi, vor lua drumul străinătății, de unde, probabil, tot țara românească le va răscumpăra mai târziu, pe un preț întreit.

Asta e o simplă întâmplare; care însă pune încă o dată problema grijii noastre pentru cele ale trecutului și ale sufletului. Se va găsi cineva să înțeleagă, independent de împrejurarea de față, ce e de înțeles? Pentru că chiar cazul acesta e tipic și povestea lui, pe care o vom face odată, va deschide capitolul dureros al odoarelor bisericești.

## ... Și despre odoarele bisericești

Întâmplarea cu obiectele istorice privind pe Gavriil Bănulescu-Bodoni, fost mitropolit al Moldo-Valahiei, Basarabiei și Kievului pe vremea țarului Alexandru I, pe care am povestit-o dumineca trecută, s-a complicat de atunci.

Primul ministru a declarat că obiectele îl interesează, că le poate face dar părintelui patriarh; dacă, cu alte cuvinte, acesta ar dori să le aibă.

Vasăzică, e adevărat că prof[esorul] Bianu le-ar dori pentru Academie. Dar nu sunt bani. Totuși..., dacă le-am putea oferi în dar Î. P. S. Patriarh, ar fi ceva de făcut (adică... s-ar putea găsi eventual și bani!). Concepția e, în adevăr, caracteristică. Să trecem însă.

Părintele patriarh a spus că lucrurile nu-l interesează; între altele, și pentru că... miniatura ar fi falsă (?!). Dar nu asta e partea cea mai însemnată a trebii. În definitiv, putem să presupunem chiar că toate acele obiecte nu ar avea, în adevăr, nici o valoare – cu toate certificatele d-lui Bianu. Și atunci, Î. P. S. Miron ar avea dreptate... Iată însă ce s-a mai întâmplat cu acest prilej. Părintele Patriarh a supus pe prezentatorul acelor obiecte unui adevărat interogator: cum te cheamă, de unde ești, de unde ai lucrurile etc. Și a sfârșit prin a amenința: nu

ştii că există o lege, care interzice particularilor să posede şi să negocieze obiecte bisericeşti? Nu ştii că aci ar trebui să intervină poliţia? Şi, pe urmă, o foarte bine simţită şi – în principiu – o foarte îndreptăţită filipică, împotriva abuzurilor cu odoarele bisericeşti.

Pentru aceste din urmă consideraţiuni – cari desigur că nu privesc şi pe urmaşii mitropolitului Gavriil – suntem recunoscători părintelui patriarh, îi e recunoscătoare toată lumea de cultură din ţară. E, în adevăr, dureros jaful care s-a făcut cu aceste odoare. Biserici şi mănăstiri au fot despuiate, de către amatori şi colecţionari, cari – după situaţie – le-au cumpărat sau şi le-au oferit. Palate întregi, în Bucureşti sau prin alte colţuri de ţară, gem de tot felul de icoane, candele, cădelniţe şi policandre. Vechi stofe au fost sustrase rosturilor lor rituale, pentru a împodobi cine ştie ce perete sau cine ştie ce spetează de scaun. Există undeva un fel de casă de ţară a unui om... de gust, care s-a întâmplat să fie pe vremuri şi ministru al Cultelor, casă care e un adevărat muzeu de lucruri preţioase, rare şi minunat de frumoase.

Legea, Î. P. S. părinte? Dar când a fost în stare legea, care – da! – opreşte vânzarea odoarelor bisericeşti, să apere de risipă averea şi comorile de artă ale mănăstirilor?

Şi pentru că veni vorba – adică pentru că părintele patriarh aduse vorba de lege, am să dau şi eu aci, mai jos, un document caracteristic. Documentul poartă data de 30 mai 1924 şi numărul de ieşire 2397. Autoritatea de la care el emană – „Sfânta Mitropolie a Ungro-Vlahiei"; iar persoanele cărora li se adresează – P. P. C. C. stareţi şi stareţe ale mănăstirilor din eparhie. Iată şi textul:

„Prea Cuvioase, constatând desele furturi ce se fac pe la mănăstiri, mai ales asupra bijuteriilor şi obiectelor scumpe fiind îndreptaţi ochii pofticioşi ai răufăcătorilor, dispunem ca aceste bijuterii de la icoane sau din alte locuri să fie luate şi puse în casa de fier a mănăstirii. Unele din ele, care nu prezintă o valoare antică sau artistică, ori asupra cărora nu e pusă o dorinţă a donatorului, SE POT VINDE şi valoarea lor în bani, depusă la economie.

În tot cazul, să se facă o consemnare de toate, să se aducă la Mitropolie spre a le vedea şi Noi, iar pentru valorificarea lor ne-am putea adresa în Bucureşti firmei Resch, unde este un bun creştin (la Resch? n.a.), care ne va da toate deslușirile şi îndrumările necesare."

Semnează acest ordin circular: „Mitropolit primat, Miron", şi „Director, Boroianu".

Nu îndrăznesc să comentez acest ordin. Îi afirm însă autenticitatea (originalul îl am doară în buzunar). Toată lumea care ştie să citească va înţelege însemnătatea lui.

Nu e permisă negocierea obiectelor bisericeşti? Nu. Să intervină poliţia? Să intervină! Dar de ce să umblăm aşa pe departe! Tocmai pe la moştenitorii mitropolitului Gavriil! Uite, am eu o indicaţie care mi s-a dat şi mie şi pe care o dau la fel: nu ar fi potrivit să se cerceteze în ce stare se află obiectele rămase de pe urma mitropolitului Ghenadie? E aci, aproape, la o azvârlitură de băţ: la Căldăruşani. Şi după ce se va face această cercetare, om mai încerca şi altele. Nu?

# Note

## I. ȘTIINȚĂ ȘI RELIGIE

### Vremuri apocaliptice

Publicat în „Ideea europeană", an VI, nr. 155, 5–12 octombrie 1924, p. 3. Semnat *Nemo*.
Inclus în: NAE IONESCU, *Suferința rasei albe*. Iași, Ed. Timpul 1994, p. 43–45.

### Problema religioasă

Însemnări publicate în „Ideea europeană", an VI, nr. 157, 2–9 noiembrie 1924, p. 4 (rubrica „Revista săptămânei"...). Nesemnate.
Titlul aparține editoarei.

### „Piatra din capul unghiului"

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 472, 5 iunie 1926, p. 1–2. Semnat *Nae Ionescu*.
Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*, 1926–1933. Culegere îngrijită de Mircea Eliade. Cu o prefață de Nae Ionescu. București, Ed. Cultura națională, 1937, p. 8–12.

1. Pseudonimul lui Grigore Pișculescu (1879–1961). Titular al catedrei de introducere și exegeza *Noului Testament* de la Facultatea de Teologie din Chișinău (1926–1941) și decan al acesteia (1928–1930); profesor de exegeza *Vechiului Testament* la Facultatea de Teologie din București (1941–1947).

Publicist, traducător al *Noului Testament* (1927) și al întregii *Sfinte Scripturi*, împreună cu Vasile Radu (1936); romancier și nuvelist, memorialist și teolog. Printre lucrările sale teologice se numără: *Cartea creștinului ortodox* (1926), *Meditare la Rugăciunea domnească, adică Tatăl nostru* (1927), *Scrisori către Simforza. În pământul făgăduinței* (1930), *Ziua Domnului* (1958) etc.

2. GALA GALACTION, *Scrisori teologice. Piatra din capul unghiului*. București, 1926, 111 p.
3. „Mare ființă" (fr.).

### „Sufletul mistic"

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 520, 31 iulie 1926, p. 1–2. Semnat *Nae Ionescu*.
Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 21–25.

1. „Cu tot respectul pe care i-l datorez" (fr.).
2. Aspirație către ceva neprecizat încă (germ.).

## Teodor Studitul, părintele Dionisie şi ajutoarele sale

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 527, 8 august, 1926, p. 1. Semnat *Skythes*.

1. Vezi DEM. THEODORESCU, *Maurrasism, fascism, dictatură*, în „Adevărul", an XXXIX, nr. 13078, 6 august 1926, p. 1.

2. Probabil, dr. Ygrec, pseudonimul lui I. Gliesmann (1871–1938), redactor la „Adevărul", care a tipărit în 1916 broşura *Filosofia lui Spinoza în lumina cugetării moderne*.

3. În „Glasul monahilor", nr. 45 din 15 iulie 1926, p. 3, ieromonahul DIONISIE LUNGU publică *O justificare şi un răspuns d-lui Nae Ionescu*. După replica acestuia, Dionisie Lungu revine în nr. 47, din 15 august 1926, p. 4, cu *Răspuns d-lui Nae Ionescu*, semnat *Gl. Mo.*

4. JULES PARGOIRE, *L'église byzantine de 527 à 847*. Troisième édition. Paris, Librairie Victor Lecoffre, J. Gabalda Éditeur, 1923, XXIV + 413 p. (Bibliothèque de l'enseignement de l'histoire ecclésiastique).

## Misticism?...

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 546, 30 august 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 26–27.

Titlul este preluat din această ediţie.

1. Vezi scrisoarea lui D. Nanu, publicată sub titlul, aparţinând redacţiei: *Iar cazul d-lui Tudor Popescu*, în „Cuvântul", an III, nr. 545, 29 august 1926, p. 2.

2. Eunomie († 395) (forma latinizată: Eunomius). Episcop al Cyzicului, adept al ereziei lui Arie (256–336), ai cărui discipoli s-au separat în două grupe: cei care considerau că Fiul are o esenţă asemănătoare cu Tatăl, de o parte, şi eunomienii, care considerau că cele două persoane ale Sfintei Treimi nu au nimic în comun. Condamnat de Sinodul al doilea de la Constantinopol (381). Eunomie profesa un optimism gnoseologic fără limite; el afirma că-l poate cunoaşte pe Dumnezeu la fel de bine ca pe sine însuşi.

Pentru el există două feluri de nume: unele inventate de gândirea omenească, prin reflecţie, altele obiective, care exprimă esenţa lucrurilor; Dumnezeu poate fi cunoscut pe cale strict raţională, prin găsirea unui nume care-i e propriu şi, deci, exprimă esenţa lui. Acest nume este „nenăscut", care-l opune pe Tatăl Fiului, născut.

Disputele dintre anii 365–385 împotriva lui Eunomie, duse îndeosebi de Părinţii Capadocieni, au un rol fundamental în gnoseologia creştină.

3. Cuvinte adresate de Eunomie lui Vasile cel Mare (330–379) şi Grigorie de Nyssa (353–399), citate la GRIGORIE DE NYSSA, *Contra lui Eunomie* (t. 5, P. G. XLV, 688 A).

În polemica sa împotriva lui Eunomie, Sfântul Vasile cel Mare respinge distincţia între numele esenţiale şi cele prin reflecţie, arătând că toate sunt prin reflecţie, dar că nu putem epuiza niciodată în concepte conţinutul fiinţei, rămânând întotdeauna un rest ce scapă analizei intelectuale. Numele pe care le aplică lui Dumnezeu ne revelează o anumită realitate, ce se manifestă prin energiile cunoscute ale Dumnezeirii, dar fiinţa lui rămâne inaccesibilă (cf. *Adversus Eunomius*, I, 6; P. G. 29).

Grigorie de Nyssa a luat parte, alături de fratele său, la disputa eunomiană, scriind douăsprezece cărţi *Contra lui Eunomie*, în care arată că nici măcar în cazul lucrurilor create nu ajungem să le cunoaştem esenţele, în ele însele lucrurile rămânând inepuizabile pentru cunoaşterea discursivă. Cuvântul îşi pierde şi el valoarea la marginea cunoaşterii, unde gândirea devine contemplare.

Capadocienii au teoretizat o cale de cunoaştere care transcende inteligibilul, o supracunoaştere prin unire cu Dumnezeu.

4. „Căci acum vedem prin oglindă, ca-n ghicitură; dar atunci, faţă către faţă. Acum cunosc în parte; atunci însă deplin voi cunoaşte, aşa cum şi eu deplin sunt cunoscut" (lat.) (*I Co.* 13, 12).

## Rațiune și credință

Imprimat în „Cuvântul", an III, nr. 552, 6 septembrie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 28–29, cu titlul *A. T. T.*

Titlul aparține editoarei.

## „Horoscopul religiilor"

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 594, 25 octombrie 1926, p. 3. Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Între ziaristică și filozofie*. Ed. Timpul, Iași, 1996, p. 201–204.

1. „Cunoscătoare" (lat.).
2. „Dispunătoare" (lat.).

## Religie și psihanaliză
(Consultație cerută din afară)

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 607, 10 noiembrie 1926, p. 2. Semnat *Skythes*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 36–41.

1. Vezi: CHARLES BINET-SANGLÉ, *La folie de Jésus. Son hérédité, sa constitution, sa physiologie*. Deuxième édition, revue et augmentée. Paris, 1908, XV + 316 p.
2. Vezi: THOMAS ACHELIS, *Die Religionen der Naturvölker im Umriss*. Leipzig, G. J. Goschen'sche Verlagshandlung, 1909, 164 p. (ed. a II-a, 1919).

## Religie și morală

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 618, 22 noiembrie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## În jurul „Evangheliei a cincea"

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 631, 8 decembrie 1926, p. 1–2. Semnat *Skythes*.

1. Vezi: VALERIU IORDĂCHESCU, *Considerații asupra sentimentului religios*, în „Cuvântul", an III, nr. 629, 5 decembrie 1926, p. 1–2.
2. Vezi: DIE REDAKTION, *Der Religionsstifter in Lichte der Wissenschaft*. Eine Erwiderung, în „Czernowitzer Morgenblatt", an IX, nr. 2503, 28 November [1926], p. 9.

## Problema deismului, ateismului și panteismului

Însemnări apărute în „Cuvântul", an III, nr. 634, 11 decembrie 1926, p. 2 (rubrica „Bloc-notes"). Nesemnate.

## Un misticism al disperării

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 812, 18 iulie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Vasile Pârvan (1882–1927). Vezi și necrologul scris de Nae Ionescu, publicat în „Cuvântul", an III, nr. 796, 29 iunie 1927, p. 1.

## Filosofie şi religie

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 987, 16 ianuarie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Teismul universal-religios

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 994, 23 ianuarie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Libertatea de gândire

Apărut în „Cuvântul", an VI, nr. 1740, 24 februarie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Infirmitate spirituală

Tipărit în „Cuvântul", an VI, nr. 1801, 28 aprilie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Misticism, fals misticism şi Ortodoxie

Publicat în „Predania", an I, nr. 3, 15 martie 1937, p. 1–3. Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Convorbiri*, Freising, 1951.

1. Am schimbat pe „pe" în „de" (fără a putea controla dacă în *Convorbiri* e vorba de o greşeală, cum deseori e cazul, ca şi în *Roza vânturilor*, de altfel), pentru simplul motiv că ţăranul român, la care s-a gândit, desigur, N. I., nu înjură *pe*, ci *de* Dumnezeu *pe* un semen al lui, chiar dacă construcţia gramaticală a înjurăturilor noastre (de altfel, după ştiinţa mea, complet neglijate de filologi) face uneori din „Dumnezeu" un obiect drept (în acuzativ). Asupra religiozităţii înjurăturilor m-am întreţinut cu N. I. prin 1930, plecând de la afirmaţia lui Mihail Ralea, publicată pe-atunci în „Viaţa românească", că ţăranul român nu e religios, ci numai superstiţios, şi nu-mi aduc aminte ca el să fi fost de părere că ţăranul nostru înjură *pe* Dumnezeu, ceea ce ar fi fost tot una cu „negarea lui Dumnezeu" şi ar fi însemnat un argument *pentru* teza lui Ralea, pe care N. I. o respingea, totuşi, categoric. De altfel, această interpretare nu e aşa de nouă cum ar părea. Montesquieu scria, în 1721, în *Lettres persanes*: „Il y a de médisances qui m'exhortent à l'amour, et de blasphèmes qui m'élèvent vers le Créateur, comme les hymnes que j'entends chanter". La rândul lui, Ralea nu făcuse decât să aplice ţăranului român ceea ce criticul rus Visarion Bielinski (1814–1848) afirmase despre religiozitatea poporului său.

(Nota lui D. C. Amzăr din *Îndreptar ortodox*, Frăţia Ortodoxă, Wiesbaden, Colecţia „Lucrătorul creştin", 1957, p. 106–107.)

## Ştiinţificii şi teologia

Apărut în „Predania", an I, nr. 10–11, 1–15 octombrie 1937, p. 1–3. Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Convorbiri*, Freising, 1951.

## Iubirea, act de cunoaştere

Apărut în „Predania", an I, nr. 12–13, 1–15 noiembrie 1937, p. 1–3. Semnat *Nae Ionescu*.

1. *Deuteronom* 6, 5; 10, 12. *Matei* 22, 37 şi locurile paralele.

2. „Schimbare prin iubire" (lat.).

# II. MÂNTUITORUL

## 1. NAŞTEREA

### La naşterea Domnului

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 646, 25 decembrie 1926, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 44–47.
1. Heinrich Graetz (1817–1891). Istoric al evreilor, autorul unei istorii în 13 volume, *Geschichte der Juden von den ältesten Zeiten bis auf die Gegenwart*. Leipzig, Oskar Leiner, 1870–1909.
2. *Apocalipsa Sfântului Ioan*, care foloseşte o mare simbolistică a numerelor, nu vorbeşte de această cifră. Singura *Evanghelie* care pomeneşte episodul uciderii pruncilor, fără să dea numărul, este cea a lui Matei (2, 16).
3. Vezi: AMBROSIUS MACROBIUS THEODOSIUS, *Saturnalia*, cartea a II-a, cap. IV, § 11. Bucureşti, Ed. Academiei, 1961, p. 134.
4. În data de 29 decembrie.
5. „Prunci nevinovaţi / au fost ucişi pentru Hristos..." (lat.).
6. „La picioarele altarului, cu simplitate, / vă jucaţi cu palmele şi cununile" (lat.).

### Fuga în Egipt
(Articol cu tâlc, care ocoleşte noul proiect de lege a presei)

Apărut în „Cuvântul", an VI, nr. 1682, 25 decembrie 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 403–405.
1. Vezi *Evanghelia după Marcu* 13, 34–36 şi *Evanghelia după Luca* 12, 37.

### Crăciunul – sărbătoarea singurătăţii metafizice a omului

Publicat în „Cuvântul", an VIII, nr. 2401, 25 decembrie 1931, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
Inclus în: NAE IONESCU, *Între ziaristică şi filosofie*. Ed. cit., p. 220–223.
Titlul aparţine editoarei.
1. „Slavă întru cei de sus!" (lat.).

### Trei Crai de la Răsărit

Apărut în „Cuvântul", an VIII, nr. 2759, 25 decembrie 1932, p. 1. Nesemnat.
Titlul aparţine editoarei.
1. „Mergi înapoia Mea, Satano!" (*Evanghelia după Matei* 4, 10).

### Măcelul

Publicat în „Cuvântul", an X, nr. 3114, 25 decembrie 1933, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## 2. ÎNTÂMPINAREA

### Duminica Stâlpărilor

Tipărit în „Cuvântul", an VI, nr. 1789, 14 aprilie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparţine editoarei.

1. Articolul este prilejuit de Congresul invalizilor, văduvelor și orfanilor de război, care a avut loc în Sala Dacia, în ziua de 12 aprilie 1930. După întrunire, aceștia au fost întâmpinați de trupe în fața Prefecturii Poliției Capitalei. Intervenția studenților în favoarea congresiștilor a dus la ciocniri între cele două tabere și la arestări. Vezi ziarul „Cuvântul", an VII, nr. 1788, 13 aprilie 1930, p. 1, 3 și 4.

2. *Evanghelia după Matei* 21, 9 *passim*.

## 3. RĂSTIGNIREA

### Pascalia [I]

Publicat în „Ideea europeană", an I, nr. 38, 4–11 aprilie 1920, p. 1–2. Semnat *Mihai Tonea*.
Inclus în: NAE IONESCU, *Suferința rasei albe*. Ed. cit., p. 195–199.
1. „Iată omul!" (lat.). *Evanghelia după Ioan* 19, 5.
2. *Evanghelia după Matei* 27, 46.

### *Juxta Crucem*

Apărut în „Gândirea", an VII, nr. 4, aprilie 1927, p. 121–124. Semnat *Nae Ionescu*.
Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 392–402.
1. „Golgota, care înseamnă Locul Căpățânii" (lat.) (*Evanghelia după Matei* 27, 33).
2. „Din cauza slăbiciunii sexului" (lat.).
3. „Asceză" (gr.).

### Tristia

Tipărit în „Cuvântul", an IX, nr. 2866, 16 aprilie 1933, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 417–420.
1. *Evanghelia după Matei* 26, 36–43.
2. *Evanghelia după Marcu* 14, 34.
3. „La infinit" (lat.).
4. *Evanghelia după Marcu* 14, 37.
5. *Ibidem* 14, 40.
6. *Evanghelia după Luca* 22, 44.

### Sofisma cea mare

Publicat în „Vestitorii", an I, nr. 3, 12 aprilie 1936, p. 1. Nesemnat.
1. *Evanghelia după Matei* 23, 13–29.

## 4. ÎNVIEREA

### Pascalia [II]

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 744, 24 aprilie 1927, p. 1. Nesemnat.
1. *Evanghelia după Matei* 16, 18.

### Înviere [I]

Tipărit în „Cuvântul", an VI, nr. 1795, 20 aprilie 1930, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 58–61.

## Să mărturisim Paştele!

Publicat în „Cuvântul", an VII, nr. 2146, 12 aprilie 1931, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 65–68.
1. *Evanghelia după Ioan* 19, 30.
2. Al şaisprezecelea guvern al României moderne, condus de N. Iorga, instaurat la 18 aprilie 1931 durează până la 5 iunie 1932.

## Paştele gândului şi celelalte Paşte

Apărut în „Cuvântul", an VIII, nr. 2524, 1 mai 1932, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 68–71.

## Înviere [II]

Tipărit în „Cuvântul", an XVII (serie nouă), nr. 1, 16 octombrie 1940, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

Articolul este precedat de o notă, din care cităm:

„«Cuvântul» a fost suprimat în noaptea de 17 aprilie 1938. O dată cu aceasta, slova lui Nae Ionescu nu a mai văzut lumina tiparului. Ultimul lui articol pascal, scris pentru ziua Învierii lui Hristos, n-a mai apărut."

1. BLAISE PASCAL, *Les pensées sur la religion et sur quelques autres sujets*. Paris, 1670, XIV. *Jésus-Christ*, p. 143. Vezi şi ed. în limba română: PASCAL, *Cugetări*. Bucureşti, Ed. Ştiinţifică, 1992, p. 374.
2. *Evanghelia după Matei* 25, 13; *Evanghelia după Marcu* 14, 34; *Evanghelia după Luca* 21, 36.

# III. ANTROPOLOGIE CREŞTINĂ

## „... Şi s-a făcut om"

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 967, 25 decembrie 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 47–50.
1. *Epistola Sfântului Apostol Pavel întâia, către corinteni* 6, 3.

## Dialectica păcatului

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1071, 15 aprilie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparţine editoarei.
Inclus în: NAE IONESCU, *Între ziaristică şi filosofie*. Ed. cit., p. 214–215.
1. *Evanghelia după Ioan* 18, 38.
2. *Ibidem* 19, 13.
3. *Evanghelia după Luca* 23, 34.

## Trup şi întrupare

Rezumat al conferinţei cu acelaşi titlu, ţinută la Fundaţia „Carol", în „Ciclul de filosofie creştină", publicat în „Cuvântul", an VI, nr. 1767, 23 martie 1930, p. 2. Nesemnat.

## Minunea din Bethleem

Tipărit în „Cuvântul", an VII, nr. 2041, 25 decembrie 1930, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
1. „Mare reînnoire" (lat.).

## Creațiune și păcat

Studiu publicat în „Buna-Vestire", an V, (seria a II-a), nr. 89, 31 decembrie 1940, p. 2. Semnat *Nae Ionescu*. În subtitlu se precizează: „Articol inedit, scris în anul 1929".
1. *Vechiul Testament, Facerea* 1, 26.
2. *Ibidem* 3, 5.
3. „Trufia sufletului" (lat.).

# IV. ORTODOXIA

# 1. ECUMENICITATEA ORTODOXĂ

## Sinodul Ecumenic Ortodox

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 463, 26 mai 1926, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
1. Patriarhul ecumenic Vasilie al III-lea al Constantinopolului (1840–1929). Profesor la Școala Teologică din Halki, director al Seminarului din Galata, mitropolit de Anhialos, al Patagoniei și al Niceei. Cărturar și patriarh al Constantinopolului între 1925–1929.
2. C. CHIRICESCU, *Adaptation de la Pascalia au calendrier rectifié*. Traduction [...] de M. B. Bratiano. Édition revue par l'auteur. Bucarest, 1925, 27 p.
Constantin Chiricescu (1863–1929). Profesor la catedra de Patrologie și Istoria dogmelor a Facultății de Teologie din București. Traducător, autor de manuale și al unor lucrări de specialitate: *Ermineutica biblică* (1898), *Arheologia biblică* (1903), *Introducere în sfintele cărți ale Testamentului Vechi* (1903), *Istoria dogmelor* (1904).
În legătură cu chestiunile privitoare la calendar, a publicat: *Calendar ortodox pe toți anii...* (1923), *Pascalia Bisericii creștine Ortodoxe de Răsărit, în conformitate cu calendarul îndreptat* (1925, și în versiune franceză) și *Așezarea Pascaliei în calendarul îndreptat* (1926, și în versiune franceză și rusă).
3. Patriarhul ecumenic Grigorie al VII-lea (între 1913–1920).

## La Ierusalim

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 511, 21 iulie 1926, p. 2 (rubrica „Bloc-notes"). Semnat *D.* [sic!] *Ionescu*.
Însemnări despre: GRIGORE CRISTESCU, *Mai aproape de tine, Doamne. Meditațiile unui închinător*. Sibiu, 1926, 320 p.

## Nevoia unor congrese panortodoxe

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 783, 13 iunie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparține editoarei.
1. Miron Cristea (1868–1939). Episcop al Caransebeșului (1910–1919), mitropolit primat al României întregite, din 18 decembrie 1919, patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, din 1 noiembrie 1925 până la moarte.

Militant pe tărâm social, cultural și politic; a luat inițiativa apariției sau reapariției unor reviste („Biserica Ortodoxă Română", „Apostolul"), a tipăririi *Bibliei* sinodale (1936), a unor ediții din *Noul Testament* și a altor colecții de cărți teologice; a înființat Academia de Muzică Religioasă din București (1927); a ridicat palatul patriarhal și a dispus repictarea catedralei patriarhale.

Pe plan național și politic, a fost membru al delegației românilor transilvăneni la Unirea de la București (1919), a făcut parte din regență (20 iulie 1927 – 8 iunie 1930) și a fost prim-ministru (10 februarie 1938 – 6 martie 1939).

A publicat mai multe volume de predici, cuvântări și pastorale.

2. Revista „Logos" cu subtitlul: „Revue internationale de synthèse orthodoxe", inițiată și condusă de Nae Ionescu, a apărut în două numere: nr. 1, 1928, 160 p., cu contribuția unor personalități ale vieții religioase europene ca: G. Florovsky, N. Berdiaev, Leon Karsavin, F. W. Förster și românești: Victor Popescu, Al. Busuioceanu, I. Scriban, Mircea Eliade etc.; și nr. 2, 1928, la care colaborează: N. N. Glubokovsky, Th. Greenwood, H. Strohl și, de la noi: Basile Gheorghiu, I. Mihălcescu, Virgil Godeanu, Victor Popescu, Mircea Eliade, I. Scriban ș. a.

## Conducerea religioasă a Răsăritului

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1422, 8 aprilie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Sinodul de la Iași, din 1642, a adunat pentru prima oară reprezentanții celor trei mari ramuri ale Ortodoxiei: greacă, slavă și română. Desfășurat între 15 septembrie – 27 octombrie 1642 în sala gotică a Mânăstirii Sfinții Trei Ierarhi, a avut drept principal obiectiv cercetarea *Mărturisirii ortodoxe* a lui Petru Movilă.

2. Vasile Lupu (domn între 1634–1653). Mare apărător al Ortodoxiei, cărturar și ctitor de așezăminte culturale precum Academia de la Mânăstirea Sfinții Trei Ierarhi (1640).

3. Petru Movilă, mitropolit al Kievului între 1633–1646, unde a înființat Academia Movileană, cea mai veche universitate ortodoxă. Autor al *Mărturisirii ortodoxe*, compusă în limba latină între 1639–1640, aprobată de sinodul de la Kiev din 1640, cu excepția a două chestiuni de influență catolică, și de cel de la Iași, din 1642, tradusă în greaca populară de Meletie Sirigul, delegat al Patriarhiei Ecumenice, și considerată cea mai completă expunere a învățăturii Bisericii Ortodoxe după vechile Simboale de credință.

4. În textul din ziar: „împrejurările".

## Rosturile conducătoare ale Bisericii noastre

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1547, 12 august 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Tit Simedrea (1886–1971). Preot, călugărit în 1924, arhiereu vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor sub numele de „Târgovișteanul" între 1926 și 1935, director și profesor de liturgică la Academia de Muzică Religioasă din București, mitropolit al Bucovinei (1941–1945).

Traducător, editor, autor de studii teologice și al unor lucrări de specialitate, printre care: *Patriarhia românească. Acte și documente* (1926), *Catastiful de hirotonii al Episcopiei Rădăuților pe anii 1757–1782* (1943) etc.

2. Biserica bulgară a cerut în 1859 crearea unui exarhat bulgar, independent de Patriarhia Ecumenică, recunoscut de sultanul Abdul-Aziz în 1870. Prin urmare, Patriarhia Ecumenică a declarat Biserica Bulgariei schismatică, în sinodul de la Constantinopol, din 1872, sub Patriarhul ecumenic Antim al VI-lea. Schisma a durat până în 1945, când a fost ridicată de Patriarhul ecumenic Veniamin I.

3. Un rând lipsă în ziar.

## Crima sovietică împotriva Duminicii

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1596, 30 septembrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparține editoarei.

## Dezorganizarea în Biserica Răsăriteană

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1610, 14 octombrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparține editoarei.

1. *Evanghelia după Luca* 13, 34.

## Impasibilitate

Publicat în „Cuvântul", an VI, nr. 1705, 3 martie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparține editoarei.

## Îndreptar

Tipărit în „Cuvântul", an VI, nr. 1747, 3 martie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparține editoarei.

## Primatul temporalului?

Apărut în „Cuvântul", an VI, nr. 1754, 10 martie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparține editoarei.

1. Vezi, în acest volum, articolul *Sectanții*, p. 547, al doilea din cadrul rubricii „Duminica", publicat de Nae Ionescu în „Cuvântul" din 10 mai 1926.

## Îndreptarea unei erori

Publicat în „Cuvântul", an VI, nr. 1761, 17 martie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparține editoarei.

1. Vezi, în acest volum, articolul *Primatul temporalului?*, p. 104.

2. Iosif Bădescu (1858–1933). Profesor, diacon și preot, monah la Hodoș-Bodrog din 1902, ales episcop de Caransebeș în 1909, nerecunoscut de guvernul de la Budapesta, ales din nou episcop de Caransebeș în 1920, unde a păstorit până la moarte.

3. Nicolae Bălan (1882–1955). Profesor la catedra de Dogmatică, Apologetică și Morală de la Institutul Teologic-Pedagogic din Sibiu, hirotonit în 1919, ales mitropolit al Ardealului în 1920. Ctitorul a sute de biserici, case parohiale, școli, biblioteci. Autor a numeroase studii, predici, pastorale și articole în reviste, de care s-a ocupat personal, ca „Telegraful român", „Revista teologică" și a unor lucrări de specialitate, printre care: *Chestiunea bisericească din România și autonomia Bisericii noastre* (1910), *Biserica luptătoare. Considerațiuni asupra drepturilor Bisericii și asupra chemării preoțești* (1910), *Un congres biblic românesc* (1912), *Biserica neamului și drepturile ei* (1928), *Mântuiește, Doamne, poporul tău* (1945), *Biserica și viața* (1947) etc.

## Sfinți naționali?

Tipărit în „Cuvântul", an VI, nr. 1768, 24 martie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Cerută de Al. I. Cuza în 1864, autocefalia Bisericii Ortodoxe Române este recunoscută de Patriarhia Ecumenică la 25 aprilie 1885, prin tomosul sinodal acordat de Patriarhul ecumenic de Constantinopol, Ioachim al IV-lea și de Sinodul patriarhal, sub mitropolitul primat Calinic Miclescu.

## Nedumeriri

Apărut în „Cuvântul", an VI, nr. 1782, 7 aprilie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Gherontie Nicolau (1867–1948). Ieromonah la Cernica, arhiereu-vicar al Episcopiei Tomisului cu titlul „Silistreanul", din 1923 până în 1926, și apoi episcop al Tomisului, retras în 1942. Autor al unor lucrări de muzică psaltică, al unui *Îndrumător liturgic* (1939) și al unui *Îndrumător pastoral*.

## Pregătiri pentru Sinodul panortodox

Publicat în „Cuvântul", an VI, nr. 1835, 2 iunie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Sf[ântul] Sinod și statul ruman sunt în vină

Tipărit în „Cuvântul", an VIII, nr. 2544, 23 mai 1932, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Biserica Ortodoxă Albaneză a dobândit autocefalia la 12 aprilie 1937, prin tomosul Patriarhului ecumenic Veniamin.

## În chestiunea Bisericii albaneze

– O punere la punct –

Apărut în „Cuvântul", an VIII, nr. 2548, 27 mai 1932, p. 3. Nesemnat.

# 2. Predania sau Sfânta Tradiție

## Iubirea aproapelui și iubirea metafizică

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 570, 27 septembrie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: Nae Ionescu, *Între ziaristică și filosofie*. Ed. cit., p. 200–201.

Titlul aparține editoarei.

1. „Scopul iubirii este să facă din doi unul" (lat.).

## Învățătura Bisericii

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 576, 4 octombrie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Marin Ionescu (1891–1965). Profesor și teolog, preot, din 1926, la biserica Sfântul Ștefan („Cuibu-cu-Barză") din București.

### Iertarea creştină

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 624, 29 noiembrie 1926, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 41–43, cu titlul *Duminica*.

Titlul aparţine editoarei.

1. *Evanghelia după Matei* 18, 22.
2. *Evanghelia după Luca* 23, 34.
3. „Nu te mai agita în interesul tău" (lat.).

### Crede şi te vei mântui

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1090, 7 mai 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *N. I.*

Titlul aparţine editoarei.

### Ce e Predania?

Publicat în „Predania", an I, nr. 2, 1 martie 1937, p. 1–2. Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 72–76.

1. A. J. E. Fouillée (1836–1912). Filosof francez neospiritualist, autor al unei teorii idealiste a ideilor-forţe, inspirată din filosofia kantiană a libertăţii. Ernst Haeckel (1834–1919). Biolog german darwinist, reprezentant al materialismului ştiinţific, autor al legii biogenetice după care ontogenia repetă filogenia.

## 3. DISCIPLINA CANONICĂ ŞI DOGMATICA ORTODOXĂ

### Stil nou – stil vechi

– Sau cum se face propaganda rusească –

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 645, 24 decembrie 1926, p. 1. Semnat *B. Răutul*.

1. Papa Grigore al XIII-lea (între 1572–1585), prin bula *Inter gravissimas*, a îndreptat calendarul iulian, ziua de 4 octombrie devenind 15 octombrie 1582. Calendarul, numit *gregorian*, de la numele său, nu a fost adoptat de Bisericile Ortodoxe, acestea menţinându-l pe cel iulian, până la Conferinţa panortodoxă de la Constantinopol, din 1923. Biserica Ortodoxă Română l-a aplicat începând cu 1 octombrie 1924, dată care devine 14 octombrie.
2. Vezi: *Pentru clericii basarabeni*, în „România nouă", an III, nr. 169 (389), 22 decembrie 1926, p. 4. Nesemnat.

### Locotenenţa patriarhală

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 822, 29 iulie 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Situaţie determinată de moartea regelui Ferdinand în 20 iulie 1927. Miron Cristea este regent de la 20 iulie 1927 până la 8 iunie 1930.
2. Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 818, 24 iulie 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

### Canoanele

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 825, 1 august 1927, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Patriarhul dă delegaţii...

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 830, 7 august 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Ghenadie Niculescu (1874–1942). Episcop al Buzăului din 1923 până la moarte. Preocupat de îndrumarea activităţii misionare şi cultural-editoriale din Episcopia Buzăului.

2. Cei trei episcopi sunt: Vartolomeu Stănescu, Nichita Duma şi Ghenadie Niculescu.

3. Platon Ciosu (1867–1934). Preot la catedrala episcopală din Curtea de Argeş (1900–1918), arhiereu-vicar al Mitropoliei Ungro-Vlahiei (1918–1934).

## Mai avem patriarh?

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 835, 13 august 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Pimen Georgescu (1853–1934). Profesor la catedra de Teologie dogmatică şi simbolică a Facultăţii de Teologie din Bucureşti; episcop al Dunării de Jos (din 1902) şi mitropolit al Moldovei din 1909 până la moarte.

## O îndatorire de conştiinţă

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 837, 15 august 1927, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Apărătorii patriarhului

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 839, 17 august 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Econom D. Popescu-Moşoaia, *Regenţa patriarhală. Ce e cu „noul curs" în Biserică. Conspiratorii şi profanatorii de la ziarul „Cuvântul". Un clovn în Biserică*, în „Crucea", an V, nr. 47–48, 11 august 1927, p. 1, toată, şi 2.

2. Dumitru Popescu-Moşoaia (1874–1949). Preot şi profesor la Facultatea de Teologie din Chişinău (1928–1940).

3. Între 1 octombrie 1927 şi 1 octombrie 1928.

## În sfârşit, argumentele

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 847, 27 august 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## Răspuns unui canonist

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 848, 28 august 1927, p. 1–2, sub genericul „În chestia patriarhului-regent". Semnat *Nae Ionescu*.

1. „E cam puţin" (fr.).

## „Patriarhul şi regenţa"
### – Răspuns P. S. Tit Simedrea Târgovişteanul –

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 850, 30 august 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Vezi: Tit Simedrea Târgovişteanul, *Patriarhul şi regenţa*, în „Cuvântul", an III, nr. 849, 29 august 1927, p. 1.

2. Al. Lapedatu (1876–1954), ministru al Cultelor şi Artelor în guvernul I. I. C. Brătianu (30 octombrie 1923 – 29 martie 1926); în guvernul g-ral Averescu (4–21 iunie 1927); în guvernul B. Ştirbey (22 iunie – 23 noiembrie 1927) şi în guvernul I. I. C. Brătianu (24 noiembrie 1927 – 9 noiembrie 1928).

Sub ministeriatul său s-a votat Statului de organizare şi funcţionare a Bisericii Ortodoxe Române (1925).

3. În textul imprimat: „canonisirei".

## Patriarhul român și canoanele
### – Al doilea răspuns P. S. Tit Simedrea Târgovișteanul –

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 852, 1 septembrie 1927, p. 1–2. Semnat *Nae Ionescu*.
1. „În termeni clari" (lat.).

## Convocarea Sf[ântului] Sinod
### – Chestiunea prealabilă –

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 875, 24 septembrie 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
1. „Contradicție în atribuirea unei calități" (lat.).

## Biserica, îndreptarul nostru

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 947, 5 decembrie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparține editoarei.

## Scrisoare deschisă Înalt Prea Sfinției Sale, domnului domn dr. Miron Cristea, Patriarh al României

Publicată în „Cuvântul", an III, nr. 950, 8 decembrie 1927, p. 1. Semnată *Nae Ionescu*.
1. Probabil, monseniorul Vladimir Ghica (1873–1954), convertit în 1902 la catolicism, ordinat în 1923 la Paris; prieten al filosofului român.

## Jurământul preoților

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1083, 30 aprilie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparține editoarei.
1. Vezi: *Regulament pentru disciplina bisericească*. București, 1873, 32 p. (Ministerul Cultelor și Instrucțiunei publice).
2. *Evanghelia după Matei* 5, 37.
3. G. A. RALLIS și M. POTLIS, *Σύνταγμα τῶν Θείων καὶ ἱερῶν κανόνων τῶν τε ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων, καὶ τῶν ἱερῶν οἰκουμενικῶν καὶ τοπικῶν συνόδων, καὶ τῶν κατὰ μέρος ἁγίων πατέρων ἐκδοθέν*. Τόμος I–VI. ᾿Αθηνον, 1852–1859.

## Între roate

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1114, 31 mai 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## Distinguo

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1120, 6 iunie 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

## Conflictul din Sf[ântul] Sinod

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1129, 15 iunie 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## Nedumeriri canonic-juridice

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1132, 18 iunie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparține editoarei.

1. Gulielmus Beveregius, *Lovoδικόν sive Pandectae canonum s. s. apostolorum et conciliorum ab Ecclesia Graeca receptorum*... Totuism Opus in duos tomos divisum. Tomus I–II. Oxonii, 1672, 2 vol.

## Ce este un sinod?

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1140, 26 iunie 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Sfântul Ioan Hrisostom († 407). Mare predicator al Bisericii, ascet şi reformator, autor al Liturghiei care-i poartă numele. Ales episcop al Constantinopolului în 397, intră în conflict cu Eutropiu, ministru al împăratului Arcadius, este depus de sinodul local de la Stejar în 402 şi exilat.

## Schisma

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1142, 28 iunie 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## Liga arhiereilor creştini

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1143, 29 iunie 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Lucian Triteanu (1872–1953). Arhiereu-vicar al Eparhiei Râmnicului, cu titlul „Craioveanul", în 1922, episcop al Romanului din 1923 până în 1947.

2. Vartolomeu Stănescu (1875–1954). Profesor de *Noul Testament* la Facultatea de Teologie din Bucureşti (1913–1919), episcop eparhiot la Râmnic, din 1921 până în 1938, când se stabileşte la Mănăstirea Bistriţa, unde rămâne până la moarte.

Amplă activitate culturală, misionară şi filantropică; iniţiator al ziarului „Renaşterea", autor de lucrări teologice, printre care: *Autenticitatea cărţilor sfinte ale Noului Testament* (1905), *Scurte încercări de creştinism social* (1913), *Produsuri sufleteşti şi realităţi verificate* (1934) etc.

3. Visarion Puiu (1879–1964). Episcop de Argeş în 1921, episcop al Hotinului, din 1923, mitropolit al Bucovinei, din 1935, retras în 1940, mitropolit al Transnistriei între 1942–1944. Refugiat în Occident după 1944, conducător al eparhiei române cu sediul la Paris.

Teolog şi predicator, publică mai multe lucrări, printre care: *Din istoria vieţii monahale* (1911), *Mănăstirile din Basarabia* (1919), *Glas în pustie* (1931), *Documente basarabene* (1928–1938) etc.

## Dificultăţi bisericeşti

– Ce e cu data Sfintelor Paşti? –

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1147, 3 iulie 1928, p. 1. Nesemnat.

1. Nae Ionescu se referă la perioada cât Octavian Goga a fost ministru de Interne în cabinetul condus de generalul Al. Averescu (30 martie 1926 – 3 iunie 1927).

## Agitaţii pe tema calendarului

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1199, 24 august 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

## Pentru liniştirea creştinilor

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1201, 26 august 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## O pastorală nesinceră

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1223, 17 septembrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Revizuirea canoanelor

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1228, 22 septembrie 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Dimitrie Boroianu (1864–1951). Profesor de Dogmatică (1902–1904) şi de Drept bisericesc (1904–1936) la Facultatea de Teologie din Bucureşti. Autor de articole în presă, de manuale şi de lucrări de specialitate, printre care: *Istoria dogmelor Bisericii creştine Ortodoxe de Răsărit* (1893), *Istoria Bisericii creştine* (1895), *Dreptul bisericesc*, vol. I şi II (1899), *Cestiuni de drept bisericesc* (1905), etc.

2. Constantin Dron (1883–1972). Preot, traducător şi autor al unor lucrări de drept canonic, printre care: *Canoanele. Text şi interpretare*, vol. I (1933) şi vol. II (1935).

3. C. DRON, *Valoarea actuală a canoanelor* (teză de doctorat). Bucureşti, 1928, 190 p.

4. Vezi: GH. RACOVEANU, *Canoanele*, în „Cuvântul", an IV, nr. 1169, 25 iulie 1928, p. 1–2. Urmat de replica lui C. DRON, *Canoanele?*, *ibidem*, an IV, nr. 1181, 6 august 1928, p. 1 şi de alte două articole ale lui GH. RACOVEANU: *Problema canoanelor*, I, *ibidem*, an IV, nr. 1197, 22 august 1928, p. 1–2 şi II, nr. 1200, 25 august 1927, p. 1–3.

## Pentru reluarea tradiţiei dogmatice răsăritene

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1244, 8 octombrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. Vezi art. nesemnat: *Adevăr şi iubire. Note pe marginea unui articol despre unirea bisericilor creştine*, în „Unirea", an XXXVIII, nr. 38, 22 septembrie 1028, p. 1.

2. P. S. SPĂTARU, *Lui Teofil al nostru* (I), în „Cuvântul", an IV, nr. 1234, 28 septembrie 1928, p. 1.

3. Mişcare împotriva raţionalismului protestant, născută în sânul acestuia în secolul al XVII-lea, care prevedea întoarcerea la un creştinism al iubirii, în care dogma să nu lucreze numai asupra raţiunii, ci şi asupra sentimentului şi a voinţei. Întemeietor, Filip Iacob Spener.

## Un sighilion patriarhal

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1333, 7 ianuarie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. Unul dintre cele trei răspunsuri ale Patriarhului Ieremia al II-lea al Constantinopolului către teologii protestanţi din Tübingen (1573–1581). Aşezat de unii dogmaticieni (precum I. N. KARMIRIS, în *Monumente dogmatice şi simbolice ale Bisericii Ortodoxe Soborniceşti*, ed. în limba greacă, 2 vol., Atena, 1960–1963) în rândul acelor texte dogmatice neratificate de un sinod ecumenic, dar având un grad de autoritate apropiat de al acestora.

## Prin mărăcini

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1340, 14 ianuarie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Rătăcirea cea de pe urmă

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1353, 27 ianuarie 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## După hotărârea Sinodului

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1355, 29 ianuarie 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## Tot despre rătăcirea sinodală
– Încheieri –

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1362, 5 februarie 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
1. „Judecății tale, Doamne, mă adresez" (lat.).
2. Citat corupt din *Vechiul Testament*, *Iezechiel* 3, 19 și 21.

## Despre sinoadele tâlhărești, pe cari le uită d-l V. Goldiș

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1366, 9 februarie 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
1. Vasile Goldiș (1862–1934). Om politic, ministru secretar de stat în guvernele M. Pherekyde (17 septembrie 1918 – 27 septembrie 1919), A. Văitoianu (27 septembrie 1919 – 30 noiembrie 1919) și Al. Averescu (18 martie 1920 – 16 decembrie 1921); ministru la Cultelor și Artelor în guvernul Averescu (30 martie 1926 – 3 iunie 1927).
2. „Credință implicită" (lat.).
3. Sinodul tâlhăresc de la Efes a fost convocat în august 449, pentru discutarea tulburărilor produse în Biserică de erezia monofizită a lui Eutihie. Sinodul a aprobat monofizismul. Hotărârile lui au fost anulate de Sinodul Ecumenic de la Calcedon, din 451.

## Tranzacție

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1368, 11 februarie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparține editoarei.

## Panica sinodală

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1369, 12 februarie 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
1. „Se tolerează" (lat.).

## Sinodul în gravă încurcătură
– Scrisoarea pastorală este neutralizată de hotărârea de la 8 februarie.
O nouă campanie de lămurire –

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1371, 14 februarie 1929, p. 1 sub genericul „Rătăcirea sinodală". Nesemnat.
1. Cronologia acestor articole nu a fost respectată întocmai. Iată titlurile și data publicării lor: MIRCEA VULCĂNESCU, *Netemeinicia scrisorii sinodale*, în „Cuvântul", an V, nr. 1373, 16 februarie 1929, p. 1–2; PAUL STERIAN, *Nesinceritatea scrisorii sinodale*, *ibidem*, nr. 1374, 17 februarie 1929, p. 1–2; GH. RACOVEANU, *Falsurile scrisorii sinodale*, *ibidem*, nr. 1375, 18 februarie 1929, p. 1–2; SANDU TUDOR, *Fostul Sinod față de el însuși*, *ibidem*, nr. 1376, 19 februarie 1929, p. 1–2. În încheierea acestei campanii, Nae Ionescu a semnat articolul *Cele două Paști*, *ibidem*, nr. 1377, 20 februarie 1929, p. 1.

## Cresc agitațiile

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1375, 18 februarie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparține editoarei.
1. Grigorie Comșa (1889–1935). Episcop de Arad din 3 mai 1925, păstorind până la moarte. Publicist, autor al câtorva colecții de lucrări teologice și moralizatoare și al mai multor volume de predici și lucrări antisectare.

## Cine e vinovatul de la 24 ianuarie

– Cum s-a schimbat calendarul. Un ministru excesiv și un mitropolit plecat. De ce nu s-a renunțat la data de 31 martie –

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1376, 19 februarie 1929, p. 1–2, sub genericul „Rătăcirea sinodală". Nesemnat.

## Cele două Paști

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1377, 20 februarie 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Iustinian Teculescu (1865–1932). Președinte al Consiliului Național Român din Alba-Iulia, încredințat cu pregătirea Marii Adunări Naționale de la 1 decembrie 1918, episcop al Armatei, din 1922 și episcop al Cetății Albe și Ismailului din 17 decembrie 1924 până la moarte. Colaborări în presa vremii, autor de predici, strânse în volumul *Pentru neam și lege* (1931).

## În legea strămoșilor și a lui Dumnezeu

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1382, 25 februarie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Un episcop sincer...

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1386, 1 martie 1929, p. 1. Semnat *N. I.*

1. Ep. LUCIAN, *Sfântul sinod – Calendarul – Pascalia*, în „Cronica Romanului". Revista clerului eparhial. Roman, cu binecuvântarea P. S. S. episcop Lucian. An VI, nr. 2, februarie 1929, p. 1. Revista apare cu periodicitate lunară între 1924–1935–1949.

## Pentru reintrarea în Ortodoxie

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1387, 2 martie 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*. Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 54–58.

1. *Evanghelia după Luca* 19, 39–40.

## Pentru restabilirea autorității Bisericii

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1389, 4 martie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. N. Lupu (1876–1947). Om politic, ministru de Interne în guvernele Al. Vaida-Voievod (27 decembrie 1919 – 9 ianuarie 1920) și Șt. Cicio-Pop (10 ianuarie – 12 martie 1920); ministru al Instrucțiunii în guvernul Barbu Știrbey (4–20 iunie 1927), ministru al Instrucțiunii (21 iunie – 23 noiembrie 1927) și al Muncii, Cooperației și Asigurărilor sociale (22 iunie – 23 noiembrie 1927) în guvernul I. I. C. Brătianu și ministru al Muncii, Cooperației și Asigurărilor sociale în guvernul Vintilă Brătianu (24 noiembrie 1927 – 9 noiembrie 1928).

## Unde e dezlegarea?

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1395, 10 martie 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Vezi: „Cuvântul", an V, nr. 1394, 9 martie 1929, p. 3: *Interpelarea d-lui dr. Lupu*.

## Prolog de polemică

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1395, 10 martie 1929, p. 1, sub genericul „Tot Pascalia". Semnat „*Popescu*".

## Între Afredon și Mateiu Vlastare
### – sau o apologie protestantă la adresa Sinodului –

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1400, 15 martie 1929, p. 1–2. Semnat *„Stoenescu"*.

1. I. FUIOAGĂ, *Data Paștelor după calendarul îndreptat și Tradiția*. București, 1929, 47 p.

2. La Biblioteca Academiei Române sunt în uz trei ediții grecești ale *Pidalionului*, din 1800, 1841 și 1864, nu și cea tradusă de Vlastare.

Vezi ediția românească: *Pidalion sau Cârma Corabieĭ înțelese a catholiceștei și apostoleștei Biserici a Orthodoxilor*... Traduse din grecește în românește de Veniamin [Costachi], M[onastirea] Neamțu, 1844, 13 + 531 p.

3. *Epistola Sfântului Apostol Pavel întâia către Timotei* 3, 15.

## Spre pacea religioasă

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1401, 16 martie 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## Nu guvernul, ci patriarhul!

Imprimat în „Cuvântul", an V, nr. 1402, 17 martie 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## Metoda amânării

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1403, 18 martie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Răspuns unui preot ardelean

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1405, 20 martie 1929, p. 1. Semnat *N. I.*

## Răspuns Prea Sfințitului Vartolomeu (I)

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1405, 20 martie 1929, p. 1–2, sub genericul „Rătăcirea sinodală". Semnat *„Cuvântul"*.

1. Publicată în „Cuvântul", an V, nr. 1403, 18 martie 1929, p. 1–2, sub genericul „Rătăcirea sinodală" (I); nr. 1406, 21 martie 1929, p. 1 (II) și nr. 1407, 22 martie 1929, p. 1 (III).

2. „Preoția", „slujirea", „îndrumarea" (lat.).

3. Numită și *Răspunsul patriarhilor ortodocși orientali (răsăriteni) către papa Pius al IX-lea* sau *Epistola enciclică a Bisericii una, sfântă, catolică și apostolică, către ortodocșii de pretutindeni*, din 6 mai 1848; tradusă de Teodor M. Popescu, după textul grec, cu traducere franceză din J. D. MANSI, J. B. MARTIN, L. PETIT, *Sacrorum Conciliorum nova et amplissima colectio*, t. 40, Paris, 1909, col. 377–418, ca răspuns la enciclica papei Pius al IX-lea, cu titlul *Ad Orientalis. In suprema Petri Sede*, 6 ianuarie 1848. Vezi și: TEODOR M. POPESCU, *Enciclica patriarhilor ortodocși de la 1848. Studiu introductiv, text și traducere*, în „Biserica Ortodoxă Română", an LIII, nr. 11–12, 1935, p. 545–688.

## Răspuns Prea Sfințitului Vartolomeu (II)

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1410, 25 martie 1929, p. 1–2, sub genericul „Rătăcirea sinodală". Semnat *„Cuvântul"*.

1. Nicolae Coculescu (tatăl filosofului și matematicianului Pius Șerban Coculescu). Profesor de astronomie la Facultatea de Științe a Universității din București.

A publicat: *Tratat elementar de astronomie*. București, 1903, 365 p. (ed. a II-a, 1923, 403 p.); *Lecțiuni elementare de mecanică cerească. Perturbațiile planetare*. București, Institutul de arte grafice Carol Göbl, 1905, 175 p; *Curs de astronomie teoretică*. București, 1929, 513 p.

Cu privire la calendar a publicat: *Chestiunea calendarului*. Conferință ținută la Universitate în ziua de 8 (20) februarie 1898... București, 1898, 16 p.

## Răspuns Prea Sfințitului Vartolomeu (III)

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1411, 26 martie 1929, p. 1–2, sub genericul „Rătăcirea sinodală". Semnat „*Cuvântul*".

1. *Evanghelia după Matei* 24, 35.

## Răspuns Prea Sfințitului Vartolomeu (IV)

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1414, 29 martie 1929, p. 1–2, sub genericul „Rătăcirea sinodală". Semnat „*Cuvântul*".

## Ei, și?...

Imprimat în „Cuvântul", an V, nr. 1418, 4 aprilie 1929, p. 1. Semnat *N. I.*

1. Principiu de drept roman care înseamnă a-i reda cuiva deplinătatea unei posesiuni știrbite (lat.).

## Paștele cel adevărat

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1429, 15 aprilie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Prăznuirea adevăratei Învieri

Imprimat în „Cuvântul", an V, nr. 1450, 6 mai 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Gherasim Safirin (1849–1922). Profesor și arhiereu-vicar al Eparhiei Râmnicului, cu titlul „Craioveanul"; din 1900, episcop al Romanului, până în 1911, când a fost depus din scaun pentru așa-zise acuzații calomnioase la adresa mitropolitului Atanasie Mironescu. Autor de lucrări de muzică psaltică.

## Pe când anatema?

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1474, 31 mai 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Cuvânt neimprimat în ziar.

## Înnoire?

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1505, 1 iulie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. „Raze de lumină. Revista studenților în teologie din București" apare din ianuarie 1929 până la sfârșitul anului 1930.

În afară de studenți în teologie, publică articole P. Vintilescu, D. Fecioru (secretar de redacție), T. M. Popescu, I. Mihălcescu, P. C. Deleanu, Mircea Vulcănescu ș. a.

Revista urmează îndeaproape modelul revistei „Logos", a lui Nae Ionescu, căreia îi dedică mai multe recenzii și din care reia, în chiar primul număr, studiul lui N. BERDIAEV, *Despre natura credinței*.

De asemenea, rezumă mai multe conferinţe ţinute de Nae Ionescu.
2. „Cărţi ziditoare" (germ.).
3. Teodor M. Popescu (1893–1973). Profesor de Istorie bisericească universală la Facultatea de Teologie de la Chişinău (1926–1927), suplinitor al catedrei de Patrologie şi Istorie a dogmelor (1928–1938) şi al celei de Istoria Bisericii Române (1947–1948) şi decan al Facultăţii de Teologie din Bucureşti (1942–1944).

Traducător, autor de manuale şi teolog de prestigiu. Printre scrierile sale: *Cauzele persecuţiilor din punct de vedere istoric şi psihologic* (1922, în limba greacă), *Divin şi uman la vechii istorici bisericeşti* (1924), *Istoria creştinismului ca istorie a culturii* (1926), *Teologia ca ştiinţă* (1937) etc.

### Restabilirea ecumenicităţii

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1526, 22 iulie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*
Titlul aparţine editoarei.

### Pentru reînnoirea vieţii bisericeşti

Apărut în „Cuvântul", an VI, nr. 1856, 23 iunie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*
Titlul aparţine editoarei.
1. Restaurarea regelui Carol al II-lea a avut loc la 7 iunie 1930.

## 4. Creştinismul românesc

### Reforma bisericească
– Problema autonomiei –

Tipărit în „Ideea europeană", an I, nr. 34, 7–15 februarie 1920, p. 1–2. Semnat *Un prelat de Dincoace.*
Inclus în: Nae Ionescu, *Suferinţa rasei albe*. Ed. cit., p. 200–204.

### *Sfânta Scriptură* în creştinismul românesc

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 456, 18 mai 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*
Titlul aparţine editoarei.
1. „Lectura dumnezeiască" (lat.).

### Organicitatea Ortodoxiei româneşti

Imprimat în „Cuvântul", an III, nr. 468, 31 mai 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*
Titlul aparţine editoarei.
1. „În concret" (lat.).

### Ortodoxia de foileton şi radicalismul literar

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 479, 13 iunie 1926, p. 1–2. Semnat *Nae Ionescu.*
1. „Biserica Ortodoxă Română", revistă a Sfântului Sinod, apare din octombrie 1874 până în septembrie 1916; îşi reia apariţia în octombrie 1921 şi continuă să apară şi azi.
2. „Îndrăzneală neruşinată" (engl.).

## Biserica țăranilor

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 606, 8 noiembrie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 34–36. Titlul este preluat din această ediție.

1. Vezi: ALEXE PROCOPOVICI, *Introducere în studiul literaturii vechi*. Cernăuți, Inst. de arte grafice și editură „Glasul Bucovinei", 1922, 127 p.

## *Ecclesia docens*

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 623, 28 noiembrie 1926, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. „Biserica învățată" (lat.).
2. Vezi nota 2 de la articolul *Nevoia unor congrese panortodoxe*, p. 583.

## Spirit nou în Biserică

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 748, 1 mai 1927, p. 1. Semnat *N. I.*

1. În anul 1926.
2. „Gânduri creștinești". Foaie religioasă a parohiei Sf. Ștefan, „Cuibu-cu-Barză", publicație lunară ce apare (cu întreruperi) din martie 1926 până în noiembrie 1929.

## Zeloșii „ortodoxiei"

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 755, 9 mai 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## O izbândă a Bisericii noastre

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 863, 12 septembrie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## O inițiativă pentru întărirea Bisericii

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1036, 5 martie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## O liturghie românească

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1139, 25 iunie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Ardelenii în Biserică

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1182, 7 august 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. *Statutul Organic al Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania* întocmit de mitropolitul Andrei Șaguna (1808–1873) a fost aprobat de Congresul național-bisericesc al românilor orto-

docşi din nou înfiinţata Mitropolie a Transilvaniei, în 1868; după el s-a condus Biserica din Transilvania până la legea din 1925. Câteva din principiile acestui Statut au trecut în noua legislaţie: autonomia faţă de stat, sinodalitatea (participarea a două treimi laici alături de o treime clerici la conducerea treburilor bisericeşti) etc.

## Ortodoxia românească

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1300, 3 decembrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. „Apostolul". Curierul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din Bucureşti, publicaţie lunară ce apare la Bucureşti din ianuarie 1924 până în 1944, cu mari întreruperi.

Apar articole semnate de preoţii Marin C. Ionescu, Manea Popescu, Neculae de la Biserica Boteanu etc., dar şi de laici, precum Evelyn Underhill (1928).

Extrem de interesante pentru reconstituirea figurii arhiereului vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor, Tit Simedrea, sub al cărui patronaj apare din 1928 revista, sunt editorialele acestuia, semnate uneori „Senex", printre care: *Arta religioasă* (nr. 4, 1928), *În noaptea Crăciunului* (nr. 1, 1929) etc.

Înrudirea de gândire dintre P. S. Tit şi Nae Ionescu este izbitoare.

2. *Ortodoxie, Ortodoxie, dar... pe temeiul canoanelor*. Idei dintr-un cuvânt rostit de P. S. arhiereu Tit Simedrea la Congresul Asociaţiei Generale a Clerului Ortodox din 23 octombrie 1928. În „Apostolul", an V, nr. 21, 1 noiembrie 1928, p. 310–315.

## Ortodoxie

Tipărit în „Cuvântul", an VI, nr. 1804, 1 mai 1930, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 61–65.

1. Pentru amănuntele tragediei de la Costeşti, Argeş, vezi „Cuvântul", an VI, nr. 1795, 20 aprilie 1930, p. 3 şi 4.

2. „Îţi dau, ca să-mi dai" (lat.).

## Misiunea pravoslavnică a Bisericii

Publicat în „Cuvântul", an VI, nr. 1808, 5 mai 1930, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

1. *Biblia, Cartea lui Iov* 1, 21.

Titlul aparţine editoarei.

## Pentru o teologie cu „nespecialişti"

Apărut în „Predania", an I, nr. 1, 15 februarie 1937, p. 3–4. Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Suferinţa rasei albe*. Ed. cit., p. 226–230.

1. Probabil, N. Iorga.

## Limitele criticei teologice

Tipărit în „Predania", an I, nr. 5, 15 aprilie 1937, p. 1–3. Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Suferinţa rasei albe*. Ed. cit., p. 242–246.

# V. BISERICA

## 1. IERARHIA BISERICEASCĂ

### *A. Laicii*

#### Cultura academică și teologia

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 636, 13 decembrie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

#### Ofensiva religioasă a laicilor

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 940, 28 noiembrie 1927, p. 1., rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

#### Tot despre Biserica luptătoare

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 970, 30 decembrie 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Conferința internațională de la Stockholm, din 19–30 august 1925, organizată de o grupare neoprotestantă intitulată *Life and Work*, pusă sub semnul ecumenismului. Delegația română a fost condusă de mitropolitul Nicolae Bălan.

2. Conferința de la Lausanne din 3–21 august 1927, organizată de o altă grupare a mișcării ecumenice, *Faith and Order*, având drept scop unirea bisericilor pe plan doctrinar. Delegația română a fost condusă de mitropolitul Nectarie Cotlarciuc al Bucovinei.

3. „A tăcea este moarte" (germ.).

#### Ah! femeile... ortodoxe

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1038, 7 martie 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

1. Titlul este o aluzie la povestirea omonimă a lui A. P. Cehov.

2. Două rânduri albe în ziar.

3. „În lipsă de ceva mai bun" (fr.).

#### De la pregătirile preliminarii la discutarea principiilor

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1230, 24 septembrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Suplimentul „Cuvântul ortodox" nu a apărut.

#### O pildă

Imprimat în „Cuvântul", an V, nr. 1398, 13 martie 1929, p. 1. Semnat *N. I.*

## Laicii în Biserică

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1436, 22 aprilie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. Vezi: PAUL STERIAN, *Declaraţiile celor mai de seamă profesori ai Academiei ruse de Teologie Ortodoxă din Paris. O convorbire cu profesorul de drept canonic Kartachoff*, în „Cuvântul", an V, nr. 1435, 21 aprilie 1929, p. 1–2.

## Un organism al conştiinţei religioase

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1533, 29 iulie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

# *B. Tinerii*

## Etica sportului

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 462, 24 mai 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. Nae Ionescu a fost profesor titular de Psihologie la Institutul Naţional de Educaţie Fizică din 1923 până în 1938.

2. Nae Ionescu a fost profesor şi director de studii la Liceul Militar de la Mănăstirea Dealu din februarie 1920 până la 1 octombrie 1921.

3. Al. Dolinescu, preot şi profesor de religie la Liceul de la Mănăstirea Dealu.

## Ideologia societăţilor creştine studenţeşti

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 474, 7 iunie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. G. G. ANTONESCU, *Rolul şcoalei în societatea românească de azi*, în „Revista generală a învăţământului", an XIV, nr. 5, mai 1926, p. 301–309.

2. Raffaello Lambruschini (1788–1879), Mayer şi Pietro Guicciardini (1808–1886) cei trei reprezentanţi ai mişcării de secularizare a statului pontifical.

3. Vezi: *A. C. T., Asociaţia Creştină a Tinerilor, Y. M. C. A.* Bucureşti, Institutul de arte grafice „Sportul", 1924, 13 p.; *The Y. M. C. A. in Roumania 1919–1926*. Bucureşti, Imprimeria Fundaţiei Culturale „Principele Carol", 1926, 23 p.; *Asociaţia Creştină a Tinerilor, A. C. T. O mişcare. A. C. T. Instituţii*. Bucureşti, Tiparul Universitar, 1924, 127 p.

## Tineretul şi Ortodoxia

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 493, 30 iunie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 17–19. Titlul este preluat din această ediţie.

1. Vezi nota 3 de la articolul *Răspuns Prea Sfinţitului Vartolomeu (I)*, p. 593.

## F. A. S. C. R.-ul la Cernăuţi

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 601, 3 noiembrie 1926, p. 1. Semnat *Skythes*.

## De la noi, la Blaj

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 607, 10 noiembrie 1926, p. 1. Semnat *Un asecerist mai în vârstă*.

1. Vezi articolul nesemnat: *O problemă uitată*, în „Unirea", an XXXVI, nr. 45, 6 noiembrie 1926, p. 1, în care se citează masiv și se comentează articolul lui Nae Ionescu, *F. A. S. C. R.-ul la Cernăuți* (v. *supra*).

2. Vezi articolul *Biserica țăranilor*, în acest volum, p. 211.

## La Bran

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 853, 2 septembrie 1927, p. 1. Semnat *N. I.*

## Congresul studențesc de la Oradea

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 954, 12 decembrie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Noua tinerime

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1079, 26 aprilie 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. „Grădină a sufletului" (lat.).

## Folosința lăuntrică a Ortodoxiei

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1153, 9 iulie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Paul Sterian, secretar general al F. A. S. C. R., și Mircea Vulcănescu, între 1927–1930 director al Oficiului Universitar, creat pe lângă Opera de Ajutorare Studențească, din cadrul Asociației Studenților Creștini.

## Pentru înființarea unui ordin călugăresc de cărturari

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1209, 3 septembrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. „Descurajare", „plictis", în engleză, franceză și germană.

## Dezorientare duhovnicească

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1272, 5 noiembrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

# *C. Monahii*

## Un atlet al restaurării vieții monahale

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 486, 21 iunie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. „Glasul monahilor" apare începând cu data de 15 octombrie 1923, cu o periodicitate bilunară, până în mai 1925; mai bine de un an își încetează apariția, până în iulie 1926, după care, cu mari întreruperi, apare până în 1929. În continuare apare între 1930–1932, 1936–1938 și 1940–1941.

Scris în întregime de Dionisie Lungu, la primele numere, găzduiește, în timp, semnăturile lui Tit Simedrea, Sandu Tudor, B. Cecropide, Marin C. Ionescu, I. Scriban, I. Mihălcescu, Marin Ștefănescu, Damian Stănoiu, N. Batzaria, T. Arghezi, Cezar Petrescu etc.

În 1925 preia din „Cuvântul" unele articole semnate de Nichifor Crainic; începând din iulie 1926 polemizează, comentează ori preia multe articole semnate de Nae Ionescu în „Cuvântul", până în 1929. După 1930 numele filosofului nu mai apare în „Glasul monahilor".

## Disciplina călugărească

Imprimat în „Cuvântul", an III, nr. 510, 19 iulie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Vezi: Ieromonah DIONISIE LUNGU, *O justificare și un răspuns d-lui Nae Ionescu*, în „Glasul monahilor", an III, nr. 45, 15 iulie 1926, p. 3.

## Trei, Doamne, și toți trei...

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 583, 21 august 1926, p. 2. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Vezi nota 1 de la articolul precedent. Și: GL[ASUL] MO[NAHILOR], *Răspuns d-lui Nae Ionescu*; în „Glasul monahilor", an III, nr. 47, 15 august 1926, p. 4.

2. Vezi: PĂCALĂ, *Domnul Nae sare din bae. Din pățaniile unui neoișlicar*, în „Adevărul", an XXXIX, nr. 13090, 20 august 1926, p. 1.

3. Vezi: I. GAVRIL, *Ceartă între uniți și ortodocși*, în „Politica", an I, nr. 64, 18 august 1926, p. 1.

Vezi și: NAE IONESCU, *Pro... juventute mea*, în „Cuvântul", an III, nr. 537, 20 august 1926, p. 1 (inclus în volumul de față, p. 507).

## Pentru restaurarea tradiției monahale ardelene

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 662, 17 ianuarie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Pentru restaurarea monahismului

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 757, 13 mai 1927, p. 1. Semnat *N. I.*

## Banul săracului

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1561, 26 august 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

# *D. Clericii*

## Preoții

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 560, 16 septembrie 1926, p. 1. Semnat *Skythes*.

1. Teodor Scorobeț (1883–1967). Preot, profesor, consilier arhiepiscopesc la Sibiu (1922–1941), călugărit în 1940; vicar arhiepiscopesc din 1941 și arhiereu vicar al Arhiepiscopiei Sibiului din 1946. Traducător și autorul a numeroase articole în presa bisericească.

2. Vezi: TRANDAFIR SCOROBEȚ, *Chestia recrutării de clerici*, în „Telegraful român", an LXXIV, nr. 53, 16 iulie 1926, p. 1; nr. 55–57, 30 iulie 1926, p. 1; nr. 58, 13 august 1926, p. 1; nr. 59, 20 august 1926, p. 1; nr. 60, 27 august 1926, p. 1; nr. 61, 3 septembrie 1926, p. 1; nr. 62, 10 septembrie 1926, p. 1.

## „Adunările creştineşti"

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 642, 20 decembrie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## La o aniversare

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 671, 29 ianuarie 1927, p. 1. Semnat *Skythes*.

1. Iosif Trifa (1888–1938). Preot, misionar, întemeietor al foii religioase „Lumina satelor" (1922–1935), apoi al suplimentului acesteia, „Oastea Domnului", animator al mişcării cu acelaşi nume. Autor a mai multor volume de predici şi însemnări, printre care: *Evangheliile duminicilor de peste an şi tâlcuirea lor* (1925), *Din pildele Mântuitorului* (1927), *Sodoma şi Gomora* (1929), *Corabia lui Noe* (1930), *Duhul Sfânt* (1932–1936), *Ce este Oastea Domnului* (1934, ed. a cincea), *Pilde din Evanghelie* (1937) etc.

## Obiceiuri proaste

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 729, 7 aprilie 1927, p. 1. Semnat *Skythes*.

## Preotul în religiozitatea răsăriteană

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1008, 6 februarie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## O pagină de disciplină creştinească

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1237, 1 octombrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Vezi Pr. NICULAE M. POPESCU, *Preoți de mir adormiți în Domnul*. Editura Institutului Biblic şi de Misiune al B. O. R. Literatura, nr. 2. Bucureşti, 1942, p. 57–61, capitolul: *Popa Stanciul din Negraşi – Preot văduv cu şapte copii – 1626 –*.

## Congresul preoților

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1260, 24 octombrie 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

1. Irineu Mihălcescu (numele de botez, Ioan) (1874–1948). Profesor agregat, apoi titular, din 1908, la catedra de Teologie dogmatică şi simbolică a Facultății de Teologie din Bucureşti (până în 1939), decan al facultății (1927–1929 şi 1933–1936), preot, din 1923; mitropolit al Moldovei din 1939 până în 1947.

A publicat numeroase lucrări teologice, printre care: *Teologia dogmatică specială* (1907), *Catehismul creştinului ortodox* (1918), *Curs de teologie fundamentală* (1925–1926), *Curs de Teologie fundamentală sau Apologetică* (1941) etc.

## Solidaritatea preoților cu chiriarhii

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1519, 15 iulie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.
1. Vezi, în acest volum, articolul *Politica religioasă a guvernului*, p. 436.
2. *Evanghelia după Ioan* 16, 11.

## Participarea clerului la viața bisericească

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1617, 21 octombrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparține editoarei.

# E. Episcopii

## Ierarhia ortodoxă

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 571, 29 septembrie 1926, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
1. † VARTOLOMEU, *Li se poate suprapune ierarhilor țării o altă autoritate administrativă decât cea a Sfântului Sinod?*, publicat în „Cuvântul", an III, nr. 570, 27 septembrie 1926, p. 2–3.
2. GHENADIE ENĂCEANU, *Mitropolia Ungro-Vlachiei. Condica sfântă*. Publicată după original. Vol. I. București, Tipo-Lit. Cărților Bisericești, 1886, 3 f. + 448 + XXVI + XIV p. + 1 pl. (Extras din „Biserica Ortodoxă Română".)
Semnătura: Ghenadie Craioveanu (= Ghenadie Enăceanu, 1835–1898), profesor de Enciclopedia studiilor teologice la Facultatea de Teologie din București (1881–1883), profesor de Istorie bisericească universală și a românilor (1884–1886), episcop al Râmnicului din 1885 până la moarte.

## Judecata morților

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 685, 14 februarie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparține editoarei.
1. Theodosie Atanasiu (1851–1927). Arhiereu-vicar la Mitropolia Ungro-Vlahiei (1909–1912), locțiitor al scaunului mitropolitan (1911–1912) și episcop al Romanului din 1912 până în 1923, când se retrage din scaun. Traducător al *Omiliilor* Sfântului Ioan Hrisostom la cele 14 epistole, în nouă volume.

## Într-o chestie personală de un interes mai larg

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 724, 1 aprilie 1927, p. 1. Semnat *N. I.*

## Vrem o lămurire!

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1028, 26 februarie 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
1. Grigorie Leu (1881–1949). Preot, arhiereu-vicar al Arhiepiscopiei Iașului, cu titlul „Botoșăneanul", din 1924, episcop al Argeșului din 1936 și apoi episcop de Vaslui, din 1940, până în 1949. Autor de lucrări cu caracter antisectar.

## De ce nu apărăm pe P. S. Vartolomeu

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1125, 11 iunie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparține editoarei.

## Simonie?

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1167, 23 iunie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Îndatorirea episcopatului

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1181, 6 august 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Sprijinul presei în renaşterea vieţii religioase

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1202, 27 august 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## După alegerile episcopale

Publicat în „Cuvântul", an X, nr. 3055, 26 octombrie 1933, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

# *F. Mitropoliţii*

## Misionarism

Însemnări apărute în „Cuvântul", an III, nr. 548, 2 septembrie 1926, p. 2 (rubrica „Bloc-notes. Cărţi noi"). Nesemnat.

1. TRANDAFIR SCOROBEŢ, *„Văzut-am lumina cea adevărată". Recente cazuri de trecere a uniţilor la Ortodoxie*. Însemnate de..., Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1924, 63 p.

2. Vezi: *Eparhia Râmnicului şi Noului Severin. Anuar pe anii 1921–1925*. Întocmit de P. S. episcop Vartolomeu [...]. Bucureşti, Tipografiile Române Unite, 1924 (pe coperta I: 1925), XVI + 944 p.

## Mitropolia Basarabiei

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1080, 27 aprilie 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Biserica Ortodoxă Română a fost ridicată la rangul de Patriarhie la 30 iulie 1925, prin tomosul 1579 al Patriarhului ecumenic Vasile al III-lea şi al Sfântului Sinod al Patriarhiei din Constantinopol.

## În plin Ev Mediu

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1158, 14 iulie 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

## ... Şi despre Conon

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1162, 18 iulie 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

1. Conon Donici-Arămescu (1837–1922). Călugăr la Mănăstirea Neamţ, ierodiacon, ieromonah şi protosinghel; hirotonit arhiereu, cu titlul „Băcăoanul", la Roman, mitropolit primat al României din 1912, retras din scaun în 1919, din cauza atitudinii sale în timpul războiului.

## ... Şi o vorbă de pace

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1177, 2 august 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Chemarea Î. P. S. mitropolit primat Conon către populaţia din Moldova datează din 24 iulie 1917. Vezi textul acestei pastorale în: „Românimea", ziar de dimineaţă, an II, nr. 309, 14 noiembrie 1919, p. 2; şi la: Arhivele Naţionale, Direcţia Arhivelor Istorice Centrale, fond: Ministerul Instrucţiunii, dosar 227/1920, f. 14.

2. Vasile Mangra (1850–1918). Profesor de Istorie bisericească şi Drept canonic la Institutul teologic din Arad (1875–1893), înlăturat la cererea guvernului maghiar. Episcop de Arad din 1902, nerecunoscut de guvernul maghiar, luptător pentru drepturile naţionale ale românilor din Ardeal. În ultima parte a vieţii, trece pe poziţii diametral opuse, devenind om de încredere al guvernului maghiar, supunând Biserica românească la o grea umilinţă. Deputat în 1910, în 1916 mitropolit al Ardealului.

Nicolae Iorga îl considera pe Miron Cristea „mai vinovat decât Mangra".

## Fapte

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1188, 13 august 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. Eusebiu Roşca (1856–1944). Profesor de Drept canonic la Institutul teologico-pedagogic din Sibiu (1894–1928), rector al Academiei teologice, după 1921.

## Păcatul orgoliului

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1396, 11 martie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Absenteism

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1463, 20 mai 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Vorba noastră

Tipărit în „Cuvântul", an VI, nr. 1877, 14 iulie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. Nectarie Cotlarciuc (1875–1935). Profesor la catedra de Teologie practică a Facultăţii de Teologie din Cernăuţi, din 1919, episcop de Cetatea Albă din 1923, arhiepiscop al Cernăuţilor şi mitropolit al Bucovinei din 1924, păstorind până la moarte. Editor şi autor al unor lucrări de drept bisericesc, omiletică şi liturgică.

2. *Evanghelia după Matei* 5, 37.

# *G. Patriarhul*

## Tot despre refacerea vieţii mănăstireşti

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 528, 9 august 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. DAMIAN STĂNOIU, *Mănăstirea Căldăruşani*. Cu o prefaţă de Î. P. S. mitropolit primat al României, Dr. Miron Cristea. Bucureşti, 1924, 120 p.

## Pierderea simțului Ortodoxiei

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1354, 28 ianuarie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Patriarh ecumenic sub numele de Meletie al IV-lea, între 1921 și 1923, sub a cărui direcție s-a desfășurat prima conferință panortodoxă de la Constantinopol (10 mai – 9 iunie 1923) pentru îndreptarea calendarului; patriarh al Alexandriei, sub numele de Meletie al II-lea, între 1926 și 1935. În urma discuțiilor avute la a șaptea conferință de la Canterbury (15–18 iulie 1930) comunică Patriarhiei Ecumenice decizia Patriarhiei Alexandriei de a recunoaște hirotoniile anglicane.

## Pentru mai mare slavă a lui Dumnezeu

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1540, 5 august 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Sabia stăpânirii lumești

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1645, 18 noiembrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## „Pre stăpânul și arhiereul..."
### – La 20 de ani de păstorie a Î. P. S. Miron –

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1651, 24 noiembrie 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. La 18 decembrie 1919 Miron Cristea a fost ales mitropolit primat al României, iar la 4 februarie 1925, patriarh.

2. Nae Ionescu este luat prizonier de război, pe vremea când se afla la studii de doctorat în Germania, după intrarea României în război împotriva Puterilor Centrale, în 4/17 octombrie 1916. Stă în lagărul Celle-Schloß de lângă Hanovra până pe la jumătatea lunii septembrie a anului 1917.

3. Locotenentul în rezervă August Vasilescu, student la Technische Schule de la Charlottenburg.

## Un plan european

Tipărit în „Cuvântul", an VI, nr. 1698, 13 ianuarie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Victor Popescu (1897–1978). Doctor în teologie în 1929, preot și profesor la Internatul Teologic și respectiv la Liceul „Societății Ortodoxe a Femeilor Române", director al Școlii de cântăreți bisericești (1948–1952), preot la Biserica Sfântul Anton din București (1952–1978).

Traducător, autor de lucrări teologice, printre care: *Jertfă de seară* (1927), *Problema religioasă în țara noastră* (1933), *Simboalele euharistice în frescele din catacombe* (1937), *Orientări creștine* (1937), *Sufletul preotului în luptă cu ispitele* (1943), *Icoana Maicii Domnului* (1944) etc.

## „Demisia" părintelui patriarh

Publicat în „Cuvântul", an VI, nr. 1935, 10 septembrie 1930, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

### Unde e ierarhul?

Apărut în „Cuvântul", an VI, nr. 1954, 29 septembrie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## 2. Probleme juridic-administrative

### *A. Din interiorul ţării*

### O stare de spirit periculoasă

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 494, 1 iulie 1926, p. 1. Nesemnat.

1. Instalat la 30 martie 1926, până la 3 iunie 1927.

### În jurul cazului de la Hamba

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 547, 1 septembrie 1926, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Vezi: *Hârtia de trecere la Biserica moşilor şi strămoşilor lor a celor ce fuseseră uniţi în Hamba*, în „Lumina satelor", an V, nr. 34, 15 august 1926, p. 2.

2. „Cine ucide cu sabia de sabie trebuie ucis" (lat.) (*Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul* 13, 10).

### Centralizarea administraţiei mănăstireşti

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 564, 20 septembrie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

### Între Sf[ântul] Sinod şi congresul bisericesc

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 589, 20 octombrie 1926, p. 1–2. Semnat *Nae Ionescu*.

1. „De drept" (lat.).
2. „De fapt" (lat.).

### Dificultăţi ale organizării monahismului

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 668, 24 ianuarie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. Iuliu Scriban (1878–1949). Superior al Capelei Ortodoxe române de la Baden-Baden (1904–1909), profesor de Omiletică şi Pastorală la Facultatea de Teologie din Chişinău (1928–1941) şi apoi la cea de Omiletică şi Catehetică a Facultăţii de Teologie din Bucureşti (1941–1943). Predicator şi misionar, autor a numeroase articole în presa bisericească, autor de manuale pentru seminarii şi de studii teologice, printre care: *Lupta contra scrierilor imorale* (1913), *Tâlcuirea Sfintelor Evanghelii ale celor patru evanghelişti* (1931), *Cartea cărţilor: Sfânta Scriptură sau Biblia* (1937), *Predici pentru popor* (1944) etc.

2. Vezi, în acest volum, articolul *Centralizarea administraţiei mănăstireşti*, p. 297.

3. Vezi † Vartolomeu, *Li se poate suprapune ierarhilor ţării o altă autoritate administrativă decât cea a Sfântului Sinod?*, în „Cuvântul", an III, nr. 570, 27 septembrie 1926, p. 2–3.

## Nepreciziunea juridică în viaţa bisericească

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 877, 26 septembrie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Averile bisericeşti

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 899, 18 octombrie 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu.*

## Fondul religionar din Bucovina

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 933, 21 noiembrie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Articolul XLI

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 999, 28 ianuarie 1928, p. 1, sub genericul „Legea cultelor minoritare". Semnat *Nae Ionescu.*

1. Vezi, în acest volum, articolul *Averile bisericeşti*, p. 302.

## Polemici confesionale

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1001, 30 ianuarie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Protestul Blajului

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1020, 18 februarie 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu.*

1. Despre articolul lui Nae Ionescu, vezi: *Dilema cea mare*, articol nesemnat, publicat sub genericul „Tot legea cultelor", în „Telegraful român", an LXXVI, nr. 16, 22 februarie 1928, p. 1.

## Iarăşi despre legea cultelor minoritare

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1022, 20 februarie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Ceasuri grele

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1029, 27 februarie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Visarion Puiu

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1069, 13 aprilie 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu.*

## *B. Din afara granițelor*

### Ce e cu capela română din Viena?

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 864, 13 septembrie 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

### Iarăși despre capela română de la Viena

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 891, 10 octombrie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

### Jurisdicția românilor din America

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1286, 19 noiembrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

### Organizarea ortodocșilor din afara granițelor

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1456, 13 mai 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. „Libertatea. The Libery" apare la Detroit, Michigan, între 1929–1930.

### Problemele politice ale Ortodoxiei

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1470, 27 mai 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

### „Popa Tandă"

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1480, 6 iunie 1929, p. 1. Semnat *N. I.*

### Românii din Istria

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1603, 7 octombrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## 3. ANOMALII ÎN VIAȚA BISERICII

## *A. Racile diverse*

### Domnul Cuza revizuiește...

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 459, 21 mai 1926, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. În textul tipărit, „creștinismul".

## Modernismul în Biserică

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 555, 10 septembrie 1926, p. 1. Nesemnat.

## Religia ca instrument politic

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 558, 13 septembrie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Glume nelalocul lor

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 582, 11 octombrie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Gustav Carol Mailath (1864–1940). Comite și episcop romano-catolic al Ardealului (numit în 1897), cu reședința la Alba-Iulia.

2. Ioan Stroia (1865–1937). Preot și profesor, numit la 20 mai 1925 episcop al Armatei, cu reședința la Alba-Iulia, păstorind până la moarte. A publicat articole în presa teologică, o serie de lucrări teologice și manuale școlare.

## „Parlament bisericesc"?

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 588, 18 octombrie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

Reprodus în mare parte în ziarul „Unirea", an XXXVI, nr. 45, 6 noiembrie 1926, p. 2.

1. Cel de-al doilea Congres al Consiliului Național Bisericesc a avut loc la București, între 14–16 octombrie 1926. Vezi ample dări de seamă despre lucrările congresului în „Cuvântul", nr. din 16, 17, 18 și 20 octombrie 1926.

2. *Legea* și *Statutul de organizare a Bisericii Ortodoxe Române* au fost votate de Senat la 24 martie 1925 și de Camera Deputaților la 3 aprilie 1925, și promulgate la 6 mai 1925. Vezi și broșura: *Legea și Statutul pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române*. București, 1925.

3. „Spirit conducător" (lat.).

## Anarhia bisericească

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 597, 29 octombrie 1926, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## „Couardise, mère de la cruauté"

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 618, 22 noiembrie 1926, p. 1. Semnat *Skythes*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Între ziaristică și filosofie*. Ed. cit., p. 206–208.

1. „Lașitate, maica ferocității" (fr.).

2. „Atâtea capete se frământă în jurul singurului Dumnezeu" (lat.).

3. „Despre morți, numai de bine" (lat.).

4. „Captare a bunăvoinței" (lat.).

5. Vezi: ALEXANDRU ȘTEFULESCU, *Istoria Târgu-Jiului*. Târgul-Jiului, Tip. Nicu D. Miloșescu, 1906, p. 51.

6. Iacob Grecul, episcop de Roman între februarie–octombrie 1786. (Vezi: MIRCEA PĂCURARIU, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 2. București, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1981, p. 459–460, *passim*.)

7. „La spatele lui Dumnezeu" (lat.).

## Anarhia de sus

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 647, 28 decembrie 1926, p. 1–2. Semnat *Nae Ionescu*.
1. Octavian Goga, ministru de Interne în cabinetul generalului Averescu (30 martie 1926 – 3 iunie 1927), numit „Ducele"; cel autentic, desigur, Mussolini.

## La încheierea socotelilor

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 651, 2 ianuarie 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## Anarhia de sus şi slugărnicia de jos

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 666, 22 ianuarie 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
1. Cf. art. nesemnat, dar aparţinând parohului, pr. MARIN IONESCU, *Ortodoxie eronată*, apărut în „Gânduri creştineşti", an I, nr. 9, 1 noiembrie 1926, p. 8.

## Ascultarea

Publicat în „Cuvântul", an 691, 21 februarie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparţine editoarei.

## Zarafii în Casa Domnului

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 703, 7 martie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparţine editoarei.

## Racilele personalismului în viaţa bisericească

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 709, 14 martie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparţine editoarei.

## Închiderea capelei din Edineţi

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 727, 4 aprilie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparţine editoarei.

## Jelbarii noştri

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 732, 10 aprilie 1927, p. 1. Semnat *N. I.*
1. Cuvânt ilizibil.

## Tipuri de realizare a religiozităţii

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 789, 20 iunie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparţine editoarei.

## Ciudăţenii

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 820, 27 iulie 1927, p. 1. Semnat *N. I.*

## Ce e cu „noul curs" în Biserică?

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 821, 28 iulie 1927, p. 1. Semnat *N. I.*

1. Vasile Radu (1887–1940). Superior al Bisericii Ortodoxe Române din Paris (1921–1927), profesor de Limba ebraică și Exegeza *Noului Testament* al Facultatea de Teologie din Chișinău (1927–1940), orientalist, traducător al *Bibliei* în limba română, împreună cu Gala Galaction, teolog.

## Mentalitatea personalistă

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 831, 8 august 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparține editoarei.

1. „Ignorarea subiectului" (gr.). Sofism ce constă în ignorarea tocmai a lucrului care trebuie dovedit, de unde respingerea altui lucru decât cel în discuție.

## O gravă erezie

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 856, 5 septembrie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparține editoarei.

1. „Întoarcere la enunțul inițial" (lat.). Eroare logică ce constă în a considera admisă însăși teza de demonstrat.

2. Dumitru Georgescu-Kiriac (1866–1928). Compozitor și folclorist români, profesor la Conservatorul din București. Autor de manuale, ediții critice, culegeri de folclor, piese corale și simfonice și al unei *Liturghii psaltice.*

## Fântâna din Zmeeni

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 859, 8 septembrie 1927, p. 1. Semnat *N. I.*

## În mâna lui Dumnezeu

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 905, 24 octombrie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparține editoarei.

## Încă un specialist

Imprimat în „Cuvântul", an III, nr. 932, 11 noiembrie 1927, p. 1. Semnat *N. I.*

## Asupra unor stări din Biserică

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 945, 3 decembrie 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu.*

1. Vezi nota 1 de la articolul *Apărătorii patriarhului*, p. 587.

## Plângere din Vărădia

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 974, 3 ianuarie 1928, p. 1. Semnat *Skythes.*

1. Iosif Bădescu. Vezi nota 2 la articolul *Îndreptarea unei erori*, p. 584.

## De la... dr. Matei cetire

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1000, 29 ianuarie 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

1. „Nemaipomenit" (fr.).

## Modernizarea e în curs...

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1010, 8 februarie 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

## Însălbăticire

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1065, 9 aprilie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Unde comentariile sunt de prisos...

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1078, 25 aprilie 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

## Şi la Ratezu...

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1093, 10 mai 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

## Excomunicare?

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1097, 14 mai 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Moldovanu & Co.

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1116, 2 iunie 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

1. P. S. Tit Simedrea Târgovişteanul.

## Minţi betege

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1118, 4 iunie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

1. Generalul dr. Vasile Panaitescu (1879–1959), cumnat al lui Nae Ionescu, căsătorit din 1928 cu sora acestuia, Antoaneta Ionescu.

## S-a închis o biserică

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1137, 23 iunie 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

## Duplicitate

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1160, 16 iunie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Veşmintele preoţeşti

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1195, 20 august 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *N. I.*

Titlul aparţine editoarei.

## Preoţi şi cenuşari

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1198, 23 august 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

## Profitorii Bisericii

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1307, 10 decembrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Îndatoriri elementare ale preoţiei

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1236, 31 decembrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

1. N. Leonard (1886–1928), tenor, considerat cel mai mare interpret de operetă al nostru, supranumit „Prinţul operetei româneşti".

## Cum se gospodăreşte

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1420, 6 aprilie 1929, p. 1. Semnat *N. I.*

## Moravuri universitare

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1473, 30 mai 1929, p. 1. Semnat *N. I.*

## Datoria de a mărturisi adevărul

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1477, 3 iunie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

1. În textul tipărit: „îndrumează".

2. *Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul* 3, 16.

## Alături de drumurile lui Hristos

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1554, 19 august 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Buna-cuviinţă

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1638, 11 noiembrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

1. Nicolae Ivan (1855–1936). Episcop al Eparhiei Vadului, Feleacului şi Clujului, din 1921 până la moarte. A înfiinţat Academia Teologică din Cluj, foaia eparhială „Renaşterea", o tipografie pentru lucrări teologice şi a ridicat catedrala ortodoxă din Cluj. Publicist şi luptător naţional.

2. Articolul nesemnat *Renaşterea Ortodoxiei. Conferinţa d-lui Nae Ionescu*, publicat în „Renaşterea", organul oficial al Episcopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului, Geoagiului şi Clujului, an VII, nr. 44, 3 noiembrie 1929, p. 6:

„După titlul conferinţei, noi ne aşteptam ca d-l Nae Ionescu să ne vorbească într-adevăr despre renaşterea ortodoxă română, aşa după cum o vede un gazetar de seamă, cum este d-sa. Ne

îndrituia spre această așteptare și rubrica religioasă din ziarul «Cuvântul» de duminecă, în care și-a spus atâtea păreri îndrăznețe, și campania înverșunată ce a dus-o contra calendarului îndreptat.

Titlul conferinței a fost numai o amăgire, căci a vorbit prea puțin despre renașterea Ortodoxiei. Conferința a fost un inteligent amestec de sociologie, politică, filosofie și religie, fără un fir roșu și o concluziune bine definită. Cu toate acestea, a fost ascultată cu atenție și interes, căci în părțile ei singuratice, îndeosebi începutul și când a vorbit despre «căderea din demnitate» a științei și rațiunii, a fost interesantă și plină de frumusețe în expunere. A spus multe adevăruri despre cauzele cari ne despart încă de cei din Vechiul Regat, despre anumite dispoziții și concepții politice, cari, cu toate acestea, ne duc la aceeași țintă de ideal național. A lăudat organizarea sinodală a Bisericii noastre, în contrast cu Biserica catolică. Foarte bine a caracterizat raportul dintre autoritatea Bisericii și credincioșii ei.

A spus, în schimb, și câteva lucruri cam riscate, că Sf. Petru, când s-a lepădat de Hristos, dormea, cât și concluziile trase din această afirmațiune etc.

În general, conferința a plăcut și conferențiarul a fost viu aplaudat.

Conferința a fost încadrată de câteva cântări religioase bine alese, cântate de corul bărbătesc al episcopiei, condus cu multă pricepere de P. C. pr. Patriciu Curea, profesor de religie.

La conferință a participat un numeros public, remarcându-se lipsa multora cari au cumpărat bilete fără să ia parte."

### O situație ilegală

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1666, 9 decembrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

### În numele altcuiva

Publicat în „Cuvântul", an VI, nr. 1680, 23 decembrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

### „Virtuți" călugărești

Apărut în „Cuvântul", an VII, nr. 2098, 23 februarie 1931, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## *B. Politica în Biserică*

### „Scandalul bisericesc"

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 715, 21 martie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

### De la cruce, la topor

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 758, 14 mai 1927, p. 1. Semnat *Skythes*.

### „Politicianii împotriva Bisericii"

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 762, 19 mai 1927, p. 1. Semnat *Skythes*.

1. Două cifre lipsă în textul tipărit.

## La punct

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 769, 27 mai 1927, p. 1. Semnat *Skythes*.

## O sentință nedreaptă

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1077, 23 aprilie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Politica în Biserică

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1121, 7 iunie 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## Clericalism român?

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1242, 6 octombrie 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

## Spiritul de compromis în Biserică

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1251, 15 octombrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *N. I.*

Titlul aparține editoarei.

1. Vezi: P. S. SPĂTARU, *Lui Teofil al nostru (III). „Uniții" – „catolici" de a doua categorie?*, în „Cuvântul", an IV, nr. 1250, 14 octombrie 1928, p. 1.

## Un preot nevrednic

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1321, 25 decembrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. *Evanghelia după Matei* 26, 52.

## Primatul spiritualului

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1361, 4 februarie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Roman Ciorogariu (1852–1936). Profesor la Institutul teologic-pedagogic din Arad (1881–1889 și 1892–1917) și director al acestuia (1901–1917), primul episcop ortodox de Oradea, din 1920 până la moarte. Ziarist și luptător pe tărâm național.

## Între „Roma locuta" și „toleretur"

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1397, 12 martie 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. „Roma a zis" (lat.). Formă prescurtată a maximei lui Augustin „Roma locuta, causa finita": o dată ce s-a pronunțat Roma, chestiunea este închisă (*Sermo* 131, 10).

2. „Se tolerează" (lat.).

## Cine tulbură pacea în Biserică

Imprimat în „Țărănismul", an V, nr. 28, 1 decembrie 1929, p. 3. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Ghenadie Petrescu (1836–1918). Episcop eparhiot al Episcopiei Argeșului (din 1876), mitropolit primat din 1893 până în 1896, când este înlăturat din scaun. Este reabilitat în același an, dar nu mai capătă scaunul. Stareț la Căldărușani până la moarte.

Cărturar, filantrop și editor al colecției *Documente privitoare la istoria modernă a României* (11 volume).

2. Atanasie Mironescu (1856–1931). Episcop al Râmnicului din 1898, mitropolit primat, din 1909 până în 1911, când s-a retras din scaun, trăind restul vieții la Cernica.

Traducător, autor de articole în presa bisericească și al unor lucrări precum: *Manual de teologie morală* (1895); *Morala pentru copii* (1899); *Sfânta Episcopie a eparhiei Râmnicului Noul Severin în trecut și acum* (1906, în colaborare); *Istoria Mânăstirii Cernica* (1930).

## Exces de devotament

Tipărit în „Cuvântul", an VI, nr. 1828, 26 mai 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Autonomie bisericească și acțiune politică

Publicat în „Cuvântul", an VI, nr. 1889, 26 iulie 1930, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

# *C. Cezaro-papismul*

## Cezarismul bisericesc

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 504, 12 iulie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. „... dar Diotref, care ține să fie primul între ei, nu ne primește" (lat.). *Epistola sobornicească a treia a Sfântului Apostol Ioan* 9.

## O durere pe care ne-o credeam crutată

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1652, 25 noiembrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Cezaro-papism

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1659, 2 decembrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. „... în una sfântă, apostolică..." (lat.), verset din *Crezul* catolic.

## Altă manifestare cezaro-papistă

Publicat în „Cuvântul", an VI, nr. 1775, 31 martie 1931, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Zece mii de lei și o pastorală[1]

Apărut în „Cuvântul", an VI, nr. 1800, 27 aprilie 1930, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Nichita Duma (1864–1936). Episcop al Argeșului din 1923 până la moarte.

### Tot despre „Zece mii de lei și o pastorală"

– Răspuns ziarului „Universul" –

Publicat în „Cuvântul", an VI, nr. 1802, 29 aprilie 1930, p. 4. Semnat *Nae Ionescu*.

### Un conflict de autoritate

Tipărit în „Cuvântul", an VI, nr. 1821, 19 mai 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## 4. BISERICĂ ȘI NEAM

### Biserică și națiune

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 612, 15 noiembrie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Konstantin Leontiev (1831–1891). Gânditor rus, apropiat lui Dostoievski, retras definitiv la Mănăstirea Optina, unde se călugărește sub numele de Clement.

Scrierile sale au apărut în ediția *Sobranie socinenii* (*Opere complete*), Moscova, 1912–1914, 9 volume.

### O afirmare a nației

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1631, 4 noiembrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

### A fi „bun român"

Tipărit în „Cuvântul", an VI, nr. 1987, 1 noiembrie 1930, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 194–198.

1. Vezi: IOSIF FROLLO, *Scrisoare deschisă către S. S. arhimandrit Scriban*, în „Cuvântul", an VI, nr. 1985, 30 octombrie 1930, p. 1.

2. „Și pe bună dreptate" (fr.).

3. „E mult prea mult" (germ.).

### Noi și catolicismul

Publicat în „Cuvântul", an VI, nr. 1988, 2 noiembrie 1930, p. 1, sub genericul: „A fi «bun român»". Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 198–202.

1. Alexandru Rusu (1884–1963). Profesor, rector al Academiei teologice din Blaj (1925–1930), redactor al ziarului „Unirea", episcop greco-catolic al diecezei Baia Mare din 1930 până în 1948.

### Sorții de izbândă a noii ofensive catolice

Apărut în „Cuvântul", an VI, nr. 1991, 5 noiembrie 1930, p. 1, sub genericul: „A fi «bun român»". Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 202–206.

## Iluziile catolicizanților

Tipărit în „Cuvântul", an VI, nr. 1995, 9 noiembrie 1930, p. 1, sub genericul: „A fi «bun român»". Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 206–210.

## La închiderea unei discuții
### – Între catolicism și Ortodoxie –

Publicat în „Cuvântul", an VII, nr. 2033, 17 decembrie 1930, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 210–214.

1. Vezi: I. FROLLO, *Românism și catolicism*, în „Cuvântul", an VII, nr. 1998, 12 noiembrie 1930, p. 1; IDEM, *Cum s-ar putea defini noțiunea de „român"*, I, *ibidem*, nr. 2005, 19 noiembrie 1930, p. 1–2; și II, nr. 2006, 20 noiembrie 1930, p. 1; IDEM, *În ce măsură nota confesională integrează noțiunea de naționalitate*, I, *ibidem*, nr. 2012, 26 noiembrie 1930, p. 1–2; și II, nr. 2013, 27 noiembrie 1930, p. 1; IDEM, *Religia nu modifică, propriu-zis, ci desăvârșește caracterul etnic al unui popor*, I, *ibidem*, nr. 2017, 1 decembrie 1930, p. 1; II, nr. 2018, 2 decembrie 1930, p. 1; III, nr. 2019, 3 decembrie 1930, p. 1–2.

## „Internaționala" sub glugă

Apărut în „Cuvântul", an VI, nr. 2034, 18 decembrie 1930, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 214–218.

1. Biserica Romei a condamnat, în enciclica *Pascendi dominici gregis* din 8 septembrie 1907, a papei Pius al X-lea, evoluționismul așa-zișilor moderniști în materie de credință și dogme, dar față de evoluționismul biologic ea a avut întotdeauna o atitudine de expectativă prudentă, preferând, evident, ipotezele care nu vin în contradicție cu principiul creației divine. N-au lipsit însă nici încercările de a împăca teoria evoluției speciilor cu principiul teologic al creației, spre exemplu, biologul german Erich Wasmann (1859–1931), care a fost totodată și călugăr iezuit. Actualul papă a revenit, în enciclica sa *Humani generis* din 12 august 1950, în același spirit asupra evoluționismului în teologie, istorie și în științele naturale, recomandând aceeași prudență față de o teorie care, în fond, se găsește încă în stadiu de ipoteză. Astfel, Pius al XII-lea admite o eventuală evoluție a *corpului* omenesc dintr-o materie vie preexistentă – sau cel puțin discuția asupra acestui punct – dar respinge categoric poligeneza – coborârea neamului omenesc din mai mulți strămoși – care vine în contradicție cu credința biblică a originii lui dintr-un singur om: Adam. Afară de aceasta, Biserica nu poate renunța, bineînțeles, la convingerea că *sufletele* oamenilor sunt opera *directă* a lui Dumnezeu. (Nota lui D. C. Amzăr, din: NAE IONESCU, *Îndreptar ortodox*. Frăția ortodoxă, Colecția „Lucrătorul creștin", Wiesbaden, 1957, p. 110.)

## Biserică, stat, națiune

Tipărit în „Predania", an I, nr. 4, 1 aprilie 1937, p. 1–3. Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Suferința rasei albe*. Ed. cit., p. 238–242.

## Naționalism și Ortodoxie

Publicat în „Predania", an I, nr. 8–9, 1–15 iunie 1937, p. 1–3. Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Suferința rasei albe*. Ed. cit., p. 253–257.

## 5. BISERICĂ ȘI STAT

### Autonomia bisericească

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 630, 6 decembrie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

### Pro domo

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 642, 20 decembrie 1926, p. 1. Semnat *N. I.*

### Pentru hrana călugărilor

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 673, 31 ianuarie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

### „Pâinea noastră"

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 697, 28 februarie 1927, p. 1. Semnat *Sk.*

### Pentru prestigiul Bisericii

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 739, 18 aprilie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *N. Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Biserica a adresat Ministerului Artelor cererea de a fi scoasă din repertoriul Teatrului Național piesa lui Horia Furtună *Păcală*, care pune într-o lumină nefavorabilă monahismul.

2. Vezi: NAE IONESCU, *De ce două măsuri?*, în volumul de față, p. 550.

### „Statul"

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 751, 5 mai 1927, p. 1. Semnat *N. I.*

### În jurul concordatului

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 752, 6 mai 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Vezi: PAMFIL ȘEICARU, *Concordatul, Statul și Ortodoxia*, în „Cuvântul", an III, nr. 750, 4 mai 1926, p. 1.

### Către anti-concordatarii sinceri

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 753, 7 mai 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

### Precizări

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 763, 20 mai 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Vezi art. nesemnat *Problema concordatului*, în „Biserica Ortodoxă Română", an XLV, nr. 5, mai 1927.

## Legiferarea în materie religioasă

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 912, 31 octombrie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Biserica și bugetul

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 961, 19 decembrie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Anomalii bugetare

Imprimat în „Cuvântul", an IV, nr. 972, 1 ianuarie 1928, p. 1. Semnat *Skythes*.

## *Inter duos litigantes...*

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1031, 29 februarie 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. „Când doi se ceartă, al treilea câștigă" (lat.).
2. „Cum trebuie!" (fr.).
3. „Și totuși!" (fr.).

## Încheierea discuției la legea cultelor

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1058, 2 aprilie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Vintilă Brătianu, șeful celui de-al 55-lea guvern al României moderne (între 24 noiembrie 1927 – 9 noiembrie 1928).

## Cuvântarea P. S. Neculai

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1061, 5 aprilie 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. „Fără termen" (lat.).

## Cuminecătură

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1072, 18 aprilie 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## Salarizarea preoților

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1265, 29 octombrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Primenire

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1279, 12 noiembrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. În 3 noiembrie 1928 guvernul Brătianu a demisionat. Din 10 noiembrie este instalat guvernul Iuliu Maniu.

## Moştenirea lui Titus Enacovici

Imprimat în „Cuvântul", an IV, nr. 1293, 26 noiembrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Secularizarea spiritului bisericesc

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1347, 21 ianuarie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## În disoluţie

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1410, 25 martie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Inconsecvenţe

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1449, 5 mai 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu.*

## Ofensiva sinodală

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1469, 26 mai 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu.*

## Biserica dominantă

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1484, 10 iunie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## „Dominanţă" şi… realitate

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1490, 16 iunie 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu.*
Inclus în: NAE IONESCU, *Între ziaristică şi filosofie.* Ed. cit., p. 218–220.

## Ministrul român la Vatican

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1491, 17 iunie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Preoţii împotriva statului

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1498, 24 iunie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Politica religioasă a guvernului

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1512, 8 iulie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Autonomie..., dar cu tutelă!

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1649, 22 noiembrie 1929, p. 1, sub genericul „Răscoala Bisericii". Semnat *Nae Ionescu*.

1. Calchiere a fr. *octroyer*: „a acorda", „a concesiona".

## Apelul la țară!

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1650, 23 noiembrie 1929, p. 1, sub genericul „Răscoala Bisericii". Semnat *Nae Ionescu*.

1. Silviu Dragomir (1888–1962). Profesor la Institutul teologic-pedagogic din Sibiu, din 1911 (detașat un an la Arad), până în 1919, profesor de Istoria sud-estului european la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Cluj, din 1919 până în 1947; militant pe tărâm național, membru al Academiei Române în locul lui Pârvan, deținut politic la Sighet.

Specialist în istoria bisericească transilvăneană și în romanitatea sud-dunăreană, a publicat zeci de studii în numeroase reviste ale vremii și un mare număr de lucrări, printre care: *Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul al XVIII-lea* (vol. I, 1920, vol. II, 1930), *Avram Iancu* (1924), *Studii și documente privitoare la revoluția românilor din Transilvania în anii 1848–1849* (vol. I–IV, 1947–1949), *Vlahii din nordul Peninsulei Balcanice* (1959) etc.

2. Calchiere a fr. *fomenter*: „a ațâța", „a instiga".

## Tot despre politica din Biserică

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1654, 27 noiembrie 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## Imixtiuni politice în Biserică

Publicat în „Cuvântul", an VI, nr. 1712, 27 ianuarie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Pentru respectarea așezămintelor dumnezeiești

Tipărit în „Cuvântul", an VI, nr. 1849, 16 iunie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## O jertfă

Apărut în „Cuvântul", an VII, nr. 2159, 27 aprilie 1931, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Încă o episcopie...

Tipărit în „Cuvântul", an VII, nr. 1338, 23 octombrie 1931, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. „În folosul cauzei" (lat.).

# *Anexă: Concordatul dintre statul român și Biserica catolică*

## Concordatul [I]

Publicat în „Ideea europeană", an VI, nr. 150, 27 iulie – 3 august 1924, p. 1–2. Semnat *Niculae Ivașcu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Suferința rasei albe*. Ed. cit., p. 215–221.

1. Roberto Bellarmino (1542–1621), beatificat în 1923. Doctor al Bisericii apusene, profesor de teologie și filosofie la diverse universități italiene. Autor a numeroase lucrări, printre care un catehism, și, mai ales, a unor notorii – în epocă – controverse.

Controversa anglicană (1607–1609) duce la impunerea jurământului antipapal, cerut de regele Angliei supușilor catolici, la 5 iulie 1609. Conflictul dintre papă și arhiepiscopul Blackwell duce la depunerea celui din urmă, deși prietenul lui, Bellarmino, încercase să-l convingă să renunțe la jurământul care implica refuzul primatului Scaunului Apostolic.

## Zvonuri despre concordat

Însemnări tipărite în „Ideea europeană", an VI, nr. 153, 7–14 septembrie 1924, p. 4 (rubrica „Revista săptămânei..."). Nesemnate.

Titlul aparține editoarei.

## Concordatul [II]

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 565, 22 septembrie 1926, p. 1. Semnat *Skythes*.

Reprodus în: „Unirea", an XXXVI, nr. 39, 25 septembrie 1926, p. 2.

## O diversiune

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 919, 7 noiembrie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Concordatul [III]

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1039, 8 martie 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 51–54.

1. VASILE GOLDIȘ, *Concordatul*. Arad, f. a., 42 p.

## Responsabilitățile

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1040, 9 martie 1928, p. 1, sub genericul: „Concordatul". Semnat *Nae Ionescu*.

## Contra sau pentru?

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1042, 11 martie 1928, p. 1, sub genericul: „Concordatul". Semnat *Nae Ionescu*.

## Precizări

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1043, 12 martie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Atanasie Anghel, mitropolit ortodox de Alba-Iulia între 1698–1713, sub a cărui păstorie s-a făcut trecerea unei părți a preoțimii la uniație.

2. „Cele două părți contractante își rezervă facultatea de a denunța prezentul concordat cu un preaviz de șase luni" (fr.).

### Atleții Bisericii dominante

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1045, 14 martie 1928, p. 1. Semnat *N. I.*
1. „Atlet al Bisericii" (lat.).

### Ce e cu concordatul?

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1168, 24 iulie 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

### Concordatul [IV]

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1462, 19 mai 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu.*
1. „Cele spuse de două ori nu strică" (lat.).

### În chestiunea „statusului catolic"

Publicat în „Cuvântul", an VIII, nr. 2634, 28 august 1932, p. 1. Articolul este nesemnat; nota introductivă, semnată *N. I.*

## 6. ÎNVĂȚĂMÂNTUL RELIGIOS

## *A. Legislația*

### O știință ofensivă

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 498, 5 iulie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 19–21, cu titlul *Învățământul teologic.*

Titlul aparține editoarei.

### Învățământul teologic

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 643, 22 decembrie 1926, p. 1. Semnat *Nae Ionescu.*

1. Vezi: SEPTIMIU POPA, *Reforma învățământului teologic*, în „Biruința", an I, nr. 203, 20 decembrie [1926], p. 1.
2. Vezi nota 1 de la articolul *Glume nelalocul lor.*
3. Andrei Magieru (1891–1960). Arhiereu-vicar la Oradea, cu titlul „Crișanul" (1926–1935), rector și profesor de *Noul Testament* la Academia teologică din Oradea (1923–1936), episcop al Aradului din 1936 până la moarte.

### Legea învățământului teologic

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 790, 22 iunie 1927, p. 1–2. Semnat *Nae Ionescu.*

### Mai puțin decât nimic

Publicat în „Cuvântul", an VI, nr. 1726, 10 februarie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparține editoarei.

### Legea pentru reforma învățământului teologic în Cameră

Apărut în „Cuvântul", an VI, nr. 1863, 30 iunie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*
Titlul aparține editoarei.

## *B. Școlile*

### Socoteli

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 516, 26 iulie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*
Titlul aparține editoarei.
1. Vezi articolele: *Școalele de la Blaj* și *Iar școlile de la Blaj*, în „Carpații", an VI, nr. 333, 11 iulie 1926, p. 1 și, respectiv, nr. 335, 25 iulie 1926, p. 1. Nesemnate.

### Școlile Bisericii

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 795, 27 iunie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

### Școalele confesionale

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1536, 1 august 1929, p. 1. Semnat *Nae Ionescu.*

## *C. Seminariile*

### „Carnet de conștiință"

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 594, 25 octombrie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*
Titlul aparține editoarei.

### Un caraghioslâc de import

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 849, 29 august 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*
Titlul aparține editoarei.

### Evacuarea seminarului din Constanța

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1146, 2 iulie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*
Titlul aparține editoarei.
1. Vezi nota 1 de la articolul *Nedumeriri*, p. 585.

### Soarta seminariilor

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1203, 28 august 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

## Seminarul de studii monahale de la Cernica

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1624, 28 octombrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

# *D. Facultățile*

## O nouă facultate de teologie

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 529, 11 august 1926, p. 1–2. Semnat *Nae Ionescu*.

## Între Chișinău și Iași

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 559, 15 septembrie 1926, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## Facultatea Chișinăului

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 564, 20 septembrie 1926, p. 1 și 3. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Iată denumirea catedrelor de la Facultatea de Teologie din Chișinău: 1) Introducere în *Vechiul Testament* și arheologia ebreilor; 2) Limba ebraică și exegeza *Vechiului Testament*; 3) Introducere în *Noul Testament* și gramatica dialectului alexandrin; 4) Exegeza *Noului Testament* și teologia biblică; A) O conferință pentru ermineutică, enciclopedie și metodologie teoretică; 5) Istoria bisericească veche până la 1543 în Orient și 1517 în Occident; 6) Istorie bisericească nouă, cu privire specială asupra Bisericilor Ortodoxe; 7) Patrologia; 8) Filozofie (logică, teoria cunoștinții, metafizică, istoria filosofiei); 9) Istoria literaturii române; 10) Literatură religioasă modernă; B) Conferință de istoria artei creștine (cf. Arhiepiscopia Chișinăului, *Acte oficiale în legătură cu Facultatea de Teologie din Chișinău*, [1926], art. 8 din Decizia nr. 97118/1926, p. 6).

## Tot despre facultatea Chișinăului [I]

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 567, 24 septembrie 1926, p. 1–2. Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 29–34.

## „Interesul bisericesc-național"

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 574, 2 octombrie 1926, p. 1–2. Semnat *Nae Ionescu*.

## Pentru încheierea discuției

### – În chestiunea noii facultăți de teologie –

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 591, 22 octombrie 1926, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Vezi: *Facultatea de Teologie se va înființa la Chișinău*. Declarațiile d-lui ministru Petrovici, în „Cuvântul", an III, nr. 590, 21 octombrie 1926, p. 4.

Ion Petrovici (1882–1972). Filosof, profesor la facultățile de filosofie din Iași și București. Ministru al Instrucțiunii (14 iulie 1926 – 3 iunie 1927) în guvernul generalului Averescu.

2. Ioan Bogdan (1864–1919). Slavist, întemeietor al Facultății de Limbi Slave de la Universitatea din București (1892), decan al Facultății de Litere și Filosofie în opt rânduri (1898–1919), rector al Universității (1–28 iunie 1912).

## Profesorii-teologi

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 600, 1 noiembrie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. Nichifor Crainic este numit, la 1 noiembrie 1926, profesor la Catedra de literatură religioasă modernă (vezi: NICHIFOR CRAINIC, *Zile albe, zile negre*. Memorii (I), Bucureşti, Casa editorială „Gândirea", 1991, p. 198–203).

2. Probabil, Petre Constantinescu-Iaşi.

3. Vezi: HORIA NESTORESCU-BĂLCEŞTI, *Ordinul masonic român. Mai puţină legendă şi mai mult adevăr*. Bucureşti, Ed. Şansa, 1993, 624 p.

## *Consummatum est!*

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 604, 6 noiembrie 1926, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. „Sfârşitu-s-a" (lat.). (*Evanghelia după Ioan* 19, 30.)

## Lămuriri

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 607, 10 noiembrie 1926, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Vezi: *În jurul Facultăţii de Teologie de la Chişinău*. O scrisoare a preoţilor Cicerone Iordăchescu şi Valeriu Iordăchescu, în „Cuvântul", an III, nr. 607, 10 noiembrie 1926, p. 2.

2. „Am spus şi mi-am mântuit sufletul" (lat.). Citat corupt din *Biblia, Iezechiel* 3, 19 şi 21.

## În chestia studenţilor teologi

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 625, 1 decembrie 1926, p. 1–2. Semnat *Nae Ionescu*.

## Chestiunea profesorilor navetişti

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 733, 11 aprilie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. Dr. C. Angelescu ministru al Instrucţiei publice (24 noiembrie 1927 – 15 noiembrie 1928) în guvernul Vintilă Brătianu.

2. „La persoană" (lat.).

## Facultatea tradiţiei ortodoxe

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 749, 2 mai 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Tot despre facultatea Chişinăului [II]

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 908, 27 octombrie 1927, p. 1. Semnat *N. I.*

## Academia de la Iaşi

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1112, 29 mai 1928, p. 1. Semnat *N. I.*

## Capela Universităţii

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 1216, 10 septembrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Evaziune

Apărut în „Cuvântul", an VI, nr. 1673, 16 decembrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Toleranță și Biserică

Tipărit în „Cuvântul", an VI, nr. 1713, 28 ianuarie 1930, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

# 7. CONFESIUNILE

## *A. Uniatismul*

### Problema confesională în România

Apărut în „Ideea europeană", an VI, nr. 150, 27 iulie – 3 august 1924, p. 3. Semnat *O. Vladimir*.

### Confesionalismul

Publicat în „Ideea europeană", an VI, nr. 156, 19–26 octombrie 1924, p. 1–2. Semnat *Mihai [illegible]nca*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Suferința rasei albe*. Ed. cit., p. 210–215.

1. În textul din revistă: „a doua".

2. O. VLADIMIR, *Problema confesională în România*, în „Ideea europeană", an VI, nr. 150, 27 iulie – 3 august 1924, p. 3 (inclus în volumul de față, p. 498).

3. Prin pacea de la Karlovitz, din 26 ianuarie 1699, Transilvania trecea de sub suzeranitatea turcească sub cea a Imperiului habsburgic. Împăratul Leopold I (1658–1705) a pornit o acțiune de catolicizare a românilor ortodocși, promițându-le că, în cazul în care vor accepta să se unească cu una din cele patru religii „recepte" (catolică, calvină, luterană și unitariană), se vor bucura de aceleași privilegii cu credincioșii acestor religii.

În 1698, 38 de protopopi au semnat actul de unire, cu condiția ca nimic din obiceiurile Bisericii Răsăritene „să nu se clătească". Dar, așa cum au dovedit istoricii Ion Lupaș și Silviu Dragomir, traducerea în limba latină a textului prevedea desființarea Mitropoliei Ortodoxe a Transilvaniei.

Mitropolitul ortodox al Transilvaniei, Atanasie Anghel (între 1698–1713), hirotonit la București de mitropolitul Teodosie al Ungro-Vlahiei, care semnase o *mărturie de credință* ortodoxă cu acest prilej, nu a semnat actul de unire. Chemat la Viena și pus în fața perspectivei de a fi judecat, în ianuarie 1701, el a acceptat să semneze actul de unire, primind drept recompensă titlul de consilier imperial. Este hirotonit a doua oară, la 24 martie 1701, în capela Sfânta Ana, a iezuiților din Viena. Diploma a doua leopoldină din 19/30 martie 1701 este considerată actul de întemeiere a Bisericii unite din Tansilvania și de creare a episcopiei unite de Alba-Iulia. Atanasie Anghel este instalat în catedrala lui Mihai Viteazul de la Alba-Iulia.

Marea masă a credincioșilor rămas fidelă Bisericii Ortodoxe.

Atanasie Anghel a fost anatemizat de Patriarhul ecumenic Calinic al II-lea al Constantinopolului la 5 august 1701.

Actul unirii nu a fost acceptat nici de mireni, considerat „cel mai înjositor act public săvârșit până atunci de vreun vlădică ortodox" (N. Iorga), nici de ierarhia Bisericii, care a observat că decizia de unire nu este luată într-un *sobor*, cum se iau deciziile dogmatice ale Bisericii de Răsărit, ci individual, nefiind deci valabilă din punctul de vedere al acestei Biserici.

## Ortodoxia văzută de un catolic

Însemnări publicate în „Idee europeană", an VI, nr. 167, 12 aprilie 1925, p. 4 (rubrica „Revista săptămânei..."). Nesemnate.

Titlul aparţine editoarei.

## Despre păcatul dispreţului

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 480, 14 iunie 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. Vezi: *Cuvinte sincere sau cum priveşte un preot ortodox „apropiatul" Sinod Ecumenic al Ortodoxiei*, în „Unirea", an XXXVI, nr. 24, 12 iunie 1926, p. 2–3.

2. La Meudon, lângă Paris, îşi avea locuinţa Jacques Maritain, prieten al filosofului român.

## Biserica unică

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 524, 5 august 1926, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Vezi şi: G.M. IVANOV, *Virtus dormitiva*, în „Biruinţa", an I, nr. 82, 29 iulie [1926], p. 1–2.

2. Vezi, în acest volum, articolul *Socoteli*, p. 468.

## Pentru pacea confesională

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 534, 16 august 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. Vezi: dr. VICTOR MACAVEIU, *Cazul de la Hamba*, în „Unirea", an XXXVI, nr. 31, 31 iulie 1926, p. 1–2. Şi replica aceluiaşi ziar la articolul de faţă: *Câteva cuvinte pentru d-l Nae Ionescu*, an XXXVI, nr. 34, 21 august 1926, p. 1–2, nesemnat.

## *Pro... juventute mea*

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 537, 20 august 1926, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. „Pentru... tinereţea mea" (lat.).

2. Vezi: I. GAVRIL, *Ceartă între uniţi şi ortodocşi*, în „Politica", an I, nr. 64, 18 august 1926, p. 1.

## Ce e cu pacea confesională?

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 541, 26 august 1926, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Vezi: ALEXANDRU RUSU, *O nouă ispravă. Spargerea bisericii noastre din Gălăuţaş*, în „Unirea", an XXXVI, nr. 34, 21 august 1926, p. 1–2.

## Colaborare confesională

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 569, 26 septembrie 1926, p. 1. Semnat *Skythes*.

## O pretenţie costisitoare

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 721, 28 martie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. Vezi: DR. ALEXANDRU RUSU, *Un răspuns pentru d-l Nae Ionescu de la ziarul „Cuvântul"*, în „Unirea", an XXXVII, nr. 12, 19 martie 1927, p. 2.
2. „Şi pe bună dreptate!" (fr.).
3. „Dorinţa este originea ideilor" (germ.).

## Uniatismul – o decadenţă spirituală

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 777, 3 iunie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

Citat, în mare parte, în „Unirea", an XXXVII, nr. 24, 11 iunie 1927, p. 1–2.

1. CIRILLO KOROLEVSKIJ, *L'uniatisme. Définition. Causes. Effets. Dangers. Remèdes*. Prieuré d'Amay S., Meuse, 1927, 64 p. (Irénikon – Collection, nr. 5–6).
2. „La urmă, dar nu în ultimul rând" (engl.).

## Un „răspuns"

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 786, 17 iunie 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Vezi: AUG. POPA, *Un caz de conştiinţă*, în „Unirea", an XXXVII, nr. 24, 11 iunie 1927, p. 1–2. Articolul de faţă al lui Nae Ionescu primeşte replica lui N. LUPU, *Nedumerire fără temei*, *ibidem*, nr. 25, 18 iunie 1927, p. 1–2.

## Religiozitate şi disciplină

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1015, 13 februarie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. Vezi art. nesemnat: „*Articolul XLI*", publicat sub genericul „Legea cultelor minoritare", în „Telegraful român", an LXXVI, nr. 10, 2 februarie 1928, p. 2.

## Învălmăşeala

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1051, 26 martie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Între realitatea naţională şi internaţionalismul catolic

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1443, 29 aprilie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Strajă gurii

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1446, 2 mai 1929, p. 1. Semnat *N. I.*

Inclus în: NAE IONESCU, *Între ziaristică şi filosofie*. Ed. cit., p. 215–217.

## Furoare anti-ortodoxă

Tipărit în „Cuvântul", an V, nr. 1582, 16 septembrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## B. Catolicismul

### O carte de îndrumare mistică

Însemnări publicate în „Ideea europeană", an VII, nr. 174, 15 septembrie 1925, p. 4 (rubrica „Revista săptămânei..."). Nesemnate.

Titlul aparține editoarei.

### O mişcare spirituală transplantată

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 656, 10 ianuarie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Franciscanismul, ordin religios monahal întemeiat în 1209 de Francisc din Assisi (1182–1226), recunoscut de papa Honoriu al III-lea, sub numele de Ordinul fraților minori sau minoriți, recomanda o sărăcie totală; după moartea lui Francisc, ordinul s-a împărțit în două: observanții sau rigoriştii, numiți şi *fraticelli*, păstrau regula primitivă; conventualii sau liberalii duceau viață comună. Papalitatea i-a sprijinit pe cei din urmă.

2. Dominicanismul este întemeiat în 1215 de canonicul spaniol Dominic Guzman (1170–1221), ca ordin religios ce predica sărăcia. Toma d'Aquino a făcut parte din ordinul dominicanilor, numiți şi tomişti.

### Pretenții cari indispun

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 706, 11 martie 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

### O carte mediocră despre Descartes

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 766, 23 mai 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Între ziaristică şi filosofie*. Ed. cit., p. 211–213.

Titlul aparține editoarei.

1. LOUIS DIMIER, *La vie raisonnable de Descartes*. Paris, Librairie Plon, [1926], 281 p. (Col. „Les romans des grandes existences" 5.)

2. „Rațiune" şi „intelect" (lat.).

3. „Minte" (lat.).

4. Alexei Homiakov (1804–1860), părintele ecleziologiei ruse, slavofil. Vezi: *L'Église latine et le Protestantisme du point de vue de l'Église Orthodoxe d'Orient*. Lausanne, 1872.

### O inepție

Publicat în „Cuvântul", an V, nr. 1568, 2 septembrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. Calchiere după fr. *insigne*: „însemnat", „deosebit".

2. J. NOVICOV, *La politique internationale*... Précédé d'une introduction de M. Eugène Véron. Paris, 1886, XXVIII + 393 p. (Bibliothèque historique et politique).

### Ofensiva prozelitismului catolic

Apărut în „Cuvântul", an V, nr. 1575, 9 septembrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Un dar pe care nu-l putem accepta

Tipărit în „Cuvântul", an VIII, nr. 2384, 8 decembrie 1931, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. M. THEODORIAN-CARADA, *L'union chez les Roumains*, în „Irénikon", Tome VIII, nr. 4–5, juillet–octobre 1931, p. 408–438.

Iată fragmentul care-l vizează pe Nae Ionescu:

„«Cuvântul» a pour directeur M. Nae Ionesco. Celui-ci a également une chaire de philosophie à l'Université de Bucarest. C'est un philosophe épris de toutes les traditions byzantines et qui s'est donné la mission de combattre toute tentative de protestantiser l'Église autocéphale. Il passe avec raison pour le représentant du courant conservateur de cette Église. J'ai toujours pensé que c'était un homme de parfaite bonne foi. Mais il possède un esprit qui se laisse tenter par les sophismes et les paradoxes. De sa bonne foi j'ai la preuve, en le voyant ne plus insister sur ce dont on a réussi à lui démontrer l'inexactitude; de même lorsqu'il a ouvert les colonnes de son journal au professeur Frollo pour y défendre la thèse catholique. M. Nae Ionesco croit qu'entre Rome et Byzance il y a une controverse dogmatique et que dans cette controverse c'est Byzance qui a raison. Avec l'aide de la grâce, il se peut que M. Nae Ionesco arrive à constater que Byzance est responsable d'un schisme qui a trop duré. À ce moment, M. Nae Ionesco reconnaîtra qu'il s'est trompé, car c'est un homme intelligent et de bonne foi. Et moi, j'en serai enchanté, car il y a des années que j'ai dit de M. Nae Ionesco que, tout comme moi, il finira en s'unissant."

2. „Şi de la Fiul" (lat.). Adaos catolic la *Mărturisirea de credinţă* niceo-constantinopolitană, privitor la purcederea Duhului Sfânt nu numai de la Tatăl, cum spune credinţa ortodoxă, ci şi de la Fiul.

## Şi totuşi, catolicismul este inactual

Publicat în „Predania", an I, nr. 6–7, 1–15 mai 1937, p. 1–4. Semnat *Nae Ionescu*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Suferinţa rasei albe*. Ed. cit., p. 247–253.

# *C. Anglicanismul*

## Pentru apărarea Ortodoxiei

Apărut în „Ideea europeană", an IV, nr. 111, 28 ianuarie – 4 februarie 1923, p. 3. Semnat *„Un ortodox"*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Suferinţa rasei albe*. Ed. cit., p. 204–206.

## Forme româneşti ale problemei religioase

Tipărit în „Dreptatea socială", an I, nr. 2, 1 februarie 1923, p. 28–41. Semnat *Skythes*.

## Domnule redactor,

Publicat în „Ideea europeană", an IV, nr. 113, 25 februarie – 4 martie 1923, p. 2–3. Semnat *„Un ortodox"*.

Inclus în: NAE IONESCU, *Suferinţa rasei albe*. Ed. cit., p. 206–208.

1. D. MITRANY, *Unirea cu biserica anglicană. O întâmpinare*, în „Ideea europeană", an IV, nr. 112, 11–18 februarie 1923, p. 2; autorul răspunde articolului lui NAE IONESCU, *Pentru apărarea Ortodoxiei* (vezi, *supra*, p. 528).

2. Vezi scrisoarea de răspuns a pr. T. POPESCU şi D. CORNILESCU, publicată sub titlul general *Între anglicani şi ortodocşi. Informaţii şi polemici*, *ibidem*, p. 2.

## Preotul Tudor Popescu şi agitaţia pentru anglicanism

Apărut în „Ideea europeană", an V, nr. 142, 6–13 aprilie 1924, p. 4. Semnat „*Un ortodox*".
1. *Evanghelia după Matei* 26, 31 (şi locurile paralele).

## Iar cazul d-lui Tudor Popescu [I]

Notă apărută în „Cuvântul", an III, nr. 539, 22 august 1926, p. 2. Nesemnată.
1. Nu reproducem scrisoarea lui Tudor Popescu. În aceasta se comentează articolul lui NAE IONESCU, *Disciplina călugărească*, apărut în „Cuvântul", an III, nr. 510, 19 iulie 1926, p. 1 (rubrica „Duminica"), inclus în volumul de faţă la p. 253.

## Iar cazul d-lui Tudor Popescu [II]

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 545, 29 august 1926, p. 2. Nesemnat.
1. Este publicată scrisoarea poetului şi publicistului D. Nanu (1873–1941), preşedinte al Societăţii „Trezirea".

## Congresul Bisericii anglicane

Tipărit în „Cuvântul", an VI, nr. 1891, 28 iulie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparţine editoarei.

# *D. Protestantismul*

## *Rumänien – ein Missionland*

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 764, 21 mai 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
1. „România – ţară de misiune" (germ.).

## Protestantism

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 884, 3 octombrie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparţine editoarei.

# *E. Mişcarea interconfesională*

## Ortodoxia răsăriteană şi pancreştinismul

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 446, 2 mai 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 3–5.
Titlul este preluat din această ediţie.
1. „Cele inegale nu stau laolaltă" (lat.).
2. „Ce are în comun Atena cu Ierusalimul?" Formulă aparţinând lui Tertullian (160–240), prin care se delimitează filosofia de religie.

## *Ad maturandum Christianae unitatis bonum*

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 490, 26 iunie 1926, p. 1–2. Semnat *Nae Ionescu*.
Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 12–17.
1. „Unirea slujește la maturizarea creștinismului" (lat.).
2. „În ghearele morții" (lat.).
3. „Cu întregul popor, consensul unității ecumenice" (lat.).
4. Regele Henric al VIII-lea (între 1509–1547) a dorit să divorțeze de soția sa, Caterina de Aragon, și să se căsătorească cu Ana Boleyn. Susținut de arhiepiscopul de Canterbury, Thomas Wolsey, dar neaprobat de papa Clement al VII-lea, regele obține în 1531 din partea clerului Bisericii Angliei recunoașterea de șef suprem al Bisericii. *Actul de supremație* din ianuarie 1534, aprobat de parlament, prin care i se recunoaște regelui Henric al VIII-lea titlul de șef al Bisericii Angliei, este considerat momentul nașterii Bisericii anglicane.
5. În textul din „Cuvântul", „tronist".

## Creștinismul – fapt istoric

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 772, 30 mai 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparține editoarei.
Inclus în: NAE IONESCU, *Între ziaristică și filosofie*. Ed. cit., p. 213–214.

## Îndatorirea Sf[ântului] Sinod

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 788, 19 iunie 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## Enciclica papei

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 989, 18 ianuarie 1928, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.
1. Prin enciclica *Mortalium animos* din 6 ianuarie 1928, papa Pius al XI-lea (între 1922–1939) a interzis catolicilor, fie ei clerici sau mireni, să participe la mișcarea ecumenică.

## Propaganda interconfesionalistă

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1258, 22 octombrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Titlul aparține editoarei.

# 8. SECTELE

## Sectanții

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 452, 10 mai 1926, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.
Inclus în: NAE IONESCU, *Roza vânturilor*. Ed. cit., p. 5–8.
Titlul este preluat din această ediție.

## Pater Olasz

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 613, 17 noiembrie 1926, p. 1. Semnat *Skythes*.
1. Girolamo Savonarola (1452–1498). Superior al Bisericii Sfântul Marcu din Florența, care și-a propus, prin predicile sale, să purifice moravurile vremii. Excomunicat de papă, arestat și judecat, apoi spânzurat și ars pe rug. Canonizat de Biserica catolică.

## Despre propaganda baptistă

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 697, 28 februarie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## De ce două măsuri?

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 718, 25 martie 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

## Un excelent îndrumător tactic

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 760, 16 mai 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

1. GRIGORIE GH. COMȘA, *Noua călăuză pentru cunoașterea și combaterea sectelor religioase*, Arad, 1927, 180 p.

## Y. M. C. A.

Imprimat în „Cuvântul", an III, nr. 866, 15 septembrie 1927, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

1. Asociația Creștină a Tinerilor, *Young Men's Christian Association*, este creată în 1844 de un grup de tineri, la Londra, propunându-și să slujească idealurile creștine. În anii care urmează sunt create noi filiale în întreaga Europă și în America. În timpul primului război mondial, regina Maria îi invită pe reprezentanții acesteia în România, unde se înființează o filială a asociației. La 1 noiembrie 1923, își stabilește sediul în strada Sălciilor, nr. 17 și acționează în rândurile studențimii și elevilor de liceu. Organizația intrase în sfera de influență a organizațiilor ecumeniste, conduse de sectele neoprotestante, ca dovadă că metodistul John Mott (1865–1955), care conferenția adesea în România, în calitate de președinte al Federației mondiale creștine studențești (de pildă, în data de 22 aprilie 1924, despre „Atrofia sufletului contemporan" și „Despre Y. M. C. A."), este în același timp președinte al mișcării ecumeniste *Faith and Order*, care și-a ținut prima conferință la Lausanne, în 1927.

În 1924, filiala din România a Y. M. C. A. avea un Comitet de onoare, din care făceau parte: A. S. R. Principele Carol, Dr. C. Angelescu, N. Iorga, M. Ormolu, D. Gusti, R. Voinescu; și un Comitet de acțiune, din care făceau parte: Col. Virgil Bădulescu, Gh. Boncescu, Gala Galaction, E. St. Greble, N. Moisescu, N. Petrescu, I. Popescu-Mălăiești, I. D. Protopopescu și I. Rădulescu-Pogoneanu.

## Un proces... al cui?

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 905, 24 octombrie 1927, p. 1. Semnat *Kallikles*.

## Urmașii călugărului din Wittenborg

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 926, 14 noiembrie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## Iov

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1314, 17 decembrie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparține editoarei.

## O provocare adventistă

Publicat în „Cuvântul", an VII, nr. 2105, 2 martie 1931, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Când capul nu e cap

Apărut în „Cuvântul", an VII, nr. 2112, 9 martie 1931, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

1. Ioan Popescu-Mălăieşti (1874–1953). Diacon al Bisericii române din Baden-Baden (1900), profesor de *Vechiul Testament*, Arheologie biblică şi Limba ebraică la Facultatea de Teologie din Bucureşti (1907–1939) şi decan al acesteia (1929–1933 şi 1936–1938); publicist, traducător, autor de manuale şi de lucrări de introducere la *Vechiul Testament* şi arheologie biblică.

# VI. ESTETICA SACRĂ

## Literatură religioasă

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 521, 1 august 1926, p. 2 (rubrica „Bloc-notes"). Semnat *n. i.*

1. Vezi: MIHAIL SADOVEANU, D. D. PĂTRĂŞCANU, *Din vieţile sfinţilor*. Vol. I: *Spre Emaus*; vol. II: *Sfintele amintiri*. Bucureşti, Ed. Cartea românească, 1924, 262 + 28 f. pl. + 253 p. + 16 f. pl.

2. Vezi: ION PILLAT, *Biserica de altădată*. Poezii. Bucureşti, Ed. Cartea românească, 1926, 113 p.

## Păreri de rău... indiscrete

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 611, 14 noiembrie 1926, p. 1. Semnat *Skythes*.

## Palatul şi Catedrala Patriarhală

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 679, 7 februarie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Valorificarea estetică în Biserică

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 801, 4 iulie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Muzica sacră

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 806, 11 iulie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Nevoia de monumental

Publicat în „Cuvântul", an III, nr. 843, 22 august 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu.*

Titlul aparţine editoarei.

## Cartea sfântă a mântuirii

Apărut în „Cuvântul", an III, nr. 870, 19 septembrie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. Vezi: *Noul Testament*. Traducerea părintelui Grigorie (= Gala Galaction). Bucureşti, 1927, II + 355 p. (ed. a doua, 1930).

2. „Ia, citeşte!" (lat.). Cuvinte pe care le-ar fi auzit Fericitul Augustin, cu referire la o epistolă a Sfântului Pavel, ce a determinat convertirea lui.

## Reprezentarea lui Hristos pe scenă

Tipărit în „Cuvântul", an III, nr. 898, 17 octombrie 1927, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. EDMOND ROSTAND, *La Samaritaine*. Évangile en trois tableaux en vers. Paris, Eugène Fasquelle, 1903, 159 p.

Traducerea: EDMOND ROSTAND, *Samarineanca. Evanghelie în trei tablouri în versuri*. Traducere de I. Gr. Perieţeanu. Bucureşti, 1927, 159 p.

2. Vezi: HARALAMB G. LECCA, *I. N. R. I.*, poemă biblică în cinci părţi, un prolog şi o întrebare. A zecea. Bucureşti, 1904, 86 p.

## Structura spirituală a vremii

Publicat în „Cuvântul", an IV, nr. 980, 9 ianuarie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Un element al tradiţiei noastre spirituale

Apărut în „Cuvântul", an IV, nr. 1104, 21 mai 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Academia de Muzică Bisericească

Tipărit în „Cuvântul", an IV, nr. 1174, 30 iulie 1928, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Limba duhovnicească

Publicat în „Cuvântul", an VI, nr. 1685, 30 decembrie 1929, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

## Odoarele bisericeşti

Apărut în „Cuvântul", an VI, nr. 1719, 3 februarie 1930, p. 1, rubrica „Duminica". Semnat *Nae Ionescu*.

Titlul aparţine editoarei.

1. Iacob Stamati (1749–1803). Călugăr la Mănăstirea Neamţ (1764), episcop de Huşi din 1782, mitropolit al Moldovei din 1792 până la moarte. Susţinător al activităţii tipografice, aju-

tând la publicarea unor lucrări ca: *Liturghierul* (1794), *Psaltirea* (1794), *Ceaslovul* (1797), *Prăvălioară, adică Molitvelnic în scurt* (1802) și a unor cărți de Balthasar Gracian și Amfilohie Hotiniul.

2. Gavriil Bănulescu-Bodoni (1746–1821). După studii la Kiev, Patmos, Smirna și Muntele Athos, este profesor în Transilvania și la Iași; profesor de greacă și predicator la catedrala mitropolitană din Iași, rector al Seminarului din Poltava (1786–1791), mitropolit al Poltavei (1793–1799) și apoi al Kievului (1799–1803), membru al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse, din 1801; exarh al Bisericii din Moldova și Țara Românească din 1808, conduce Mitropolia Moldovei până în 1812. Din 1813, arhiepiscop al Basarabiei cu reședința la Chișinău, până la moarte.

Ctitor de biserici, de așezăminte școlare și îndrumător al activității editoriale. Din grija sa au apărut: *Liturghierul* (1815), *Molitvelnicul* (1815 și 1816), *Ceaslovul* (1817), *Psaltirea* (1818), *Mineiul de obște* (1820), *Apostolul* (1820), *Evanghelia* (1820), *Tipicul* (1821) etc.

## ... Și despre odoarele bisericești

Publicat în „Cuvântul", an VI, nr. 1727, 11 februarie 1930, p. 1. Semnat *Nae Ionescu*.

# Indice de nume


**A**

Abdul-Aziz: 583
Achelis Th.: 31, 577
Adam: 63, 68, 73, 74, 75, 79, 85, 88, 90, 406, 424, 619
Afredon: 180, 593
Agatanghel, episcop: 110
Aiginetes: 216
Albertus Magnus: 29
Alecsandri Vasile: 33
Alexandra: 49
Alexandru I: 573
Alexandru al II-lea: 570
Alexandru din Hales: 518
Allier Raoul: 535, 536
Ambrozie, episcop: 110
Ambrozius, sfânt: 90
Amfilohie Hotiniul: 639
Amzăr D. C.: 15, 578, 619
Anastasie, episcop: 118, 119
Anderson: 240
Andreiu, preot: 516
Andrieux, cardinal: 324
Angelescu C.: 235, 491, 492, 493, 628, 636
Angelo de Foligno: 79
Anghel Atanasie: 456, 624, 629
Anselm din Canterbury: 26
Antim al VI-lea: 583
Antonescu G. G.: 240, 241, 599
Antonie al Kievului: 96, 212, 538
Antonie din Padua: 221, 518
Antoniu, împărat: 55
Antonovici Iacov: 523
Aquinas Thomas, *vezi* d'Aquino Toma
Arămescu-Donici Conon: 279, 280, 281, 282, 604, 605
Arcadius, împărat: 589
Archelaus: 49
Ardeleanu, preot: 370, 371
Arghezi Tudor: 601
Arie: 576
Arion Virgil: 565
Aristobul din Cassandreia: 49
Arseniev Nicolai: 6
Asmonei, împărați: 49
Atanasie, *vezi* Mironescu Atanasie
Atanasiu Theodosie: 269, 603
August, împărat: 49
Augustin, Fericitul: 29, 89, 164, 165, 18 518, 616, 638
Averescu Al.: 295, 378, 436, 454, 455, 4 587, 589, 591, 611, 627
Aximene: 191

**B**

Babeş, preot: 246
Baeumker Clemens: 9
Baltaga, preot: 295, 296
Banu C.: 449
Basarab Matei: 7
Batzaria N.: 601
Bauer Fr. Chr.: 5
Bauer I.: 412, 550
Bădescu Iosif: 105, 346, 584, 612
Bădulescu Virgil: 636
Bălan Neculai: 97, 105, 144, 148, 150, 1 170, 171, 183, 216, 217, 219, 234, 2 256, 276, 283, 308, 310, 311, 314, 3 316, 317, 361, 421, 422, 423, 431, 4 456, 458, 584, 598, 621
Bălănescu Silvestru: 189
Băncilă Vasile: 11
Bănulescu-Bodoni Gavriil: 572, 573, 574, 6
Bărbulescu, preot: 198, 199

Bărnuţ Simion: 509
Bedreag I.: 259
Bellarmin Roberto: 447, 624
Benedict, sfânt: 207
Berdiaev Nicolai: 6, 12, 415, 583, 594
Berdnikov I. S.: 189
Bergson Henri: 24
Bérulle: 520
Beveregius Gulielmus: 141, 145, 589
Bianu I.: 573
Bibescu Gh.: 570
Bielinski Visarion: 578
Binet-Sanglé Ch.: 30, 577
Bismarck Otto: 526
Blackwell, arhiepiscop: 624
Blake: 538
Bloy Léon: 62, 67
Blüher Hans: 31
Bogdan Ioan: 486, 627
Boilă R.: 128
Boilă Z.: 308
Boleyn Ana: 635
Bonaventura, sfânt: 518
Bonavia: 382
Boncescu Gh.: 636
Boroianu D.: 156, 574, 590
Bratiano B.: 582
Brătianu I.: 171, 302, 393, 587, 592
Brătianu V.: 20, 145, 185, 372, 436, 442, 443, 454, 455, 459, 592, 621, 628
Brâncoveanu Constantin: 7, 292
Brâncuşi Constantin: 24
Brediceanu Caius: 435
Brentano Lujo: 9
Brumă: 352
Büchner K.: 42
Bucuţa E.: 562
Bulgakov Serghei: 6, 188
Bunea Augustin: 398
Busuioceanu Al.: 583

C

Calinic al II-lea: 629
Cantacuzino Alexandrina: 234, 235
Cantacuzino Şerban: 7
Cantemir Dimitrie: 7
Cara: 33
Caragiale I. L.: 204, 413
Carol I: 102
Carol al II-lea: 203, 285, 292, 293, 443, 595, 636
Carol cel Mare: 280
Caterina, sfântă: 25
Caterina de Aragon: 635
Cavour, conte Camillo di: 526
Cecropide Bartolomeu: 601
Cehov A. P.: 598
Cernăianu Codin: 523
Chiricescu C.: 96, 191, 215, 216, 582
Chiricuţă Petre: 536, 537, 556, 557
Cicio-Pop Şt.: 592
Ciorogariu Roman: 375, 376, 381, 442, 616
Ciosu Platon: 123, 364, 587
Claudia Procula: 81
Clemens Alexandrinul: 157, 518
Clement al VII-lea: 635
Cleopatra, împărăteasă: 49
Cocteau J.: 24, 321
Coculescu Nicolae: 191, 593
Coltar, preot: 470, 471
Coman Ioan: 14
Comnen Isac: 133
Comşa Grigorie: 170, 206, 207, 370, 551, 591, 636
Condrache, preot: 368, 369, 370
Constantin cel Mare: 173, 184, 196, 447
Constantinescu Al.: 269
Constantinescu Emilia: 40
Constantinescu N.: 426
Constantinescu-Iaşi P.: 628
Cornilescu D.: 527, 531, 633
Costachi Veniamin: 593
Cotlarciuc Nectarie: 166, 284, 285, 312, 313, 534, 598, 605
Couchoud P. L.: 28
Crainic Nichifor: 11, 14, 149, 150, 234, 238, 410, 411, 418, 487, 511, 523, 562, 601, 628
Creţu Gh.: 259
Cristea Miron: 8, 11, 12, 98, 100, 103, 119, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 136, 137, 138, 139, 140, 163, 169, 170, 171, 173, 177, 183, 184, 185, 197, 202, 235, 239, 266, 276, 284, 286, 288, 289, 290, 292, 292, 293, 294, 346, 347, 352, 366, 376, 379, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 413, 437, 438, 442, 444, 476, 509, 523, 542, 543, 557, 564, 566, 571, 573, 574, 582, 586, 588, 605, 606
Cristescu Grigore: 97, 360, 582
Crucificatul, *vezi* Iisus Hristos
Curca Patriciu: 615
Cuza A. C.: 320, 321, 322
Cuza Al. I.: 7, 304, 467, 585

**D**

Damocles: 410
Dante Alighieri: 28
D'Aquino Toma: 5, 29, 512, 632
David: 58
Davidescu Ion: 564
Davidson Randall: 539
Dănău, preot: 10, 471
Dăscălescu Alexandru: 269
Deleanu Paul Costin: 594
Descartes René: 35, 520, 632
D'Herbigny, episcop: 287
Dimier Louis: 520, 632
Dimitrie, patriarh: 110
Dionisie, mitropolit: 103
Diotrefe: 381, 382, 617
Dissescu C. Gh.: 128, 129
Dobrogeanu-Gherea I.: 20
Dolfuss: 526, 527
Dolinescu Al.: 240, 599
Doliscinski, preot: 326
Domnul, *vezi* Iisus Hristos
Dostoievski F. M.: 6, 81, 205, 209, 618
Dragnea Radu: 405, 406, 407
Dragomir Silviu: 439, 440, 623, 629
Dreyfus A.: 75
Drews Arthur: 28
Dron C.: 156, 157, 354, 355, 590
Dubois, cardinal: 101, 102
Duca I. G.: 38, 276, 427
Duhul Sfânt: 13, 57, 96, 424, 530, 633
Duma Nichita: 386, 587, 617
Dumnezeu: 5, 10, 13, 21, 23, 24, 26, 27, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 41, 43, 46, 51, 52, 53, 55, 56, 60, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 71, 73, 74, 75, 76, 79, 80, 81, 82, 85, 86, 88, 89, 90, 91, 101, 104, 112, 113, 114, 115, 120, 125, 131, 134, 136, 137, 138, 140, 142, 143, 150, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 167, 173, 174, 180, 181, 182, 185, 186, 188, 189, 190, 192, 194, 197, 205, 206, 207, 208, 209, 218, 220, 221, 222, 225, 226, 227, 238, 244, 247, 252, 254, 258, 259, 261, 263, 264, 269, 274, 278, 280, 282, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 294, 296, 306, 321, 328, 330, 337, 341, 342, 343, 346, 348, 353, 356, 362, 372, 376, 378, 379, 382, 385, 394, 395, 396, 400, 404, 406, 407, 410, 424, 426, 427, 429, 439, 443, 450, 452, 456, 469, 472, 473, 474, 475, 495, 497, 503, 507, 509, 510, 517, 525, 528, 529, 530, 533, 534, 541, 542, 546, 548, 554, 555, 556, 561, 562, 563, 572, 576, 578, 592, 606, 610, 612, 619, 633
Durtal, personaj: 503
Dzuvani Visarion: 108, 109, 110, 111

**E**

Eftimiu Victor: 550
Einstein A.: 209
Elena, Principesa-Mamă: 237, 359
Eliade Mircea: 10, 15, 575, 583
El-Şadai-Set-Şeitan: 320
Enacovici Titus: 427, 622
Enăceanu Ghenadie: 122, 236, 268, 603
Epicur: 60, 64
Erasmus din Rotterdam: 37
Erbiceanu Constantin: 427
Eriugena Scottus: 518
Ermoghen, episcop: 110
Eunomie: 26, 576
Eunomius, *vezi* Eunomie
Eusebiu, sfânt: 173
Eutihie: 591
Eutropiu: 589
Eva: 68
Evghenie, episcop: 110

**F**

Faguet Emile: 25
Fasquelle Eugène: 638
Fecioru Dumitru: 594
Ferdinand I: 12, 281, 586
Filipescu Nicolae: 427
Filofteia, sfântă: 220, 221, 222
Fischer Alois: 9
Florenski Pavel: 6, 7, 13
Florovski Gh.: 12, 13, 583
Förster F. W.: 9, 12, 583
Fouillée A. J. E.: 116, 586
Fra Angelico da Fiesole: 24
Francisc din Assisi: 518, 632
Franco Bahamonde: 526
Freud S.: 30, 31, 209
Frollo I.: 392, 399, 400, 401, 618, 619, 633
Fuioagă I.: 180, 182, 593
Funk Fr.: 173
Furtună Horia: 411, 550, 620

**G**

Gabalda J.: 576
Galaction Gala: 21, 22, 248, 321, 479, 523, 561, 567, 572, 575, 612, 636, 638

Galilei Galileo: 75
Gandhi M. K.: 52
Gardiner R. H.: 240
Garrigou-Lagrange R.: 401
Gasparri, cardinal: 302
Gavril I.: 255, 601, 630
Gavrilă D.: 507, 508
Gentile Giovanni: 28
Georgescu Al.: 128, 129, 130, 131
Georgescu Pimen: 124, 136, 149, 151, 152, 154, 155, 171, 273, 301, 428, 477, 494, 587
Georgescu, preot: 335, 336
Georgescu-Kiriac D.: 340, 341, 565, 612
Ghenadie, *vezi* Enăceanu Ghenadie
Gheorghiu Basile: 583
Gherasim, monah: 376, 377
Gherea, *vezi* Dobrogeanu-Gherea I.
Gherman, arhiepiscop: 216
Ghibu Onisifor: 343, 523
Ghica Grigore Vodă: 570
Ghica Vladimir: 588
Glicsmann L.: 576
Glubokovski N. N.: 6, 12, 583
Godeanu Virgil: 583
Goga Octavian: 38, 151, 438, 439, 441, 589, 611
Goldiş Vasile: 164, 165, 168, 310, 329, 330, 409, 410, 412, 418, 419, 439, 452, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 591, 624
Gorceakov A. M.: 570
Grabmann Martin: 9
Gracian Balthasar: 639
Graetz Heinrich: 49, 55, 579
Greble E. St.: 636
Greenwood Thomas: 12, 583
Grigore, sfânt: 347
Grigorie de Nyssa: 26, 576
Grigorie al VII-lea: 96, 582
Grigorie al XIII-lea: 118, 586
Grosu Gurie: 150, 161, 162, 167, 172, 183, 277, 278, 284, 326, 377, 431, 487
Grünewald Mathias: 59, 61, 62
Guciujna, preot: 295, 296
Guicciardini Pietro: 241, 599
Gusti Dimitrie: 636
Guzeanu Marin: 204
Guzman Dominic: 632

H

Haeckel Ernst: 42, 116, 502, 586
Halifax Viscount: 539, 541
Hannuk: 81
Harnack Adolf: 5, 206
Hartmann N.: 538
Hasenklever W.: 24
Hegesias: 60, 64
Henri al IV-lea: 355
Henric al VIII-lea: 635
Heraclius: 135
Hermes Trismegistul: 88
Herodes Antipa, *vezi* Irod
Hertwig O.: 9
Hilbert David: 9
Hircan, rege: 49, 55
Hitler Adolf: 526
Homiakov A. S.: 188, 520, 632
Honoriu al III-lea: 632
Hossu Iuliu: 104, 105, 421
Hristofor, episcop: 110
Hristos, *vezi* Iisus Hristos
Husserl Edmund: 9
Huysmans J. K.: 503

I

Iacov Grecul: 328, 610
Iacov, sfânt: 66
Ibrăileanu G.: 20
Iehova: 55, 320
Ieremia, profet: 20
Ieremia al II-lea: 158, 590
Ierotei, episcop: 110
Iezechiel: 591, 628
Ignaţiu de Loyola: 510
Iisus Hristos: 12, 13, 19, 20, 28, 29, 33, 39, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 68, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 79, 80, 81, 97, 102, 103, 104, 114, 115, 116, 117, 120, 136, 140, 142, 145, 148, 151, 155, 157, 158, 159, 162, 163, 175, 182, 189, 194, 195, 199, 205, 207, 217, 220, 232, 242, 247, 252, 253, 261, 265, 267, 286, 291, 312, 320, 321, 333, 351, 361, 362, 371, 375, 376, 382, 383, 387, 400, 426, 450, 475, 503, 508, 512, 516, 523, 528, 529, 530, 536, 537, 541, 550, 554, 555, 562, 567, 568, 576, 577, 579, 581, 602, 614, 615, 633
Ilarie, episcop: 107
Ileana, principesă: 237, 251
Ioachim al IV-lea: 7, 585
Ioan Damaschinul: 157, 250
Ioan, Evanghelistul: 19, 33, 49, 62, 66, 112, 115, 188, 381, 579, 580, 581, 603, 607, 614, 617, 628
Ioan Gură de Aur, *vezi* Ioan Hrisostomul

Ioan Hrisostomul: 147, 157, 163, 182, 250, 589, 603
Ioanid T.: 329
Ioan Scărarul: 24
Ionescu Antoaneta: 613
Ionescu Marin: 213, 214, 360, 469, 470, 585, 597, 601, 611
Ionescu Nae: 3-664
Iordăchescu Cicerone: 489, 628
Iordăchescu Valeriu: 489, 577, 628
Iorga Nicolae: 20, 40, 109, 178, 183, 184, 281, 359, 360, 444, 496, 497, 516, 564, 581, 597, 605, 629, 636
Iorgu de la Sadagura: 33
Iosephus Flavius: 49
Iosif, sfânt: 53
Iov: 65, 221, 222, 555, 597, 636
Irod, împărat: 49, 50, 54, 55, 56, 81
Isaia: 188, 549
Iuda Iscariotul: 54, 56, 66, 68, 69, 70, 387
Iuliu Cezar: 118
Ivanov G. M.: 630
Ivaşcu Niculae, *vezi* Ionescu Nae

Î

Î. P. S. Miron, *vezi* Cristea Miron

J

Jean de Paris: 447
Jianu Cusman: 345, 346
Juan de la Cruz: 24, 207
Jurgea-Negrileşti Ana: 522

K

Kaifa: 81
Kallikles, *vezi* Ionescu Nae
Kant Immanuel: 21, 27, 320
Karamazovi: 81
Karmiris I. N.: 590
Karsavin L. P.: 6, 12, 583
Kartachoff A.: 237, 599
Kierkegaard Søren: 10
Kiriac, *vezi* Georgescu-Kiriac D.
Kisseleff P. D.: 570
Klein Felix: 9
Kogălniceanu M.: 304
Kokoschka Oscar: 24
Korolevsky Ciril: 511, 512, 513, 631
Kosigene: 191
Kostaki Lupu: 281
Kullmann Gustav: 248, 554, 555
Külpe Oswald: 9

L

Lambruschini R.: 241, 599
Lapedatu Al.: 128, 129, 132, 136, 137, 142, 152, 163, 185, 202, 284, 302, 303, 304, 305, 306, 346, 418, 419, 420, 421, 422, 439, 457, 459, 566, 587
Lazăr, sfânt: 106
Lecca Haralamb: 568, 638
Lecoffre V.: 576
Leibniz G. W.: 53
Leiner Oscar: 579
Leon al XIII-lea: 5, 539
Leonard N.: 358, 614
Leonhardt Ion: 555, 556
Leontiev Konstantin: 390, 618
Leopold I: 629
Le Roy Edmond: 192
Leu Grigorie: 270, 271
Lilio: 191
Logosul, *vezi* Iisus Hristos
Lossky N.: 6
Lovinescu E.: 20
Luca, Evanghelistul: 33, 66, 579, 581, 584, 586, 592
Lungu Dionisie: 25, 252, 253, 300, 475, 576, 601
Lupaş Ion: 439, 629
Lupu N.: 177, 178, 283, 429, 592, 631
Lupu Vasile: 7, 99, 583
Luther Martin: 20, 207, 538, 554

M

Macaveiu Victor: 630
Macrobius Ambrosius: 49, 579
Magieru Andrei: 10, 464, 471
Mahomed: 29
Maica Domnului: 39, 50, 51, 52, 59, 62, 79, 84, 85, 341, 606
Mailath G. C.: 325, 610
Mangra Vasile: 282, 294, 605
Maniu Adrian: 562
Maniu Iuliu: 38, 178, 179, 184, 283, 399, 429, 430, 436, 437, 441, 442, 470, 621
Manolescu Ion: 569
Mansi J. D.: 593
Marcu, Evanghelistul: 33, 66, 115, 579, 580, 581
Maria, regină: 636
Maria Fecioara, *vezi* Maica Domnului
Mariamne: 49
Maritain Jacques: 135, 224, 321, 517, 630
Maritain Raïsa: 517
Martin J. B.: 593

Marx Karl: 101
Matei, Evanghelistul: 33, 62, 63, 579, 580, 581, 586, 588, 594, 605, 616, 634
Matei I.: 124, 156, 157, 301, 338, 339, 343, 344, 346, 347, 363, 364, 365, 384, 612
Matei Sanda: 301, 343, 347, 364, 384
Maurras Ch.: 324
Maxim Mărturisitorul: 89
Mayer Hans von: 9
Mayer: 241, 599
Mântuitorul, *vezi* Iisus Hristos
Mehedinţi Simion: 11, 556, 557
Meletie, *vezi* Metaxakis Meletie
Meletie Sirigul: 583
Mercier D. J.: 539, 540
Mesia, *vezi* Iisus Hristos
Metaxakis Meletie: 287, 538, 606
Miclescu Calinic: 7, 585
Micu Samuil: 393
Mielul, *vezi* Iisus Hristos
Migne J.-P.: 9
Mihai, rege: 424
Mihai Viteazul: 142, 495, 629
Mihail, episcop: 110
Mihalache Ion: 442
Mihălcescu Ion, *vezi* Mihălcescu Irineu
Mihălcescu Irineu: 8, 264, 265, 436, 479, 583, 594, 601, 602
Milcoveanu, col.: 272, 273
Mille Constantin: 570
Miloşescu N. D.: 610
Mironescu Atanasie: 378, 594, 617
Mirto Eduard: 159
Mitariu, preot: 312
Mitilineu I. M.: 312, 313
Mitrany D.: 530, 531, 633
Moise: 29
Moisescu N.: 636
Moldovanu, preot: 351, 352
Moleschott J.: 42
Montesquieu Ch. L.: 578
Mott John: 636
Movilă Petru: 99, 180, 583
Mudt Conrad: 37
Müller G. E.: 9
Murafa, preot: 296
Murea, preot: 296
Mussolini Benito: 318, 525, 526, 611
Muzicescu Gavriil: 565

N

n. i., *vezi* Ionescu Nae
N. I., *vezi* Ionescu Nae
Nanu D.: 26, 533, 534, 576, 634
Napoleon Bonaparte: 573
Neaga, preot: 295
Nemo, *vezi* Ionescu Nae
Neron: 20
Nestorescu-Bălceşti H.: 628
Neumann: 539
Nicolae, principe: 237
Nicolae al II-lea: 106
Nicolae Ivan: 362, 388, 391, 392, 516, 614
Nicolau Gherontie: 106, 107, 473, 585
Nicolcescu: 350
Niculescu Al.: 457
Niculescu Ghenadie: 191, 587
Nietzsche Fr.: 61, 65
Nikitin At.: 248
Nikolaos din Damasc: 49
Novikov J.: 521, 632

O

Octavian, împărat: 49
Olasz S. J.: 548, 549, 635
Origen: 37, 68, 157, 213, 518
Ormolu M.: 636
O. Vladimir, *vezi* Ionescu Nae

P

Paleologu I.: 504, 505
Pamfil Filaret: 365
Panaitescu Emil: 318
Panaitescu Vasile: 613
Pargoire Jules: 25, 576
Partenie P.: 565
Pascal Blaise: 25, 76, 163, 525, 581
Pavel, sfânt: 37, 70, 80, 129, 153, 174, 187, 382, 538, 581, 593, 638
Păcală: 504, 516, 601
Păcurariu M.: 610
Pătrăşcanu D. D.: 561, 637
Păclişanu Z.: 449
Pârvan Vasile: 577, 623
Perieţeanu I. Gr.: 568, 638
Petit Louis: 593
Petrescu Cezar: 562, 601
Petrescu Ghenadie: 327, 356, 366, 378, 566, 574, 616
Petrescu N.: 636
Petrovici Ion: 34, 485, 486, 487, 494, 627
Petru, sfânt: 66, 67, 70, 151, 153, 174, 322, 377, 435, 501, 507, 523, 615
Petru cel Mare: 6
Pfänder Al.: 9

Pherekyde M.: 591
Picasso Pablo: 24
Pico della Mirandola: 29
Pietro d'Abano: 28, 29
Pilatus Pontius: 70, 81
Pillat Ion: 562, 637
Pişculescu Gr., *vezi* Galaction Gala
Pius al IX-lea: 5, 242, 593
Pius al X-lea: 619
Pius al XI-lea: 540, 635
Pius al XII-lea: 619
Platon: 67, 89
Plehanov G. V.: 209
Plotin: 24
Poincaré Henri: 192
Policrat: 128
Pomponazzi Pietro: 29
Pop Valer: 462
Popa Aug.: 631
Popa Şapcă: 142
Popa Tandă: 317, 609
„Popescu", *vezi* Ionescu Nae
Popescu Ioan: 342
Popescu Manea: 597
Popescu Nicolae: 259, 263, 444, 572, 597, 602
Popescu Spiridon: 565
Popescu Stelian: 127
Popescu Teodor M.: 14, 201, 291, 593, 594, 595
Popescu Tudor: 39, 201, 213, 235, 253, 264, 360, 420, 454, 458, 527, 528, 529, 531, 532, 533, 576, 634
Popescu Victor: 291, 583, 606
Popescu-Mălăieşti I.: 557, 636, 637
Popescu-Moşoaia D.: 127, 233, 339, 523, 587
Popovici I.: 13
Portal, abate: 539
Potle, *vezi* Potlis M.
Potlis M.: 141, 145, 588
Poulenc Fr.: 24
Procopie Neculai: 218
Procopovici Alexe: 211, 245, 596
Protopopescu I. D.: 636
Psellos Mihail: 9
P. S. Atanasie, *vezi* Mironescu Atanasie
P. S. Ghenadie, *vezi* Niculescu Ghenadie
P. S. Ghenadie, *vezi* Petrescu Ghenadie
P. S. Gherasim, *vezi* Safirin Gherasim
P. S. Gherontie, *vezi* Nicolau Gherontie
P. S. Grigorie, *vezi* Comşa Grigorie
P. S. Gurie, *vezi* Grosu Gurie
P. S. Iacov, *vezi* Antonovici Iacov
P. S. Ioan, *vezi* Stroia Ioan
P. S. Iosif, *vezi* Bădescu Iosif
P. S. Iustinian, *vezi* Teculescu Iustinian
P. S. Ivan, *vezi* Nicolae Ivan
P. S. Lucian, *vezi* Triteanu Lucian
P. S. Nectarie, *vezi* Cotlarciuc Nectarie
P. S. Neculai, *vezi* Bălan Neculai
P. S. Nichita, *vezi* Duma Nichita
P. S. Pimen, *vezi* Georgescu Pimen
P. S. Platon, *vezi* Ciosu Platon
P. S. Roman, *vezi* Ciorogariu Roman
P. S. Tit, *vezi* Simedrea Tit
P. S. Vartolomeu, *vezi* Stănescu Vartolomeu
P. S. Vasile, *vezi* Suciu Vasile
P. S. Visarion, *vezi* Puiu Visarion
Puiu Visarion: 150, 162, 167, 172, 284, 297, 300, 311, 312, 327, 335, 364, 378, 458, 589, 608
Puţureanu, dr.: 341

R

Racoveanu Gh.: 15, 168, 406, 590, 591
Radu Vasile: 339, 575, 612
Rafael: 37
Ralea Mihail: 578
Ralle, *vezi* Rallis G. A.
Rallis G. A.: 141, 145, 588
Rauschenbusch W.: 5
Rădoi: 312
Răducanu Ion: 367, 368, 369
Rădulescu-Motru C.: 9, 11, 23
Rădulescu-Pogoneanu I.: 636
Răutul B., *vezi* Ionescu Nae
Renan Ernest: 28, 33
Reuchlin Johannes: 37
Rhinelander S.: 241
Ritschl Albrecht: 5
Robu Mihai: 522
Rockfeller John: 535, 536
Rostand Edmond: 568, 638
Roşca Eusebiu: 282, 605
Runes Dagobert: 33, 34
Russell Bertrand: 192
Rusu Al.: 394, 510, 511, 618, 630, 631

S

Sade D. A. F. de: 565
Sadoveanu M.: 561, 637
Safirin Gherasim: 199, 236, 269, 594
Salazar Antonio de Oliveira: 526
Satie Eric: 24
Sava, sfânt: 106
Savonarola Girolamo: 25, 549, 635

Scheler Max: 24
Schiller Friedrich: 569
Schönberg Arnold: 24
Schuschnigg, cancelar: 526, 527
Scorobeţ T.: 258, 277, 310, 314, 315, 316, 317, 601, 602, 604
Scriban Iuliu: 8, 300, 357, 360, 476, 479, 528, 532, 583, 601, 607, 618
Scurtescu, preot: 374, 375
Secrieru Gh., preot: 326
Seipel A.: 526, 527
Senex, *vezi* Simedrea Tit
Simedrea Tit: 12, 100, 103, 123, 131–135, 162, 219, 220, 248, 251, 272, 284, 412, 523, 583, 587, 588, 597, 601, 613
Simeon Noul Teolog: 13
Simion, sfânt: 106
Simon, *vezi* Petru, sfânt
Sk., *vezi* Ionescu Nae
Skythes, *vezi* Ionescu Nae
Socrate: 60, 63
Solomon Bercu: 392, 393
Soloviov Vladimir: 6, 10, 415
Spătaru, preot: 157, 590, 616
Spener F. I.: 5, 590
Spinoza Baruch: 576
Stalin I. V.: 38
Stamati Iacob: 572, 638
Stanciu, preot: 263, 264, 602
Stănescu Vartolomeu: 10, 150, 169, 174, 183, 187, 188, 189, 190, 191, 194, 195, 196, 208, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 300, 311, 314, 348, 350, 351, 458, 471, 587, 589, 593, 594, 603, 604, 607
Stăniloae Dumitru: 14
Stănoiu Damian: 286, 601, 605
Sterian Paul: 168, 591, 599, 600
„Stoenescu", *vezi* Ionescu Nae
Stoian Gh.: 374
Stoianovici: 248
Stragorodţki Serghie: 13
Strauss D. Fr.: 42
Strohl H.: 12, 583
Stroia Ioan: 325,464, 610
Studitul Teodor: 25, 576
Sturdza Marius: 312, 313
Suciu Vasile: 308, 422, 432, 469, 514, 515, 516

Ş

Şaguna Andrei: 7, 219, 502, 596
Şeicaru Pamfil: 255, 269, 413, 620
Ştefan, sfânt: 106, 585, 596
Ştefănescu Marin: 601
Ştefănescu Melchisedec: 7
Ştefulescu Al.: 610
Ştirbey Barbu, domn: 570
Ştirbey Barbu: 285, 587, 592

T

Tafrali O.: 141
Tanasiev, preot: 326
Tannery O.: 192
Tartuffe, personaj: 491, 492
Tatăl, *vezi* Dumnezeu
Teculescu Iustinian: 167, 172, 592
Teodorescu Paul N.: 261, 262
Teodosie, mitropolit: 629
Teofil: 590
Tereza de Avila: 37
Tertullian: 26, 538, 634
Theodorescu Dem.: 576
Theodorian-Carada M.: 130, 522, 523, 524, 633
Theodosie, *vezi* Atanasiu Theodosie
Thévenin Léo: 503
Timotei: 593
Tolstoi Lev: 6
Tomescu Ion: 207
Tonca Mihai, *vezi* Ionescu Nae
Trendelenburg Fr. A.: 9
Trifa Iosif: 260, 261, 602
Trifon, patriarh: 8
Triteanu Lucian: 149, 174, 175, 269, 353, 368, 369, 370, 523, 589, 592
Troilo: 29
Tudor Sandu: 169, 591, 601

U

Udenski: 96
„Un asecerist mai în vârstă", *vezi* Ionescu Nae
„Un ortodox", *vezi* Ionescu Nae
„Un prelat de Dincoace", *vezi* Ionescu Nae
Underhill Evelyn: 597

V

Vaida-Voievod Al.: 20, 399, 592
Vasile al III-lea: 8, 95, 101, 102, 582, 604
Vasile cel Mare: 144, 145, 146, 576
Vasilescu August: 606
Văitoianu Arthur: 591
Veniamin I: 583, 585
Véron Eugène: 632
Victor Emanuel: 322
Vintilescu P.: 594

Vlad Aurel: 283, 429, 430, 436, 437, 438
Vladimirescu Tudor: 180
Vlastare Mateiu: 180, 181, 593
Vlemides Nichifor: 9
Voght Karl: 42
Voinescu R.: 636
Von Unruh: 24
Vulcănescu Mircea: 168, 591, 594, 600

**W**

Wagner I. J.: 42
Wasmann Erich: 619
Wedgwood, col.: 393
Whimshurst: 74
Wilhelm, împărat: 20
Wolsey Th.: 635

**Y**

Ygrec, *vezi* Gliesmann I.

**Z**

Zaharia Marioara: 365, 366
Zamfirescu Nicodim: 257
Zeller Eduard: 9
Zenkovski N.: 6, 248
Zenon: 61, 65
Zonaras Ioan: 9, 133, 188

# Cuprins

*Nae Ionescu – teologul* (Dora Mezdrea) . . . . . . 5
Notă asupra ediției . . . . . . 15

## I. ȘTIINȚĂ ȘI RELIGIE

Vremuri apocaliptice . . . . . . 19
[illegible]ma religioasă . . . . . . 20
„Piatra din capul unghiului" . . . . . . 21
„Sufletul mistic" . . . . . . 23
Teodor Studitul, părintele Dionisie și ajutoarele sale . . . . . . 25
Misticism?... . . . . . . 26
Rațiune și credință . . . . . . 26
„Horoscopul religiilor" . . . . . . 27
Religie și psihanaliză . . . . . . 30
Religie și morală . . . . . . 32
În jurul „Evangheliei a cincea" . . . . . . 33
Problema deismului, ateismului și panteismului . . . . . . 34
Un misticism al disperării . . . . . . 35
Filosofie și religie . . . . . . 36
Teismul universal-religios . . . . . . 37
Libertatea de gândire . . . . . . 38
Infirmitate spirituală . . . . . . 39
Misticism, fals misticism și Ortodoxie . . . . . . 40
Științificii și teologia . . . . . . 42
Iubirea, act de cunoaștere . . . . . . 44

# II. MÂNTUITORUL

## 1. Naşterea

La naşterea Domnului ........ 49
Fuga în Egipt ........ 50
Crăciunul – sărbătoarea singurătăţii metafizice a omului ........ 52
Trei Crai de la Răsărit ........ 53
Măcelul ........ 55

## 2. Întâmpinarea

Duminica Stâlpărilor ........ 57

## 3. Răstignirea

Pascalia [I] ........ 59
*Juxta Crucem* ........ 61
Tristia ........ 66
Sofisma cea mare ........ 68

## 4. Învierea

Pascalia [II] ........ 70
Înviere [I] ........ 71
Să mărturisim Paştele! ........ 73
Paştele gândului şi celelalte Paşte ........ 74
Înviere [II] ........ 76

# III. ANTROPOLOGIE CREŞTINĂ

„... Şi s-a făcut om" ........ 79
Dialectica păcatului ........ 81
Trup şi întrupare ........ 82
Minunea din Bethleem ........ 84
Creaţiune şi păcat ........ 85

# IV. ORTODOXIA

## 1. Ecumenicitatea ortodoxă

Sinodul Ecumenic Ortodox
La Ierusalim ........ 95
Nevoia unor congrese panortodoxe ........ 97
Conducerea religioasă a Răsăritului ........ 98
Rosturile conducătoare ale Bisericii noastre ........ 99
Crima sovietică împotriva Duminicii ........ 100
Dezorganizarea în Biserica Răsăriteană ........ 100
Impasibilitate ........ 101
Îndreptar ........ 102
Primatul temporalului? ........ 103
Îndreptarea unei erori ........ 104
Sfinți naționali? ........ 105
Nedumeriri ........ 106
Pregătiri pentru Sinodul panortodox ........ 106
Sf[ântul] Sinod și statul român sunt în vină ........ 107
În chestiunea Bisericii albaneze ........ 108
........ 109

## 2. Predania sau Sfânta Tradiție

Iubirea aproapelui și iubirea metafizică ........ 112
Învățătura Bisericii ........ 113
Iertarea creștină ........ 114
Crede și te vei mântui ........ 115
Ce e Predania? ........ 116

## 3. Disciplina canonică și dogmatica ortodoxă

Stil nou – stil vechi ........ 118
Locotenența patriarhală ........ 119
Canoanele ........ 121
Patriarhul dă delegații... ........ 122
Mai avem patriarh? ........ 123
O îndatorire de conștiință ........ 126
Apărătorii patriarhului ........ 127
În sfârșit, argumentele ........ 128
Răspuns unui canonist ........ 129
„Patriarhul și regența" ........ 131
Patriarhul român și canoanele ........ 133

Convocarea Sf[ântului] Sinod ... 136
Biserica, îndreptarul nostru ... 137
Scrisoare deschisă Înalt Prea Sfinției Sale, domnului domn dr. Miron Cristea, Patriarh al României ... 138
Jurământul preoților ... 140
Între roate ... 141
Distinguo ... 143
Conflictul din Sf[ântul] Sinod ... 144
Nedumeriri canonic-juridice ... 145
Ce este un sinod? ... 146
Schisma ... 148
Liga arhiereilor creștini ... 149
Dificultăți bisericești ... 151
Agitații pe tema calendarului ... 152
Pentru liniștirea creștinilor ... 153
O pastorală nesinceră ... 154
Revizuirea canoanelor ... 155
Pentru reluarea tradiției dogmatice răsăritene ... 157
Un sighilion patriarhal ... 158
Prin mărăcini ... 159
Rătăcirea cea de pe urmă ... 160
După hotărârea Sinodului ... 161
Tot despre rătăcirea sinodală ... 162
Despre sinoadele tâlhărești, pe cari le uită d-l V. Goldiș ... 164
Tranzacție ... 166
Panica sinodală ... 167
Sinodul în gravă încurcătură ... 168
Cresc agitațiile ... 169
Cine e vinovatul de la 24 ianuarie ... 170
Cele după Paști ... 172
În legea strămoșilor și a lui Dumnezeu ... 173
Un episcop sincer... ... 174
Pentru reintrarea în Ortodoxie ... 175
Pentru restabilirea autorității Bisericii ... 177
Unde e dezlegarea? ... 178
Prolog de polemică ... 179
Între Afredon și Mateiu Vlastare ... 180
Spre pacea religioasă ... 183
Nu guvernul, ci patriarhul! ... 184
Metoda amânării ... 185
Răspuns unui preot ardelean ... 186
Răspuns Prea Sfințitului Vartolomeu (I) ... 187
Răspuns Prea Sfințitului Vartolomeu (II) ... 190
Răspuns Prea Sfințitului Vartolomeu (III) ... 191

Răspuns Prea Sfinţitului Vartolomeu (IV) ........ 195
Ei, şi?... ........ 197
Paştele cel adevărat ........ 198
Prăznuirea adevăratei Învieri ........ 198
Pe când anatema? ........ 199
Înnoire? ........ 201
Restabilirea ecumenicităţii ........ 202
Pentru reînnoirea vieţii bisericeşti ........ 203

### 4. Creştinismul românesc

Reforma bisericească ........ 204
*Sfânta Scriptură* în creştinismul românesc ........ 206
Organicitatea Ortodoxiei româneşti ........ 207
Ortodoxia de foileton şi radicalismul literar ........ 209
Biserica ţăranilor ........ 211
*Ecclesia docens* ........ 212
Spirit nou în Biserică ........ 213
Zeloşii „ortodoxiei" ........ 214
O izbândă a Bisericii noastre ........ 215
O iniţiativă pentru întărirea Bisericii ........ 216
O liturghie românească ........ 217
Ardelenii în Biserică ........ 218
Ortodoxia românească ........ 219
Ortodoxie ........ 220
Misiunea pravoslavnică a Bisericii ........ 222
Pentru o teologie cu „nespecialişti" ........ 223
Limitele criticei teologice ........ 225

## V. BISERICA

### 1. Ierarhia bisericească

#### A. Laicii

Cultura academică şi teologia ........ 231
Ofensiva religioasă a laicilor ........ 232
Tot despre Biserica luptătoare ........ 233
Ah! femeile... ortodoxe ........ 234
De la pregătirile preliminarii la discutarea principiilor ........ 236
O pildă ........ 237
Laicii în Biserică ........ 237
Un organism al conştiinţei religioase ........ 238

## B. Tinerii

Etica sportului ... 239
Ideologia societăților creștine studențești ... 240
Tineretul și Ortodoxia ... 241
F. A. S. C. R.-ul la Cernăuți ... 242
De la noi, la Blaj ... 244
La Bran ... 246
Congresul studențesc de la Oradea ... 246
Noua tinerime ... 247
Folosința lăuntrică a Ortodoxiei ... 249
Pentru înființarea unui ordin călugăresc de cărturari ... 250
Dezorientare duhovnicească ... 251

## C. Monahii

Un atlet al restaurării vieții monahale ... 252
Disciplina călugărească ... 253
Trei, Doamne, și toți trei... ... 254
Pentru restaurarea tradiției monahale ardelene ... 255
Pentru restaurarea monahismului ... 256
Banul săracului ... 257

## D. Clericii

Preoții ... 258
„Adunările creștinești" ... 259
La o aniversare ... 260
Obiceiuri proaste ... 261
Preotul în religiozitatea răsăriteană ... 262
O pagină de disciplină creștinească ... 263
Congresul preoților ... 264
Solidaritatea preoților cu chiriarhii ... 265
Participarea clerului la viața bisericească ... 266

## E. Episcopii

Ierarhia ortodoxă ... 267
Judecata morților ... 269
Într-o chestie personală de un interes mai larg ... 269
Vrem o lămurire! ... 270
De ce nu apărăm pe P. S. Vartolomeu ... 271
Simonie? ... 272
Îndatorirea episcopatului ... 273
Sprijinul presei în renașterea vieții religioase ... 274
După alegerile episcopale ... 275

### F. Mitropoliţii


Misionarism ........ 277
Mitropolia Basarabiei ........ 277
În plin Ev Mediu ........ 279
... Şi despre Conon ........ 279
... Şi o vorbă de pace ........ 280
Fapte ........ 282
Păcatul orgoliului ........ 283
Absenteism ........ 284
Vorba noastră ........ 284


### G. Patriarhul


Tot despre refacerea vieţii mănăstireşti ........ 286
Pierderea simţului Ortodoxiei ........ 287
Pentru mai marea slavă a lui Dumnezeu ........ 287
Sabia stăpânirii lumeşti ........ 288
„Pre stăpânul şi arhiereul...” ........ 289
Un plan european ........ 291
„Demisia” părintelui patriarh ........ 292
Unde e ierarhul? ........ 293


## 2. Probleme juridic-administrative

### A. Din interiorul ţării


O stare de spirit periculoasă ........ 295
În jurul cazului de la Hamba ........ 296
Centralizarea administraţiei mănăstireşti ........ 297
Între Sf[ântul] Sinod şi congresul bisericesc ........ 298
Dificultăţi ale organizării monahismului ........ 300
Nepreciziunea juridică în viaţa bisericească ........ 301
Averile bisericeşti ........ 302
Fondul religionar din Bucovina ........ 303
Articolul XLI ........ 304
Polemici confesionale ........ 306
Protestul Blajului ........ 307
Iarăşi despre legea cultelor minoritare ........ 308
Ceasuri grele ........ 310
Visarion Puiu ........ 311


### B. Din afara graniţelor


Ce e cu capela română din Viena? ........ 312
Iarăşi despre capela română de la Viena ........ 314

Jurisdicţia românilor din America . . . . . 314
Organizarea ortodocşilor din afara graniţelor . . . . . 315
Problemele politice ale Ortodoxiei . . . . . 316
„Popa Tandă" . . . . . 317
Românii din Istria . . . . . 318

## 3. Anomalii în viaţa Bisericii

### A. Racile diverse

Domnul Cuza revizuieşte... . . . . . 320
Modernismul în Biserică . . . . . 322
Religia ca instrument politic . . . . . 323
Glume nelalocul lor . . . . . 324
„Parlament bisericesc"? . . . . . 325
Anarhia bisericească . . . . . 326
„Couardise, mère de la cruauté" . . . . . 327
Anarhia de sus . . . . . 328
La încheierea socotelilor . . . . . 330
Anarhia de sus şi slugărnicia de jos . . . . . 332
Ascultarea . . . . . 333
Zarafii în Casa Domnului . . . . . 333
Racilele personalismului în viaţa bisericească . . . . . 334
Închiderea capelei din Edineţi . . . . . 335
Jelbarii noştri . . . . . 336
Tipuri de realizare a religiozităţii . . . . . 337
Ciudăţenii . . . . . 338
Ce e cu „noul curs" în Biserică? . . . . . 339
Mentalitatea personalistă . . . . . 339
O gravă erezie . . . . . 340
Fântâna din Zmeeni . . . . . 341
În mâna lui Dumnezeu . . . . . 342
Încă un specialist . . . . . 343
Asupra unor stări din Biserică . . . . . 344
Plângere din Vărădia . . . . . 345
De la... dr. Matei cetire . . . . . 346
Modernizarea e în curs... . . . . . 347
Însălbăticire . . . . . 348
Unde comentariile sunt de prisos... . . . . . 349
Şi la Ratezu... . . . . . 350
Excomunicare? . . . . . 351
Moldovanu & Co. . . . . . 351
Minţi betege . . . . . 352
S-a închis o biserică . . . . . 353

Duplicitate ........................................ 354
Veşmintele preoţeşti ........................................ 355
Preoţi şi cenuşari ........................................ 356
Profitorii Bisericii ........................................ 357
Îndatoriri elementare ale preoţiei ........................................ 358
Cum se gospodăreşte ........................................ 359
Moravuri universitare ........................................ 359
Datoria de a mărturisi adevărul ........................................ 360
Alături de drumurile lui Hristos ........................................ 361
Buna-cuviinţă ........................................ 362
O situaţie ilegală ........................................ 363
În numele altcuiva ........................................ 364
„Virtuţi" călugăreşti ........................................ 365

## B. Politica în Biserică

„Scandalul bisericesc" ........................................ 366
De la cruce, la topor ........................................ 367
„Politicianii împotriva Bisericii" ........................................ 368
La punct ........................................ 369
O sentinţă nedreaptă ........................................ 370
Politica în Biserică ........................................ 371
Clericalism român? ........................................ 373
Spiritul de compromis în Biserică ........................................ 373
Un preot nevrednic ........................................ 374
Primatul spiritualului ........................................ 375
Între „Roma locuta" şi „toleretur" ........................................ 376
Cine tulbură pacea în Biserică ........................................ 377
Exces de devotament ........................................ 379
Autonomie bisericească şi acţiune politică ........................................ 379

## C. Cezaro-papismul

Cezarismul bisericesc ........................................ 381
O durere pe care ne-o credeam cruţată ........................................ 383
Cezaro-papism ........................................ 384
Altă manifestare cezaro-papistă ........................................ 384
Zece mii de lei şi o pastorală ........................................ 385
Tot despre „Zece mii de lei şi o pastorală" ........................................ 387
Un conflict de autoritate ........................................ 388

## 4. BISERICĂ ŞI NEAM

Biserică şi naţiune ........................................ 390
O afirmare a naţiei ........................................ 391

A fi „bun român" . . . . . 392
Noi şi catolicismul . . . . . 394
Sorţii de izbândă a noii ofensive catolice . . . . . 396
Iluziile catolicizanţilor . . . . . 397
La închiderea unei discuţii . . . . . 399
„Internaţionala" sub glugă . . . . . 401
Biserică, stat, naţiune . . . . . 403
Naţionalism şi Ortodoxie . . . . . 405

## 5. Biserică şi stat

Autonomia bisericească . . . . . 408
Pro domo . . . . . 409
Pentru hrana călugărilor . . . . . 410
„Păinea noastră" . . . . . 411
Pentru prestigiul Bisericii . . . . . 411
„Statul" . . . . . 412
În jurul concordatului . . . . . 413
Către anti-concordatarii sinceri . . . . . 415
Precizări . . . . . 416
Legiferarea în materie religioasă . . . . . 417
Biserica şi bugetul . . . . . 418
Anomalii bugetare . . . . . 419
*Inter duos litigantes*... . . . . . [illegible]
Încheierea discuţiei la legea cultelor . . . . . 421
Cuvântarea P. S. Neculai . . . . . 422
Cuminecătură . . . . . 424
Salarizarea preoţilor . . . . . 425
Primenire . . . . . 426
Moştenirea lui Titus Enacovici . . . . . 427
Secularizarea spiritului bisericesc . . . . . 428
În disoluţie . . . . . 428
Inconsecvenţe . . . . . 429
Ofensiva sinodală . . . . . 430
Biserica dominantă . . . . . 432
„Dominanţă" şi... realitate . . . . . 433
Ministrul român la Vatican . . . . . 435
Preoţii împotriva statului . . . . . 435
Politica religioasă a guvernului . . . . . 436
Autonomie..., dar cu tutelă! . . . . . 437
Apelul la ţară! . . . . . 439
Tot despre politica din Biserică . . . . . 440
Imixtiuni politice în Biserică . . . . . 442

Pentru respectarea așezămintelor dumnezeiești ... 443
O jertfă ... 444
Încă o episcopie ... 444

Anexă:
Concordatul dintre statul român și Biserica catolică

Concordatul [I] ... 446
Zvonuri despre concordat ... 449
Concordatul [II] ... 450
O diversiune ... 451
Concordatul [III] ... 452
Responsabilitățile ... 453
Contra sau pentru? ... 455
Precizări ... 456
Atleții Bisericii dominante ... 457
Ce e cu concordatul? ... 458
Concordatul [IV] ... 459
În chestiunea „statusului catolic" ... 460

## 6. Învățământul religios

### A. Legislația

O știință ofensivă ... 463
Învățământul teologic ... 464
Legea învățământului teologic ... 465
Mai puțin decât nimic ... 466
Legea pentru reforma învățământului teologic în Cameră ... 467

### B. Școlile

Socoteli ... 468
Școlile Bisericii ... 469
Școalele confesionale ... 470

### C. Seminariile

„Carnet de conștiință" ... 471
Un caraghioslâc de import ... 472
Evacuarea seminarului din Constanța ... 473
Soarta seminariilor ... 474
Seminarul de studii monahale de la Cernica ... 475

### D. Facultățile

O nouă facultatea de teologie . . . . 476
Între Chișinău și Iași . . . . 478
Facultatea Chișinăului . . . . 479
Tot despre facultatea Chișinăului [I] . . . . 481
„Interesul bisericesc-național" . . . . 483
Pentru încheierea discuției . . . . 485
Profesorii-teologi . . . . 486
*Consummatum est!* . . . . 487
Lămuriri . . . . 489
În chestia studenților teologi . . . . 489
Chestiunea profesorilor navetiști . . . . 491
Facultatea tradiției ortodoxe . . . . 492
Tot despre facultatea Chișinăului [II] . . . . 493
Academia de la Iași . . . . 494
Capela Universității . . . . 495
Evaziune . . . . 495
Toleranță și Biserică . . . . 496

## 7. Confesiunile

### A. Uniatismul

Problema confesională în România . . . . 498
Confesionalismul . . . . 500
Ortodoxia văzută de un catolic . . . . 503
Despre păcatul disprețului . . . . 503
Biserica unică . . . . 504
Pentru pacea confesională . . . . 506
*Pro... juventute mea* . . . . 507
Ce e cu pacea confesională? . . . . 508
Colaborare confesională . . . . 509
O pretenție costisitoare . . . . 510
Uniatismul – o decadență spirituală . . . . 511
Un „răspuns" . . . . 512
Religiozitate și disciplină . . . . 513
Învălmășeala . . . . 514
Între realitatea națională și internaționalismul catolic . . . . 514
Strajă gurii . . . . 515
Furoare anti-ortodoxă . . . . 516

### B. Catolicismul

O carte de îndrumare mistică . . . . 517
O mișcare spirituală transplantată . . . . 518

Pretenţii cari indispun ........ 519
O carte mediocră despre Descartes ........ 520
O inepţie ........ 521
Ofensiva prozelitismului catolic ........ 522
Un dar pe care nu-l putem accepta ........ 522
Şi totuşi, catolicismul este inactual ........ 524

### C. Anglicanismul

Pentru apărarea Ortodoxiei ........ 527
Forme româneşti ale problemei religioase ........ 528
Domnule redactor, ........ 530
Preotul Tudor Popescu şi agitaţia pentru anglicanism ........ 531
Iar cazul d-lui Tudor Popescu [I] ........ 533
Iar cazul d-lui Tudor Popescu [II] ........ 533
Congresul Bisericii anglicane ........ 534

### D. Protestantismul

*Rumänien – ein Missionland* ........ 535
Protestantism ........ 536

### E. Mişcarea interconfesională

Ortodoxia răsăriteană şi pancreştinismul ........ 537
*Ad maturandum Christianae unitatis bonum* ........ 538
Creştinismul – fapt istoric ........ 541
Îndatorirea Sf[ântului] Sinod ........ 542
Enciclica papei ........ 544
Propaganda interconfesionalistă ........ 545

## 8. Sectele

Sectanţii ........ 547
Pater Olasz ........ 548
Despre propaganda baptistă ........ 549
De ce două măsuri? ........ 550
Un excelent îndrumător tactic ........ 551
Y. M. C. A. ........ 552
Un proces... al cui? ........ 553
Urmaşii călugărului din Wittenborg ........ 554
Iov ........ 555
O provocare adventistă ........ 556
Când capul nu e cap ........ 557

# VI. ESTETICA SACRĂ

Literatură religioasă ... 561
Păreri de rău... indiscrete ... 563
Palatul și Catedrala Patriarhală ... 563
Valorificarea estetică în Biserică ... 564
Muzica sacră ... 565
Nevoia de monumental ... 566
Cartea sfântă a mântuirii ... 567
Reprezentarea lui Hristos pe scenă ... 568
Structura spirituală a vremii ... 569
Un element al tradiției noastre spirituale ... 570
Academia de Muzică Bisericească ... 571
Limba duhovnicească ... 571
Odoarele bisericești ... 572
... Și despre odoarele bisericești ... 573

Note ... 575

Indice de nume ... 641

Timp de douăzeci de ani, Nae Ionescu a expus de la înălţimea catedrei o filosofie creştină cu rădăcini adânc înfipte în tradiţia ortodoxă: o logică static-realistă, ieşită din realităţile spirituale răsăritene, o metafizică restaurată în demnitatea ei dintâi şi o gnoseologie de cea mai pură extracţie patristică, în care sunt exprimate în limbaj modern dionisienele trepte ale cunoaşterii, de la cea raţională, catafatică şi apofatică, până la cea supraraţională, a participării mistice. Căci Nae Ionescu este un *theo-log*, în sensul cel mai riguros al termenului, de vorbitor despre cele dumnezeieşti; nu de pe poziţiile oficiale ale unei ierarhii constituite, ci în aceeaşi măsură în care orice ins afiliat autorităţii harismatice, în tradiţia ortodoxă, este *theo-log* pentru că este *theo-didact*: învăţat direct de Dumnezeu.

Teologia lui Nae Ionescu nu trebuie căutată însă în prelegerile universitare; nu-i putem cere logicianului Nae Ionescu încălcarea domeniilor: acelea sunt cursuri *de filosofie*, fie ea copios inspirată de teologia ortodoxă, nu de teologie. Aceasta din urmă poate fi însă regăsită în publicistica religioasă; cât de coerentă şi de riguros ortodoxă este această teologie putem vedea doar în prezenţa totalităţii (sistematizate) a acestei publicistici. Şi aceasta este menirea ediţiei de faţă.

În publicistica sa religioasă, Nae Ionescu rupe cu totul cu pietismul, psihologismul şi utopiile intelectuale ale secolului XIX, ancorând de-a dreptul în Tradiţie, cu mult înainte ca exigenţa ancorării în Tradiţie să devină o cerinţă expresă în teologia ortodoxă a secolului XX. În articolele religioase, Nae Ionescu recuperează realismul metafizic, dogmatic şi sacramental al Sfinţilor Părinţi într-un limbaj şi cu o argumentare de o izbitoare modernitate, singura în măsură să convingă insul modern, fără ca, în acelaşi timp, să afecteze ceva din rigoarea dogmatică, canonică şi ecleziologică a teologiei ortodoxe.

Meritul lui Nae Ionescu (1890–1940) ca adevărat şi singular precursor al teologiei româneşti neopatristice nu poate fi tăgăduit. După el au venit Nichifor Crainic (1889–1972), care în anii '20 practica un creştinism rural, cu ceva iz sămănătorist, preotul profesor Ioan Coman (1902–1987), Teodor Popescu (1893–1973) şi preotul profesor Dumitru Stăniloae (1903–1993), marele teolog neopatristic, care începe să publice după 1938, când Nae Ionescu era, practic, la capătul vieţii.

Poate a venit, în sfârşit, vremea ca Biserica românească să primească în rândul co-liturghisitorilor săi şi pe acest adevărat *bărbat apostolic* al său, iar cartea de faţă e cel mai bun argument.

*Dora Mezdrea*